

Strukturni skladi EU v Sloveniji

Republika Slovenija
Služba Vlade RS za lokalno samoupravo in regionalni razvoj
Kotnikova 28
1000 LJUBLJANA

**Okoljsko poročilo za Operativni program za
krepitev regionalnih razvojnih potencialov
za obdobje 2007-2013**

Ljubljana, 21. marec 2007

Naročnik:

Republika Slovenija
Služba Vlade Republike Slovenije za lokalno samoupravo in regionalno
politiko
Kotnikova 28
1000 Ljubljana

Izvajalec:

Oikos, svetovanje za razvoj, d.o.o.
Jarška cesta 30
1230 Domžale

SPLOŠNO	6
1 IZHODIŠČA OKOLJSKEGA POROČILA	6
1.1 OZADJE	6
1.2 NAMEN CELOVITE PRESOJE	6
1.3 PRAVNA PODLAGA	6
1.4 OKOLJSKA IZHODIŠČA	7
2 METODA DELA	9
2.1 SCREENING	9
2.2 SCOPING	9
2.3 DOLOČITEV OKOLJSKIH CILJEV IN KAZALNIKOV	10
2.4 ANALIZA STANJA IN TRENDOV, PREDVIDENO STANJE, ČE NE PRIDE DO IZVEDBE OP RR	11
2.5 MOŽNE ALTERNATIVE	11
2.6 ANALIZA IN VREDNOTENJE VPLIVOV	11
2.7 PREDLOG OMILITVENIH UKREPOV	11
2.8 SPREMLJANJE STANJA	11
2.9 SKLEPNA OCENA O SPREJEMLJIVOSTI OP RR Z VIDIKA VARSTVA OKOLJA	11
2.10 DOPOLNITVE OKOLJSKEGA POROČILA	11
3 STRUKTURA POROČILA	12
VSEBINJENJE (SCOPING)	13
3.1 POMEMBNI SOGOVORNIKI	13
3.2 ZAKLJUČKI	14
PODATKI O PROGRAMU	15
4 IME PROGRAMA	15
5 CILJI IN OPIS PROGRAMA	15
5.1 ODNOS DO DRUGIH USTREZNIH PLANOV/PROGRAMOV - ANALIZA SKLADNOSTI IN VKLJUČENOSTI CILJEV	16
6 OBMOČJE PROGRAMA	17
7 RAZMESTITEV PLANIRANIH DEJAVNOSTI IN VEČJIH PROJEKTOV V PROSTORU	17
8 PREDVIDENO OBDOBJE IZVAJANJA PROGRAMA	17
9 POTREBE PO NARAVNIH VIRIH	17
10 EMISIJE IN ODPADKI	18
11 OSNOVNI PODATKI O NAČRTOVANIH AKTIVNOSTIH	20
STANJE OKOLJA	24
12 IZHODIŠČNO OBSTOJEČE STANJE OKOLJA IN OBREMENJENOST OKOLJA	24
12.1 ZRAK	24
12.2 VODE	24
12.2.1 Površinske vode	24
12.2.2 Podzemne vode	25
12.3 TLA	27
12.4 HRUP ⁴	27
12.5 ELEKTROMAGNETNA SEVANJA ⁴	27
12.6 NARAVA IN BIOTSKA RAZNOVRSTNOST ⁴	27

12.7	KULTURNA DEDIŠČINA	27
13	PRIKAZ STANJA OKOLJA S KAZALCI STANJA OKOLJA	28
14	VARSTVENA, VAROVANA, ZAVAROVANA, DEGRADIRANA OBMOČJA	37
15	STANJE OKOLJA V PRIMERU, DA SE OPERATIVNI PROGRAM NE IZVEDE	37
16	PRAVNI REŽIMI NA VAROVANIH OBMOČJIH	37

OKOLJSKI CILJI PROGRAMA, MERILA IN METODE VREDNOTENJA 83

17	OKOLJSKI CILJI PROGRAMA	39
18	KLJUČNI OKOLJSKI PROBLEMI	49
19	MERILA IN METODE VREDNOTENJA	49

ALTERNATIVE 52

UGOTOVLJENI VPLIVI PROGRAMA IN PRESOJA 53

20	OPREDELITEV VPLIVOV PROGRAMA	53
21	PRESOJA VPLIVOV	53
21.1	PREGLED VPLIVOV	65
22	KUMULATIVNI IN SINERGIJSKI VPLIVI	67
23	OMILITVENI UKREPI IN ČASOVNICA OMILITVENIH UKREPOV	70
23.1	HORIZONTALNI OMILITVENI UKREPI (VSEBINE) – POGOJI ZA PROJEKTE, SOFINANCIRANE IZ OP RR	70
23.1.1	Učinkovitost izrabe naravnih virov	70
23.1.2	Okoljska učinkovitost	70
23.1.3	Trajnostna dostopnost	71
23.1.4	Zmanjšani vplivi na okolje	71
23.2	OMILITVENI UKREPI GLEDE NA PREDNOSTNE USMERITVE IN PREDVIDENE AKTIVNOSTI	72
23.3	OMILITVENI UKREPI KOT KRITERIJ ZA IZBOR PROJEKTOV	80
23.3.1	Kriteriji za prednostno točkovanje – tematski kriteriji	80
23.3.2	Kriteriji za manjše število dodatnih točk	80

SPREMLJANJE STANJA OKOLJA 82

IZDELOVALCI OKOLJSKEGA POROČILA 83

OPOZORILO O CELOVITOSTI POROČILA 84

SKLEPNA OCENA 85

VIRI IN LITERATURA 86

Preglednice

Preglednica 1: Cilj OP RR in možni vplivi na okolje, pomembni za celovito presojo vplivov na okolje.....	13
Preglednica 2: cilji OP RR.....	16
Preglednica 3: Potrebe po naravnih virih za izvedbo aktivnosti, načrtovanih v OP RR.....	17
Preglednica 4: Predvidene emisije in odpadki, ki bodo nastali pri aktivnostih, financiranih v okviru OP RR.....	18
Preglednica 5: Osnovni podatki o načrtovanih aktivnostih.....	20
Preglednica 6: Stanje okolja in trendi po posameznih okoljskih ciljih, pomembnih za OP RR.....	29
Preglednica 7: Prednostne naloge ESRR v okviru posameznih ciljev iz Uredbe o ESRR.....	39
Preglednica 8: Okoljski cilji OP RR in kazalniki zanje.....	43
Preglednica 9: pregled načina ocenjevanja glede na nivo natančnosti prednostnih usmeritev OP RR.....	49
Preglednica 11: Ocene vplivov po Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje.....	51
Preglednica 12: Izhodišča za določitev omilitvenih ukrepov.....	51
Preglednica 13: Pregled vplivov OP RR na okolje.....	54
Preglednica 19: ovrednotenje vplivov OP RR na okolje.....	65
Preglednica 14: Pregled in analiza kumulativnih vplivov.....	67
Preglednica 15: Omilitveni ukrepi OP RR.....	72

1 Izhodišča okoljskega poročila

1.1 Ozadje

Skladno s sklepi Vlade RS se pripravljajo trije operativni programi, s katerimi se načrtuje uporaba sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada in Kohezijskega sklada. Namen operativnih programov je določiti razvojno strategijo in cilje razvoja na podlagi skladnega niza razvojnih prioritet za posamezno področje. Trije operativni programi (OP) so:

- Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007 – 2013 (OP RR),
- Operativni program razvoja človeških virov za obdobje 2007 – 2013 (OP ESS),
- Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007 - 2013 (OP ROPI).

Vloga Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) je, da pospešuje vlaganja in pomaga pri zmanjševanju razlik med regijami Unije. Med prioritete financiranja sodijo raziskave, inovacije, okoljska vprašanja in preprečevanje tveganj, pri čemer ima še vedno pomembno vlogo infrastruktura, zlasti v najmanj razvitih regijah.

Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj je v prvi vrsti usmerjen v povečevanje konkurenčnosti slovenskega gospodarstva v smislu doseganja Lizbonskih ciljev, v spodbujanje podjetništva, inovativnosti in tehnološkega razvoja. Financirane bodo tako dejavnosti, ki bodo določene na osnovi odličnosti (nacionalna industrijska politika), kakor tudi od spodaj navzgor, torej na osnovi regionalne iniciative in s ciljem zmanjševanja regionalnih razlik. Enega ključnih ciljev operativnega programa bo predstavljalo ustvarjanje delovnih mest in sicer še posebej z izkoriščanjem naravnih in kulturnih potencialov ter razvojem turizma, ki lahko delovna mesta ustvarja tudi v bolj odročnih področjih RS.

1.2 Namen celovite presoje

Namen celovite presoje je ugotoviti skladnost plana/programa z okoljskimi cilji zakonodaje ter strateških dokumentov na ustrezni ravni, oceniti njegove vplive na okolje, naravo, človekovo zdravje in kulturno dediščino ter oblikovati učinkovite ukrepe za omilitev vplivov, ki se jih vključi v plan/program, da bodo njegovi vplivi sprejemljivi.

Rezultat procesa celovite presoje vplivov na okolje sta okoljsko poročilo in prilagojen plan/program. Okoljsko poročilo je dokument, v katerem je opisan celoten proces in ključne ugotovitve, možne alternative, ocene vplivov ter omilitveni ukrepi. Postopek celovite presoje na okolje hkrati tudi vzpodbuja vključevanje javnosti v postopke odločanja pri sprejemanju programov.

1.3 Pravna podlaga

Pravna podlaga za izvajanje celovite presoje vplivov na okolje za operativne programe navedenih treh skladov so predpisi, v katerih je bila Smernica 2001/42 Evropskega parlamenta in Sveta o celoviti presoji nekaterih planov in programov na okolje prenesena v slovenski pravni red. To so:

- Zakon o varstvu okolja (ZVO-1-UPB, Uradni list RS, št. 39/06) - v 40. členu določa, da je zaradi uresničevanja načel trajnostnega razvoja, celovitosti in preventive v postopku priprave plana,

programa, načrta, prostorskega in drugega akta, katerega izvedba lahko pomembno vpliva na okolje, treba izvesti celovito presojo vplivov njihove izvedbe na okolje,

- Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05),
- Uredba o vrstah posegov na okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Ur. l. RS št. 78/06),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS št. 49/04, 110/04),
- Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06).

Pri določitvi programov, za katere je potrebna celovita presoja vplivov na okolje se upošteva, ali bodo le-ti podlaga za posege, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje, in obseg ali vpliv izvedbe programa na posebno varstveno območje po predpisih o ohranjanju narave. Torej se o tem, ali je potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje, odločimo na podlagi značilnosti programa – ali bo (kolikor lahko ugotovimo iz podrobnosti oz. nivoja načrtovanja) njegova izvedba vplivala na okolje v tako veliki meri, da bodo vplivi škodljivi, ali bo spodbudil izvajanje projektov, za katere je potrebno opraviti presojo vplivov na okolje in ali bodo vplivi segali tudi na območja varovanja narave, kot so območja Natura 2000 in različni parki (krajinski, regijski, narodni,...). Iz odločbe Ministrstva RS za okolje, Sektorja za celovite presoje št. 35409-196/2006 NBJ izhaja, da za OP RR ni potrebno izvesti presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja.

1.4 Okoljska izhodišča

Okoljska izhodišča so pravni režimi, omejitve, okviri, pogoji in druge podlage za doseganje okoljskih ciljev na področjih varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov in kulturne dediščine, ki so v skladu s predpisi s področja varstva okolja določene kot obvezna podlaga za pripravo planov. Ker okoljska izhodišča še niso predpisana, so bili kot okoljska izhodišča za celovito presojo vplivov OP RR na okolje določeni:

- nacionalni predpisi in njihovi podzakonski akti (poleg zgoraj naštetih) ter mednarodne konvencije:
 - Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04),
 - Zakon o urejanju prostora (Ur. l. RS, št. 110/02, 8/2003, 58/03),
 - Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/99, 110/02, 126/03),
 - Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02, 2/04),
 - Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini (MEKK, Ur. l. RS, št. 74/03),
 - Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine
 - Konvencija o varstvu stavbne dediščine Evrope (Granadska konvencija) (European Convention for the Architectural Heritage of Europe, European Treaty Series No. 121, Council of Europe, 1985; Ur. l. SFRJ – Mednarodne pogodbe, št. 4-11/1991; Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij Sveta Evrope, Ženevskih konvencij in dodatnih protokolov o zaščiti žrtev vojne in mednarodnih sporazumeov s področja kontrole oborožitve, za katere so depozitariji tri glavne jedrske sile, Ur. l. RS št. 14/92),
 - Konvencija o varstvu svetovne kulturne in naravne dediščine (UNESCO, sprejeta l. 1972, veljavna od l. 1975; Akt o notifikaciji nasledstva glede konvencij UNESCO, mednarodnih večstranskih pogodb o zračnem prometu, konvencij mednarodne organizacije dela, konvencij mednarodne pomorske organizacije, carinskih konvencij in nekaterih drugih mednarodnih večstranskih pogodb, Ur. l. RS št. 54/92).
- strateški dokumenti na državni ravni:
 - Nacionalni program varstva okolja (Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005 - 2012 - ReNPVO, Ur. l. RS št. 02/06),
 - Nacionalni energetske program (Resolucija o Nacionalnem energetske programu - ReNEP, Ur. l. RS št. 57/04),

- Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije -OdSPRS, Ur. l. RS št. 76/04),
- Nacionalni program za kulturo (Resolucija o Nacionalnem programu za kulturo – ReNPK0407, Ur. l. RS št. 28/04),
- Operativni program zmanjševanja toplogrednih plinov do leta 2012 (sprejet s sklepom na Vladi RS 20.12.2006),
- Operativni program doseganja nacionalnih zgornjih mej emisij onesnaževal zunanjega zraka,
- Šesti okoljski akcijski program Skupnosti (Sklep št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. julija 2002),
- Bela knjiga o evropski transportni politiki za leto 2010: Čas za odločitev (White Paper European transport policy for 2010: time to decide, Official Journal C 043 E, 19/02/2004),
- Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2007-2011 (osnutek, junij 2006) in Nacionalni program varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji (NPVCP) (Ur.l. RS, št. 63/2002),
- Letalski varnostni program Republike Slovenije (Vlada RS, 30.03.2006),
- Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjševanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov (april 2004),
- Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za obdobje od 2005 do 2017 s poudarkom na ukrepih programa, ki bodo izvedeni do 31. decembra 2008 (Ministrstvo RS za okolje in prostor, oktober 2004),
- Resolucija o prometni politiki RS (RePPRS),
- Nacionalni program varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji (NPVCP) (Ur.l. RS, št. 63/2002), Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2007-2011 (osnutek, junij 2006),
- Letalski varnostni program Republike Slovenije (Vlada RS, 30.03.2006).

Ostali operativni programi na področju varstva okolja, ki obravnavajo posamezne, ozke vidike okoljske problematike, zaradi načina izvajanja in namena Kohezijskega sklada in Evropskega sklada za regionalni razvoj za sam operativni program niso pomembni, zato jih tudi nismo posebej upoštevali:

- Operativni program ravnanja z odpadno električno in elektronsko opremo za obdobje 2006-2008 (februar 2006),
- Operativni program zmanjševanja onesnaževanja površinskih voda s prednostnimi in drugimi nevarnimi snovmi (maj 2005),
- Operativni program preprečevanja onesnaževanja vodnega okolja z nevarnimi kloriranimi ogljikovodiki iz razpršenih virov onesnaževanja (maj 2004),
- Operativni program zmanjševanja onesnaževanja vodnega okolja z emisijami živega srebra iz razpršenih virov onesnaževanja v Republiki Sloveniji (februar 2004),
- Operativni program RS za ravnanje s haloni (julij 2003),
- Operativni program RS za ravnanje s klorofluoroogljikovodiki (julij 2003).

Ukrepi oz. zaveze teh operativnih programov bodo vključeni v izvajanje programa na horizontalni ravni zagotavljanja varstva okolja skozi upoštevanje zakonodaje.

Poleg tega je bil opravljen pregled nekaterih dokumentov z drugih področij, da bi preverili, ali vključujejo okoljske cilje, pomembne za OP RR:

- Strategija razvoja Slovenije (junij 2005)
- Državni razvojni program 2007-2013 (DRP) (v pripravi, 2006)
- Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (v obravnavi, junij 2006)

- Razvojni načrti in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011 (v pripravi, julij 2007).

OP RR po hierarhiji priprave dokumentov izhaja iz Strategije razvoja Slovenije, iz katere izhaja tudi Državni razvojni program, tako da je z njima usklajen.

Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (v obravnavi, junij 2006) vsebuje v okviru prednostne naloge Spodbujanje okolju prijaznih kmetijskih praks aktivnost Spodbude kmetijskim praksam, ki vplivajo na izboljšanje stanja okolja, ki bo prispevala k nekaterim okoljskim ciljem na področju varstva vodnih virov, vendar izvajanje tega strateškega načrta zaradi specifičnosti ni povezano z izvajanjem OP RR. Razvojni načrti in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011 pa ne vsebujejo nobenih okoljskih izhodišč in zato niso pomembni za določanje okoljskih ciljev OP RR.

2 Metoda dela

2.1 Screening

V prvi fazi postopka celovite presoje vplivov na okolje ali tako imenovanem screeningu (uvodnem pregledu) smo presojali, ali je za operativni program potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje. Screening smo opravili v dveh korakih - v prvem smo s pomočjo drevesa odločanja pregledali glavne značilnosti programa, v drugem koraku pa smo s pomočjo različnih kriterijev ugotavljali, kakšni bodo možni vplivi izvedbe programa na okolje.

Delovno gradivo za pripravo operativnega programa Evropskega sklada za regionalni razvoj 2007 - 2013 (datum priprave 21. maj 2006) smo preverili s pomočjo zgoraj opisane metode postopka odločanja in drugega koraka screeninga. Horizontalnih vsebin in vplivov tehnične pomoči nismo presojali, saj naj bi horizontalne vsebine prispevale k zmanjševanju vplivov na okolje, tehnična pomoč pa je namenjena predvsem podpori izvajanja samega operativnega programa.

Vsako razvojno prioriteto in njene ukrepe smo pregledali in iz opisov ciljev, predvidenih dejavnosti, ciljnih skupin in indikatorjev sklepali o možnostih vplivov na okolje. Verjetnost, da ima operativni program vpliv na okolje, smo preverjali s pomočjo tabele, nato pa smo razvojne prioritete ovrednotili še glede pomembnosti vplivov na okolje, do katerih naj bi prišlo. Operativni program smo pregledali za vsak nivo posebej: nivo operativnega programa – cilji in kazalci, nivo razvojnih prioritet – cilji in kazalci, nivo ukrepov – predvidene aktivnosti. Pomembnost vplivov za okolje smo ovrednotili s presojanjem, kako OP vpliva na: verjetnost vpliva, trajanje vpliva, reverzibilnost vpliva, verjetnost kumulativnih vplivov, verjetnost čezmejnih vplivov, tveganje za zdravje in tveganje za okolje.

Glede na podatke, ki so bili na voljo v pregledanem osnutku Operativnega programa Evropskega sklada za regionalni razvoj 2007 - 2013 na okolje je bilo ugotovljeno, da je potrebno za Operativni program izvesti celovito presojo vplivov na okolje v skladu s Smernico in z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05). Enako ugotovitev je sprejelo Ministrstvo RS za okolje, Sektor za celovite presoje, ki je 20. 7. 2006 sprejelo odločbo (št. 35409-196/2006 NBJ) o tem, da je v postopku priprave Evropskega sklada za regionalni razvoj 2007 – 2013 treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje.

2.2 Scoping

Scoping je faza celovite presoje, v kateri se na podlagi osnovnih podatkov o planu določi, katere vsebine so pomembne za izvedbo celovite presoje, kakšna bo raven podrobnosti obdelave podatkov za okoljsko poročilo in kako bo potekala priprava okoljskega poročila. Poleg tega se v tej fazi okvirno predlaga metode dela. Scoping je podrobneje opisan v posebnem poglavju.

2.3 Določitev okoljskih ciljev in kazalnikov

Okoljski cilji so bili določeni na podlagi strateških dokumentov na državni ravni. Kjer takih dokumentov ni ali pa so pomanjkljivi, so bili cilji določeni na podlagi strateških dokumentov EU ali pa smo jih oblikovali sami. Kazalniki doseganja ciljev so bili običajno določeni na podlagi istega strateškega dokumenta kot cilji; v primeru, da kazalniki iz strateških dokumentov niso bili smiselni, smo jih določili na podlagi drugih podobnih dokumentov ter baz podatkov različnih organizacij, ki se ukvarjajo z vplivi na okolje. Cilji in kazalniki so prikazani tabeli v kasnejših poglavjih.

2.4 Analiza stanja in trendov, predvideno stanje, če ne pride do izvedbe OP RR

Za vsak cilj oz. segment okolja smo opredelili trenutno stanje okolja in izluščili trende. Na podlagi trendov smo opredelili tudi predvideno stanje okolja v Sloveniji v primeru, da se OP RR ne izvede, da bi tako lahko primerjali in ocenili predvidene posledice izvedbe OP RR. Analiza stanja in trendov je prikazana tabeli v kasnejših poglavjih.

2.5 Možne alternative

Alternativne poti do ciljev programa smo definirali za nekatere segmente okolja na nivoju ciljev in razvojnih prioritet, ki jih program spodbuja. Kot alternative smo opredelili tudi tiste spremembe osnutkov OP, ki so sledile usmeritvam iz poročila o scopingu in osnutka okoljskega poročila.

2.6 Analiza in vrednotenje vplivov

Primerjali smo cilje Operativnega programa (osnutek, 4. julij 2006, OP je bil preimenovan v Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007 - 2013) z okoljskimi cilji prej navedenih strateških dokumentov. Vrednotili smo, kakšno je stanje okolja na področju posameznega okoljskega cilja, nato pa ocenili vplive posameznega ukrepa, prioritete oz. cilja OP na okolje in ocenili, kako bo to vplivalo na doseganje ciljev.

Pri vrednotenju vplivov posameznega ukrepa, prioritete oz. cilja OP smo upoštevali različne vrste vplivov (glede na trajanje, učinek,...: dolgoročni – kratkoročni, trajni – začasni, neposredni, sinergijski,...); vsebinsko pa smo se posvetili predvsem kumulativnim vplivom, alternativam in omilitvenim ukrepom. Kumulativne vplive smo ocenili na podlagi jakosti in pomembnosti, pri čemer smo upoštevali trenutno stanje in trende za posamezen element okolja. Obenem smo analizirali tudi možnost čezmejnih vplivov. Poskušali smo oceniti kumulativne vplive tako med posameznimi ukrepi, prioritetami kot med vsemi tremi Operativnimi programi in drugimi programi.

Vsi podatki o stanju in vrednotenju so zbrani v tabelah, torej v obliki nekakšnih matrik.

Vplive smo vrednotili na ravni prednostnih usmeritev na podlagi dejavnosti, predvidenih v okviru teh usmeritev. Merila za izbor projektov in sistem spremljanja in poročanja še nista določena, zato smo zanju podali priporočila oz. nanju navezali izvedbo alternativ, omilitvenih ukrepov in monitoring.

2.7 Predlog omilitvenih ukrepov

Predlagani so omilitveni ukrepi, ki temeljijo na značilnostih vplivov in izvedljivosti. Nekateri omilitveni ukrepi so popolnoma organizacijski in ne bodo zahtevali veliko stroškov, nekateri pa bodo povezani z večjimi investicijami, večinoma pa so povezani s pogoji in z merili za izbor projektov.

2.8 Spremljanje stanja

Opisan je sistem spremljanja stanja in vplivov izvedbe OP RR.

2.9 Sklepna ocena o sprejemljivosti OP RR z vidika varstva okolja

Podana je sklepna ocena o vplivih, obvezni omilitveni ukrepi in predlagan način spremljanja stanja okolja.

2.10 Dopolnitve okoljskega poročila

Operativni program je bil na podlagi usklajevanj v času od izdelave osnutka okoljskega poročila večkrat dopolnjen. 5. decembra 2006 je bil pripravljen neuradni osnutek Operativnega programa za

predhodno obravnavo na Evropski komisiji. Ta osnutek je bil primerjan s prvotno presojanim osnutkom Operativnega programa, nato pa smo ocenili, ali so spremembe v vsebini osnutka tako pomembne, da je potrebno ovrednotiti njihove morebitne vplive na okolje.

3 Struktura poročila

V okoljskem poročilu so zajeti in obravnavani sledeči sestavni deli:

- splošni del - ozadje in namen poročila;
- opis Operativnega programa z opisom njegovih osnovnih značilnosti;
- izhodišča za pripravo okoljskega poročila: predstavitev okoljskih izhodišč, vsebinjenje;
- stanje okolja: opis obstoječega stanja okolja;
- cilji in kazalci: predstavitev ciljev Operativnega programa, kazalcev za spremljanje doseganja ciljev, analize vključenosti ciljev, metodologije vrednotenja in ocenjevanja;
- alternativne možnosti;
- vplivi plana na okolje, naravo, človeka in kulturno dediščino;
- priporočila za zmanjševanje vplivov;
- program spremljanja ali monitoring;
- opozorilo o celovitosti;
- sklepna ocena o sprejemljivosti.

V tem okoljskem poročilu so opredeljeni ter ugotovljeni verjetni škodljivi vplivi izvedbe OP RR na okolje, ki so lahko: neposredni, daljinski, kumulativni in sinergijski ter kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni, trajni in začasni. Vplivi izvedbe OP RR so ocenjeni na podlagi učinkov izvedbe plana na izbrane kazalce stanja okolja glede na cilje celovite presoje.

VSEBINJENJE (SCOPING)

Na podlagi osnutka Operativnega programa je bila opravljena analiza pomembnosti vplivov plana na okolje, nato pa so bili glede na razpoložljive podatke in natančnost posameznih ciljev prioritete, prednostnih usmeritev in predvidenih aktivnosti okvirno opredeljeni vplivi na posamezne elemente okolja. Rezultati so bili prikazani v tabeli, ki nam je služila za hiter pregled vplivov in dogovor o natančnosti nadaljnjih analiz.

Ocena za potrebe scopinga je temeljila na predpostavkah, kakšne vrste aktivnosti bodo izvajane na podlagi Operativnega programa in kakšni so možni vplivi takih aktivnosti glede na pretekle izkušnje in podobne aktivnosti oz. projekte. Nekatere prioritete in predvidene aktivnosti so vsebinsko in izvedbeno zelo široke, zato je bilo včasih težko oceniti možne vplive, saj so odvisni od vrste in značilnosti izbranih projektov, zato smo o njih sklepali na podlagi izkušenj in vplivov podobnih aktivnosti.

Za fazo scopinga smo vrednotili, ali so možni vplivi neke razvojne prioritete, prednostne usmeritve, cilja na nek element neposredni ali pa posredni. Za neposredne vplive gre takrat, ko rezultat ukrepa sam vpliva na element okolja (npr. emisije v zrak iz novih obratov), za posredne pa takrat, ko rezultati ukrepa vplivajo na določeno značilnost, ki potem vpliva na element okolja (npr. gradnja novih stanovanj bo generirala promet, ki vpliva na zrak). Vplive smo vrednotili glede na posamezne elemente:

- elementi, na katere zelo vpliva lokacija obravnavanega ukrepa (oz. njegovih projektov): živalstvo, rastlinstvo, tla, vode, zrak, kulturna dediščina, krajina;
- elementi, na katere zelo vplivata vrsta in velikost ukrepa (oz. njegovih projektov): prebivalstvo, zdravje ljudi, raba naravnih virov, raba energije, materialne dobrine.

Ugotovili smo, da bo pri izvedbi OP prišlo do vplivov na vse izbrane elemente okolja, kar je tudi posledica širokega nabora vsebine ukrepov.

Preglednica 1: Cilj OP RR in možni vplivi na okolje, pomembni za celovito presojo vplivov na okolje

Cilj	Oblika rezultatov projekta	Sektor Smernice, na katerega lahko vpliva	Spodbuja PVO projekte?	Posega v varovana območja?
Inovativna, dinamična in odprta Slovenija, z razvitimi regijami in konkurenčnim, na znanju temelječem, gospodarstvom	vse	industrija, promet, telekomunikacije, turizem, prostorsko načrtovanje, raba zemljišč	zelo verjetno	mogoče

3.1 Pomembni sogovorniki

Za korektno ovrednotenje vplivov, uporabnost omilitvenih ukrepov in prilagajanje OP RR zaključkom strateške presoje smo se po potrebi usklajevali z naslednjimi organizacijami:

- pripravljavec Operativnega programa,
- Ministrstvo RS za okolje in prostor, Sektor za celovite presoje.

3.2 Zaključki

Vrednotenje verjetnosti vplivov na okolje je bilo včasih precej težko, saj so nekatere razvojne prioritete in ukrepi zelo na splošno opisani, včasih podani le z rezultati, včasih le z aktivnostmi. V takih primerih je bilo zelo težko sklepati, o možnih vplivih na okolje smo sklepali na podlagi kazalcev, ciljnih skupin in procesov. Pričakujemo, da bodo v procesu priprave končnega Operativnega programa vsebine posameznih prioritet natančneje opredeljene, tako da bo možno natančneje določiti možne vplive in jih kvantificirati.

Ugotovili smo, da bodo številne aktivnosti, katerih izvedbo bo spodbujal operativni program evropskega sklada za regionalni razvoj, imele precejšnje vplive na okolje. Z upoštevanjem omilitvenih ukrepov pri dodelavi in nadgrajevanju operativnega programa bodo vplivi programa na okolje znatno zmanjšani.

Možno je, da bodo nekateri ukrepi, ki predvidevajo izvedbo vsaj delov projektov izven poselitvenih območij, vplivali na varovana območja – območja Natura 2000 in območja, zavarovana po Zakonu o ohranjanju narave (krajinski parki, regijski parki, narodni park), zato bo njihovi izvedbi treba posvetiti posebno pozornost. Številne aktivnosti bodo imele vplive na ohranjanje kulturne dediščine, pa tudi širše na krajino, še posebej na območja ki so bila prepoznana kot območja nacionalne prepoznavnosti z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine. Nekatere prednostne usmeritve podpirajo aktivnosti, usmerjene v varstvo kulturne dediščine in območja varovanja narave (predvsem Natura 2000), zato bodo te aktivnosti imele pozitiven vpliv tako na kulturno dediščino kot na varovanje narave.

Nekateri ukrepi so zelo široki in zelo grobo opredeljeni, zato bo zelo težko ovrednotiti vplive. Za take ukrepe je treba zbrati čim več podatkov o aktivnostih, ki se bodo izvajale v okviru posameznega ukrepa, da bi potem lahko sklepali na možne vplive in razmerje med njimi. Nekateri ukrepi imajo kumulativne vplive.

4 Ime programa

Okoljsko poročilo obravnava Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (5. december 2006), s katerim se načrtuje uporaba sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj. Pripravljačev programa je Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko.

5 Cilji in opis programa

Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 bo financiran iz naslova Evropskega sklada za regionalni razvoj. Cilji OP RR (verzija 5. december 2006) so:

- 11.500 novo usvarjenih delovnih mest,
- 150 inovacij in patentov pri prejemnikih pomoči,
- 100% pokritost prebivalstva z možnostjo dostopa do širokopasovnih priključkov (prenosna hitrost večja od 256 kbit/s),
- 8,4 milijona prenočitev turistov,
- 3200 ha novih komunalno opremljenih površin, namenjenih gospodarskemu razvoju,
- Zaustavitev negativnega trenda povečevanja regionalnih razlik, izražena v koeficientu variacije Indeksa razvojne ogroženosti (34,2%)

Uredba Sveta (ES) št.1083/2006 z dne 11.julij 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999 v 47. členu navaja, da se za pomoč iz skladov izvaja vrednotenje, katerega namen je izboljšati kakovost, učinkovitost in doslednost pomoči iz skladov ter strategijo in izvajanje operativnih programov v zvezi s posebnimi strukturnimi težavami, ki vplivajo na zadevne države članice in regije, obenem pa upoštevati cilj trajnostnega razvoja in ustrezne zakonodaje Skupnosti glede vpliva na okolje in strateške okoljske presoje.

Operativni program krepitve regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (v nadaljevanju OP RR) predstavlja izvajalski dokument Republike Slovenije za obdobje 2007-2013, ki določa neposredno izhajajoče pravne obveznosti in pravice izvajanja kohezijske politike Evropske unije v Sloveniji. Gre za skupni programski dokument Slovenije in EU, ki je sprejet na predlog države članice po uskladitvi z Evropsko komisijo, ko slednja sprejme odločitev o potrditvi ter ga obe partnerici tudi skupaj izvajata in financirata. OP RR najširše temelji na Strategiji razvoja Slovenije, ki jo je v prvi polovici leta 2005 sprejela Vlada Republike Slovenije. Osnovni podatki o predvidenih aktivnostih so podani v nadaljevanju v poglavju 11. Cilji Operativnega programa krepitve regionalnih razvojnih potencialov so prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 2: cilji OP RR

Opomba: navedeni so le tisti cilji, ki so jasno določeni in niso enaki kazalnikom za spremljanje uspešnosti OP RR..

Razvojne prioritete (rumeno), prednostne usmeritve	Cilji
1. Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost	Zagotavljanje razvojno-tehnoloških spodbud za razmah podjetništva in inovativnosti
1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	
1.2. Spodbujanje podjetništva	
2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	Koncentracija znanja in razvojne infrastrukture za dvig konkurenčnosti gospodarstva
2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	
2.2. Informacijska družba	povezava večine prebivalcev v visoko zmogljivem (verjetno optičnem) omrežju
2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	
3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov	Ohranjanje in povezava naravnih in kulturnih potencialov za razvoj turizma in rekreacije
3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	
3.2. Mreženje kulturnih potencialov	zagotoviti dostopnost ustrezne javne kulturne infrastrukture, ki bo omogočila izkoriščanje gospodarskega potenciala mest ter hkrati vplivala na razvoj turističnih destinacij in nastanek novih delovnih mest
3.3. Športna infrastruktura	
4. Razvoj regij	Skladen razvoj regij
4.1. Regionalni razvojni programi	
4.2. Razvoj obmejnih področij s Hrvaško	

5.1 Odnos do drugih ustreznih planov/programov - analiza skladnosti in vključenosti ciljev

Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj skupaj z ostalima operativnima programoma – OP Evropskega socialnega sklada in OP ROPI tvori okvir za uporabo sredstev vseh treh skladov za izvajanje kohezijske politike.

Za izvajanje Operativnega programa so pomembni številni drugi programi in strategije, ki jim je Operativni program glede na pomen, vsebino in obdobje izvajanja podrejen. Za preverjanje usklajenosti s širšim strateškim kontekstom je bila opravljena primerjava OP z naslednjimi programi in strategijami s področja varstva okolja, kot je prikazano v poglavju 1.3. Okoljska izhodišča:

- Nacionalni program varstva okolja (Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005 - 2012 - ReNPVO, Ur. l. RS št. 02/06),
- Strategija prostorskega razvoja Slovenije (Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije - OdSPRS, Ur. l. RS št. 76/04),
- Nacionalni energetski program (Resolucija o Nacionalnem energetskem programu - ReNEP, Ur. l. RS št. 57/04),
- Šesti okoljski akcijski program Skupnosti (Sklep št. 1600/2002/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 22. julija 2002),
- Bela knjiga o evropski transportni politiki za leto 2010: Čas za odločitev (White Paper European transport policy for 2010: time to decide (Official Journal C 043 E, 19/02/2004)).

- Nacionalni program varnosti cestnega prometa za obdobje 2007-2011 (osnutek, junij 2006) in Nacionalni program varnosti cestnega prometa v Republiki Sloveniji (NPVCP) (Ur.l. RS, št. 63/2002),
- Letalski varnostni program Republike Slovenije (Vlada RS, 30.03.2006),

Poleg tega je bil opravljen pregled nekaterih dokumentov z drugih področij, da bi preverili, ali vključujejo okoljske cilje, pomembne za OP RR. Rezultati so prikazani v poglavju 1.3. Okoljska izhodišča. Skladnost okoljskih ciljev OP RR s cilji drugih strateških dokumentov je podrobneje po posameznih segmentih in ciljnih prikazana v poglavju 18. Okoljski cilji programa.

6 Območje programa

OP RR zajema območje celotne Slovenije.

7 Razmestitev planiranih dejavnosti in večjih projektov v prostoru

OP RR bo podlaga za sofinanciranje in izvedbo številnih projektov. V času priprave poročila so bile znane predvsem vsebine projektov. Lokacije projektov niso znane, saj bodo projekti, ki bodo sofinancirani iz OP RR, izbrani na podlagi kakovosti prijav na razpise, zato razmestitve planiranih dejavnosti v prostoru ni mogoče prikazati.

8 Predvideno obdobje izvajanja programa

OP RR se bo predvidoma izvajal v obdobju od l. 2007 do 2013. Sredstva se lahko po pravilu $n + 2$ črpajo še dve leti po koncu programskega obdobja.

9 Potrebe po naravnih virih

Za izvedbo prednostnih usmeritev Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme), Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva (izgradnja, obnova, modernizacija turistične infrastrukture), Športna infrastruktura ter Regionalni razvojni programi in Razvoj obmejnih področij s Hrvaško (predvsem izgradnja cestne infrastrukture) bo potrebno zagotoviti precejšnje količine ustreznih mineralnih surovin in gradbenega materiala, količin v tej fazi ni mogoče oceniti.

Vse novogradnje, predvidene v okviru prej naštetih prednostnih usmeritev bodo potrebovale precej sedaj še nepozidanih zemljišč, kar ima lahko posledice za ohranjanje narave, vodne vire in rabo energije zaradi zagotavljanja dostopnosti. Podobno lahko velja za prednostni usmeritvi Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost in Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura, če bodo novogradnje usmerjene na nove, še nepozidane lokacije namesto npr. na opuščene že pozidane lokacije.

Vse našete prednostne usmeritve bodo povečale porabo energije in vode, pa tudi materialov.

Potrebe po naravnih virih za posamezno vrsto vira in posamezno prioriteto so prikazane v spodnji preglednici.

Preglednica 3: Potrebe po naravnih virih za izvedbo aktivnosti, načrtovanih v OP RR

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Potrebe po naravnih virih
---------------------	----------------------	---------------------------

		prostor	rudnine (mineral. surovine, železo, druge surovine za gradbeni material)	voda	neobnovljivi viri energije	obnovljivi viri
1. Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost	1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	+	+	+	+	+
	1.2. Spodbujanje podjetništva					
2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	++	+	+	+	+
	2.2. Informacijska družba					
	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	+	+	+	+	+
3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov	3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	++	+	++	+	+
	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	+	+			+
	3.3. Športna infrastruktura	++	++	++		+
4. Razvoj regij	4.1. Regionalni razvojni programi	++	++	++	+	+
	4.2. Razvoj obmejnih področij s Hrvaško	++	++	++	+	+

Legenda:

- ++ zelo velika potreba po naravnih virih
- + zanemarljiva potreba po naravnih virih
- ni potreb po naravnih virih
- zanemarljivo zmanjšanje potreb po naravnih virih
- zmerno do veliko zmanjšanje potreb po naravnih virih

10 Emisije in odpadki

Ravnanje z odpadki in dovoljene emisije pri posegih je urejeno z veljavno okoljevarstveno zakonodajo in operativnimi programi, narejenimi na podlagi ReNPVO. V nadaljevanju so opisana predvidevanja glede emisij in odpadkov pri posamezni prednostni usmeritvi.

Zaradi razvoja prometne infrastrukture in gospodarstva se bodo povečale emisije v zrak, emisije odpadnih vod in tveganje za tla in vode zaradi nesreč. Raziskave in razvoj, usmerjene v nove okoljske in energetske učinkovite tehnologije ter nakupi takih tehnologij bodo sicer emisije zmanjšali, a verjetno to ne bo moglo kompenzirati povečanja.

Razvoj raziskovalne dejavnosti bo povečal količine nevarnih in posebnih odpadkov. Raziskave in razvoj lahko z usmerjenostjo v nove tehnologije ravnanja z odpadki ustrezno zmanjšajo vplive.

Pri gradnji vseh vrst infrastrukture bodo nastajale velike količine odpadkov, predvsem gradbenih, ki jih bo potrebno bodisi vgraditi v infrastrukturo bodisi primerno odložiti.

Predvidene emisije in odpadki so po posameznih vrstah prikazani v spodnji preglednici.

Preglednica 4: Predvidene emisije in odpadki, ki bodo nastali pri aktivnostih, financiranih v okviru OP RR

Legenda:

- ++ količine emisij oz. odpadkov se bodo zelo povečale

- + količine emisij oz. odpadkov se bodo zmerno povečale
ni nastajanja emisij oz. odpadkov
- količine emisij oz. odpadkov se bodo zmerno zmanjšale
- količine emisij oz. odpadkov se bodo zelo zmanjšale

Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene emisije in odpadki					
		emisije v zrak	odpadne vode	emisije toplote	emisije v tla	emisije hrupa	odpadki
1. Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost	1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	+	+	+	+	+	+
	1.2. Spodbujanje podjetništva						
2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturalne platforme)	+	+	+	+	+	+
	2.2. Informacijska družba						
	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	+	+	+		+	+
3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov	3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	+	+	+		+	+
	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	+				+	+
	3.3. Športna infrastruktura	+	+	+		+	+
4. Razvoj regij	4.1. Regionalni razvojni programi	+	+	+	+	+	+
	4.2. Razvoj obmejnih področij s Hrvaško	+	+	+	+	+	+

Odpadki bodo nastajali predvsem pri gradnji infrastrukture. Pri delovanju cest in gospodarsko-razvojno-logističnih središč bodo nastajale predvsem padavinske odpadne vode. Hrup bo predvsem posledica delovanja infrastrukture in aktivnosti, ki se bodo izvajale v njej, njegova raven oz. kako moteč bo pa bo precej odvisno od upravljanja z infrastrukturo (npr. turistična središča, gospodarsko-razvojno-logistična središča ipd.).

Pri izvajanju vseh projektov v okviru OP RR je potrebno upoštevati vso veljavno slovensko okoljevarstveno zakonodajo.

1.1 Osnovni podatki o načrtovanih aktivnostih

Preglednica 5: Osnovni podatki o načrtovanih aktivnostih

Opomba: s poševnim tiskom so označene tiste dejavnosti, ki so lahko podlaga za projekte oz. posege, za katere bo treba izvesti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje.

Razvojna prioriteta	Prednostne usmeritve	Predvidene dejavnosti
1. Konkurenčnost podjetij in raziskovalna odličnost	1.1. Izboljšanje konkurenčnih podjetij in raziskovalna odličnost	<ul style="list-style-type: none"> ● Povečanje prenosa znanja med institucijami znanja in podjetij - raziskovalni in razvojni projekti podjetij in institucij znanja <ul style="list-style-type: none"> ○ povezovanje institucij znanja in gospodarstva ter vpetostjo vrhunskih kadrov v sam projekt, ○ povezovanje gospodarskih družb v skupne projekte, ○ interdisciplinarnost razvojnih in raziskovalnih projektov, ○ razvoj centrov odličnosti. ● naložbe v modernizacijo, <i>gradnjo</i> in opremo posrednikov, ● naložbe v <i>nakup in modernizacijo razvojno-raziskovalne opreme</i> ter ● naložbe v <i>nakup in modernizacijo tehnološke opreme</i> v podjetjih. <p>Poudarek bo na MSP, kot tudi na hitro rastočih in inovativnih podjetjih. Pomembno je tudi sledenje razvoju na ključnih tehnoloških področjih tako doma kot v svetu, kar daje smernice pri določanju prioriteten tehnoloških področij.</p> <p>Ciljne skupine:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Podjetja, ki lahko nastopajo samostojno ali kot člani posrednikov inovativnega okolja ali drugih organizacijskih struktur (tehnološki parki, inkubatorji, tehnološki centri, grozdi, mreže, tehnološke platforme, itd), ● raziskovalne organizacije, povezane s podjetji in drugimi subjekti inovacijskega okolja v raziskovalne centre odličnosti (ob upoštevanju prioriteten raziskovalnih in tehnoloških področij). ● druge institucije, ki prispevajo k doseganju zastavljenih ciljev kot so neprofitne in nevladne organizacije, javni zavodi, izobraževalno-raziskovalne institucije in podobno
		1.2. Spodbujanje podjetništva

Razvojna prioriteta	Prednostne usmeritve	Predvidene dejavnosti
2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	<p><i>Izgradnja gospodarsko-razvojno-logističnih platform kot infrastrukture nacionalnega pomena:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>poslovno-industrijsko-logistična in razvojna območja nacionalnega pomena,</i> • <i>tehnološke parke,</i> • <i>regionalne podjetniške inkubatorje,</i> • univerzitetne (visokošolske) predinkubatorje ter pisarne za prenos tehnologij, • medpodjetniške izobraževalne centre (MIC). <p>Upravičenci oz. ciljne skupine</p> <ul style="list-style-type: none"> • Območja regij in občine z izrazitim potencialom za gospodarsko rast, kot je lega glede na prometna vozlišča (npr. pomembna cestna in železniška vozlišča, bližina letališč), koncentracija oziroma bližina institucij znanja (visokošolske, raziskovalne in razvojne ustanove, druge institucije znanja), kritična masa prebivalstva oz. ustrezno izobražene delovne sile, in predstavljajo z vidika nacionalnega pomena pomembno gospodarsko-razvojno-logistično območje. • Občine, ki izkazujejo razvojni zaostanek oziroma območja, kjer obstoječa infrastruktura ne omogoča lokalnega razvoja gospodarstva. • Različne institucije (podjetja, zavodi, visokošolske in druge izobraževalne ustanove, raziskovalne ustanove, ipd.), ki se povezujejo s podobnimi subjekti na določenem področju v celoto. • V primeru medpodjetniških izobraževalnih centrov (MIC) tudi združenja delodajalcev in zbornice.
	2.2. Informacijska družba	<ul style="list-style-type: none"> • Gradnja odprtih omrežij, do katerih imajo dostop vsi operaterji v skladu z Zakonom o elektronskih komunikacijah. Ta omrežja se financirajo kot javno zasebna partnerstva in temeljijo na različnih tehnologijah, kot so npr.: optika, xDSL, fiksni brezžični dostop (FWS), brezžične tehnologije. Projekt se bo izvajal na področju celotne države s poudarkom na pospešeni gradnji širokopasovnih omrežij v manj razvitih regijah, še posebej pa na ruralnih področjih. Zagotovili bomo tudi hitre povezave (optična vlakna) za potrebe organizacij s področja vzgoje, izobraževanja, raziskovanja in kulture. • razvoj in vzpostavljanje informacijskih sistemov in na njih temelječih e-storitev na podlagi e-poslovanja tako za prebivalstvo kot tudi podjetja • projekti javno dostopnih digitalnih zbirk in e-vsebin, projekti razvoja in vzpostavitve sistemov, aplikacij in storitev
	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> • <i>izgradnja novih in adaptacija starih prostorov</i> • oprema visokošolskih in raziskovalnih institucij nacionalnega pomena, • infrastruktura, ki jo bodo skupaj uporabljale te institucije znanja in posredniki. • <i>prostorsko povezane lokacije (zaokroženi kompleksni funkcionalno sorodnih institucij)</i>

Razvojna prioriteta	Prednostne usmeritve	Predvidene dejavnosti
3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov	3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> • Izgradnja, obnova in modernizacija turistične infrastrukture, za katero je možno ugotoviti, da je ključnega pomena za nadaljnji razvoj turizma v neki destinaciji in je skladna z naravnimi, kulturnimi in krajinskimi značilnostmi določenega območja (<i>nastanitveni objekti, izraba termalnih vod, zabaviščne in rekreacijske površine, smučarske kapacitete - žičnice, kongresni centri, mladinski centri in druga mladinska infrastruktura</i>) • razvoj upravljavskih struktur v posameznih regijah in destinacijah (vključno s podpornimi institucijami na komplementarnih področjih kot so npr. informacijske točke naravnih parkov) • aktivnosti na področju promocije in trženja ter okrepiti samo blagovno znamko Slovenije in njenih destinacij
	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	<ul style="list-style-type: none"> • Prenova in obnova, celostna revitalizacija in modernizacija kulturnih spomenikov in javne kulturne infrastrukture v lasti RS in občin ter kulturnih spomenikov v lasti zasebnikov za namene gospodarskih, posebej turističnemu sektorju in storitvenim dejavnostim namenjenih podpornih okolij ter za javno rabo (za namene izobraževanja, usposabljanja, raziskovanja in razvoja - izgradnja izobraževalnih središč, inkubatorjev, laboratorijev, razvojnih centrov ipd.) • Podpora izvedbi integriranih strategij in programov s področja kulture kot razvojnega dejavnika območij - npr. Evropska prestolnica kulture, Lipica kot zavarovano območje, vzpostavitev verige zgodovinskih hotelov, mreže umetniških rezidenčnih centrov, mreže mladinskih hotelov in podobno. • Svetovanje in strokovna pomoč za zasebne lastnike spomenikov, da se spodbudi bolj kakovostna obnova in boljša izraba kulturne dediščine.
	3.3. Športna infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> • Javna športno-rekreacijska infrastruktura za podporo turistični in drugim gospodarskim dejavnostim

Razvojna prioriteta	Prednostne usmeritve	Predvidene dejavnosti
4. Razvoj regij	4.1. Regionalni razvojni programi	<p>1.a.) Ekonomska in izobraževalna infrastruktura: <i>poslovne cone, tehnološki parki in razvojni centri regionalnega pomena, višje in visokošolska regijska izobraževalna središča</i> ter drugi ukrepi spodbujanja podjetništva in ustvarjanja delovnih mest na regionalni ravni, ki se ne financirajo v okviru prvih dveh razvojnih prioritiet.</p> <p>1.b.) Prometna infrastruktura: vlaganja v <i>lokalne ceste, letališča in pristanišča regionalnega pomena</i>. Ker je definicija lokalnih cest določena in ker se avtoceste in regionalne ceste financirajo v okviru Operativnega programa razvoja okoljske in prometne infrastrukture, gozdne ceste ter zasebne poti pa iz Programa razvoja podeželja, je razmejitev pri financiranju podana.</p> <p>2.a.) Okoljska infrastruktura, ki se ne financira iz Kohezijskega sklada in ni vključena v OP ROPI. Na področju odvajanja in čiščenja odpadnih voda bo upravičena bo <i>izgradnja manjših čistilnih naprav</i> na območjih z nižjo gostoto prebivalstva ter odvajanje odpadnih komunalnih in padavinskih voda. Financirana bo tudi <i>oskrba s pitno vodo</i> in zmanjšanje vodnih izgub na obstoječih vodovodih ter <i>izgradnja rezervnih vodnih virov</i> za manjše vodovodne sisteme.</p> <p>2.b.) Razvojni projekti v območjih s posebnimi varstvenimi režimi in v turističnih območjih: priprava upravljaljskih načrtov ter izvedba projektov v okviru območij Natura 2000 ter izgradnja oz. <i>izvedba javne turistične infrastrukture in projektov lokalno-regionalnega pomena</i>.</p> <p>3.a.) Razvoj mestnih naselij: sofinanciranje <i>projektov usklajenega razvoja družbene in gospodarske infrastrukture</i> v mestnih naseljih, vključno z zagotavljanjem čistih transportnih sistemov in javnega potniškega sistema, izgradnjo katastrof gospodarske javne infrastrukture, <i>celovita prenova starih mestnih jeder in zgodovinskih mest ter degradiranih in opuščenih urbanih območij</i>.</p> <p>3.b.) Socialna infrastruktura: sofinanciranje investicij v kulturne, zdravstvene, socialnovarstvene in druge ustanove regionalnega pomena, ob pogoju, da so investicije predvidene v RRP in da hkrati pomanjkanje tovrstne infrastrukture predstavlja pomembno oviro za hitrejšo regionalno rast in razvoj ter ustvarjanje delovnih mest.</p>
	4.2. Razvoj obmejnih področij s Hrvaško	enako kot zgoraj

12 Izhodiščno obstoječe stanje okolja in obremenjenost okolja

Izhodiščno obstoječe stanje okolja je povzeto po poročilih Agencije RS za okolje in analizi stanja okolja v Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (ReNPVO).

12.1 Zrak¹

Na področju zraka je najbolj opazno zmanjšanje emisij SO₂, ki so se zmanjšale za 47 % glede na leto 1990, največ v sektorju energetika, ki ima pri nastajanju emisij največji delež. Povprečne dnevne koncentracije SO₂ občasno prekoračujejo mejne vrednosti le v okolici termoelektrarne Šoštanj. Emisije NO_x so se zmanjšale za 8 % glede na leto 1990, vendar premalo za doseganje ciljne vrednosti 45 kt. Zaskrbljujoče je hitro naraščanje deleža cestnega tovornega prometa. Zaradi porasta števila motornih vozil in povečane mobilnosti se je ustrezno povečala tudi poraba motornih goriv ter s tem emisije CO₂ kot najpomembnejšega toplogrednega plina. Po letu 1995 se je zelo zmanjšala emisija svinca iz prometa, saj je takrat začel veljati nov predpis o kakovosti tekočih goriv. S prepovedjo prodaje osvinčenega bencina so se emisije še dodatno zmanjšale.

Tako kot v zadnjih nekaj letih je bil zrak tudi v letu 2005 skoraj povsod po Sloveniji prekomerno onesnažen z ozonom in delci PM₁₀. Koncentracije žveplovega dioksida so prekoračile vse mejne vrednosti na nekaterih višje ležečih merilnih mestih okrog termoelektrarn Trbovlje in Šoštanj ter na merilnem mestu v Krškem, na katero vpliva emisija tamkajšnje tovarne celuloze, medtem ko so v mestih v Zasavju, ki so delno tudi pod vplivom emisije iz termoelektrarne Trbovlje, prekoračile le letno mejno vrednost. Letna mejna vrednost dušikovih oksidov NO_x je bila prekoračena na urbanih merilnih mestih. Koncentracije svinca in ogljikovega monoksida so bile zelo nizke. Tudi onesnaženost z benzenom in težkimi kovinami je bila v okviru mejnih vrednosti.

Emisije toplogrednih plinov so se po letu 1986 začele zniževati in so dosegle minimum v letih 1991–1992, nato so spet začele naraščati, ter se v obdobju 1998–2000 ustalile. Po letu 2000 emisije ponovno naraščajo, predvsem v sektorju energetika. Zaskrbljujoče je namreč naraščanje porabe električne energije, ki narašča hitreje od bruto družbenega proizvoda. Poleg tega Republiko Slovenijo bremeni visoka energetska intenzivnost, saj v primerjavi z gospodarsko razvitostjo Republika Slovenija porabi precej več energije kot stara evropska petnajsterica. Ugoden je delež vseh obnovljivih virov energije v razpoložljivi primarni energiji, ki je leta 2002 dosegel 11,2 %.

12.2 Vode

12.2.1 Površinske vode²

Ocena kemijskega stanja površinskih vodotokov za leto 2004 kaže na slabo kemijsko stanje na 14 merilnih mestih, na 75 merilnih mestih pa je kemijsko stanje dobro. V letu 2004 letne povprečne vrednosti fizikalno-kemijskih parametrov na nobenem merilnem mestu niso presegale mejnih vrednosti. Na merilnih mestih, kjer so bile izvedene analize prednostnih snovi v vodi, določene letne poprečne vrednosti niso presegale predpisanih mejnih vrednosti. Za Sočo v Solkanu je bilo ugotovljeno slabo kemijsko stanje, ker je bil v obdobju zadnjih petih let v sedimentu opažen trend naraščanja za kadmij, pri katerem je upoštevana linearna regresija $R^2 > 0,75$. Slabo kemijsko stanje zaradi preseganja predpisane mejne vrednosti za baker v vodi je bilo ugotovljeno na merilnih mestih Voglajna Celje in Koren Nova Gorica. V Voglajni v Celju je bila presežena še mejna vrednost cinka, letna povprečna vsebnost svinca v vodi pa je bila večja od mejne vrednosti na merilnem mestu Sotla Rogaška Slatina. Analize pesticidov so se izvedle na 40-ih merilnih mestih, mejna vrednost za vsoto pesticidov (0,5 µg/l) pa ni bila presežena v nobenem vzorcu vode. Na merilnem mestu Dravinja Videm je bila izmerjena vsebnost metolaklorja višja od predpisane mejne vrednosti za metolaklor (0,1 µg/l). V posameznih primerih je bila v vzorcih vode kvantificirana vsebnost metolaklorja, prometrina in terbutilazina, vendar so določene vsebnosti nizke. Atrazin in metolaklor sta bila določena na merilnem mestu Sotla v Rogaški Slatini, vendar letne povprečne vrednosti ne presegajo predpisanih mejnih vrednosti za posamezni pesticid. Na merilnem mestu Krupa izvir je bila letna povprečna vrednost

¹ Vir podatkov: Nacionalni program varstva okolja 2005 – 2012, Kakovost zraka v Sloveniji v letu 2005

² Vir podatkov: Monitoring kakovosti površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2004
Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

polikloriranih bifenilov v vodi višja kot je mejna vrednost. Podobno preseganje na tem merilnem mestu je bilo ugotovljeno tudi v letu 2002. V letu 2004 je bila letna povprečna vrednost AOX na 6-ih merilnih mestih (Mura Mota, Ledava Čentiba, Sava Brežice in Jesenice na Dolenjskem, Kamniška Bistrica Beričevo in Logaščica Jačka) večja od mejne vrednosti 20 µg Cl/l. Mejna vrednost za fenolne snovi je 10 µg/l. Letna povprečna vsebnost fenolnih snovi je presegala mejno vrednost na 5 merilnih mestih od skupno 89-ih merilnih mest in sicer v Ščavnici v Pristavi, Savi v Brežicah, Kamniški Bistrici v Beričevem, Logaščici v Jački ter Korenu v Novi Gorici. Tudi v letu 2003 je bilo ugotovljeno preseganje mejne vrednosti za fenolne snovi na istih merilnih mestih. Presežene pa so bile tudi mejne vrednosti za anionaktivne detergente. Letna povprečna vrednost anionaktivnih detergentov je bila višja od mejne vrednosti na merilnih mestih Logaščice v Jački, Pake v Rečici in Korenu v Novi Gorici. Mejna vrednost za mineralna olja za ugotavljanje kemijskega stanja površinskih voda je bila presežena tako kot v letu 2003 samo na merilnem mestu Koren v Novi Gorici.

V letu 2004 je na osnovi rezultatov saprobioloških analiz 92 % merilnih mest na vodotokih uvrščenih med neobremenjene do zmerno obremenjene vodotoke, 6 % merilnih mest med kritično obremenjene in 2 % merilnih mest med močno onesnažene. Med močno onesnažena so uvrščena merilna mesta Ljubljana v Žalogu v avgustu in Rinža v Kočevju v juniju. Med zelo močno onesnažena merilna mesta je bilo na osnovi rezultatov saprobioloških analiz uvrščenih le 1% vseh merilnih mest, to je bila Ščavnica v Pristavi v septembru. Prekomerno onesnaženih vodotokov v letu 2004 ni bilo.

12.2.2 Podzemne vode³

Sorško polje

Sorško polje je globlji vodonosnik z debelejšo krovno plastjo visoke stopnje splošne ranljivosti. Na tem vodonosniku ima državni monitoring osem merilnih mest, v letu 2006 bo za vzorčevanje in meritve pripravljeno novo merilno mesto v Drulovki. Podtalnica je z nitrati najbolj onesnažena v Žabnici in Godešiču, s pesticidi pa v Podreči. Na tem merilnem mestu so bile v letu 2003 ugotovljene visoke koncentracije herbicida dimetenamida, v preteklih letih pa metolaklor. Za obdobje 1993 – 2004 je na Sorškem polju ugotovljen trend zniževanja vsebnosti atrazina, lahkohlapnih halogeniranih ogljikovodikov in ortofosfatov. V Sv. Duhu pa dolgoročno počasi narašča vsebnost desetil-atrazina. Trend zviševanja nitratov je določen v Žabnici in Godešiču.

Kranjsko polje

Kranjsko polje je globlji vodonosnik visoke splošne ranljivosti. Kakovost podtalnice Kranjskega polja, ki jo spremljamo na petih merilnih mestih, je neenakomerno obremenjena. Najbolj je onesnažena v Mostah (nitrati, ortofosfati, kalij in metolaklor) in Brniku (nitrati, nitriti, mangan in 2,6-diklorobenzamid). V obdobju 1993 – 2004 je v podtalnici Kranjskega polja ugotovljen trend zniževanja atrazina in desetil-atrazina.

Dolina Kamniške Bistrice

Vodonosnik doline Kamniške Bistrice je ocenjen kot vodno telo visoke ranljivosti. Zaradi spremenjenih meja vodonosnika in pa zaradi zamašitve vrtine v Zgornjih Jaršah se je število merilnih mest na tem vodonosniku znižalo le na tri merilna mesta. Podtalnica je čezmerno onesnažena z atrazinom in desetil-atrazinom. Med posameznimi merilnimi mesti je najbolj obremenjena podtalnica v Homcu (atrazin, desetil-atrazin). Za obdobje 1993 – 2004 so ugotovljeni trendi zniževanje atrazina, desetil-atrazina, trikloroetena in tetrakloroetena. Onesnaženje s temi parametri se je najbolj znižalo v Homcu, kjer so se vsebnosti desetil-atrazina znižale 3-krat, vsote pesticidov pa 4-krat. Za vsebnosti lahkohl. halog. ogljikovodikov trenda ni mogoče določiti, ker so vrednosti dosegle maksimum v obdobju 1995 – 1997, potem pa znova upadle.

Ljubljansko polje

Ljubljansko polje je globlji vodonosnik zelo visoke splošne ranljivosti. Na tem vodonosniku delujeta dve avtomatski merilni postaji (AMP Hrastje in AMP Mercator), opremljeni z večnivojskimi vrtinami. V letu 2004 sta v podtalnici mejne vrednosti presegla atrazin in njegov metabolit desetil-atrazin. Najbolj obremenjeno merilno mesto na Ljubljanskem polju je črpališče pitne vode Hrastje, kjer so mejne vrednosti presegle atrazin, desetil-atrazin in tetrakloroeten. V letu 2004 je bilo ugotovljeno večje onesnaženje vodonosnika s trikloroetonom, ki se je razširil proti črpališču pitne vode v Hrastju. Vsebnost nitratov je najvišja na merilnem mestu Dekorativna, vendar ne presega standarda kakovosti iz Uredbe. Na Ljubljanskem polju je ugotovljen trend zniževanja vsebnosti atrazina.

Dolina Bolske

Dolina Bolske je plitev vodonosnik zelo visoke stopnje ranljivosti. Podtalnica je močno obremenjena predvsem z nitrati, pesticidi in ortofosfati. Za dve neprimerni merilni mesti (privatna vodnjaka Trnava 0341 in Dolenja vas 0230) sta se v mrežo vključila nadomestna objekta vrtini Trnava AC-6/95 in Dolenja vas ČB-1/83. V letih 2004 in 2005 so se meritve izvajale paralelno na obeh, z letom 2006 pa sta mesti Trnava 0341 in Dolenja vas 0230 izločeni iz mreže merilnih mest. Podtalnica na merilnih mestih Trnava in Orla vas je močnejše onesnažena s pesticidi in nitrati, v Dolenji vasi pa tudi z ortofosfati. V letu 2004 so bile v Orli vasi izmerjene izredno visoke vsebnosti bentazona. Na osnovi sprememb

³ Vir podatkov: Program državnega monitoringa kakovosti podzemne vode za leto 2006
Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

koncentracij polutantov v obdobju 1993 – 2004 je ugotovljen trend zniževanja desetil-atrazina. V Dolenji vasi pa so se v tem obdobju znižale vsebnosti lahkihhalogeniranih ogljikovodikov, predvsem trikloroetena, z močno preseženih na vrednosti pod mejo zaznavnosti analitske metode.

Spodnja Savinjska dolina

Tako kot dolina Bolske je tudi Spodnja Savinjska dolina zelo plitev vodonosnik zelo visoke ranljivosti. Kakovost podtalnice spremljamo na osmih merilnih mestih, od katerih je v Levcu avtomatska merilna postaja. Podtalnica Spodnje Savinjske doline je onesnažena predvsem z nitrati, pesticidi in tetrakloroetenom. Med merilnimi mesti ustrezno kakovost podtalnice dosega le merilno mesto Breg, na ostalih je kakovost zaradi previsoke vsebnosti nitratov ter mestoma pesticidov in tetrakloroetena ocenjena kot neustrezna. V Gotovljah so bile v letu 2004 ugotovljene najvišje koncentracije pesticidov v Spodnji Savinjski dolini, največ je bilo metolaklor in terbutilazina. V Levcu pa poleg pesticidov presežena tudi koncentracija trikloroetena in tetrakloroetena. Spreminjanje vsebnosti parametrov v obdobju 1993 – 2004 kaže na zniževanje desetil-atrazina in počasno upadanje nitratov. V Medlogu 1941 je ugotovljen trend zviševanja koncentracij lahkihhalogeniranih ogljikovodikov, v Levcu so vsebnosti lahkihhalogeniranih ogljikovodikov stalno presežene, vendar trenda ni mogoče določiti.

Krško polje

Krško polje je vodonosnik zelo visoke splošne ranljivosti. V letu 2004 so bile na osnovi rezultatov osmih merilnih mest za to vodno telo ugotovljene presežene vsebnosti nitratov in amonija, podtalnica v Cerkljah pa je bila čezmerno onesnažena s tetrakloroetenom. Obremenjenost podtalnice je nizka. Na Krškem polju je za enajstletno obdobje 1993 – 2004 ugotovljen trend zniževanja nitratov in pesticidov, predvsem atrazina.

Brežiško polje

Brežiško polje je vodonosnik visoke splošne ranljivosti. Podtalnica na Brežiškem polju je obremenjena z amonijem in nitrati, na merilnem mestu v Vrbini tudi s tetrakloroetenom. Na Brežiškem polju v obdobju 1993 – 2004 ni bilo mogoče ugotoviti dolgoročnega spreminjanja vsebnosti parametra.

Dravsko polje

Dravsko polje je vodonosnik visoke ranljivosti. Kakovost podtalnice spremljamo na 13 merilnih mestih, na 11 mestih vzorčujemo vodo iz plitvega horizonta, na 2 pa iz globjega horizonta. Podtalnica je najbolj obremenjena v Brunšviku, Račah, Šikolah in Kidričevem (predvsem s pesticidi in nitrati), v Teznu tudi s kromom in trikloroetenom. Trendi za obdobje 1993 – 2004 kažejo na to, da je bila podtalnica Dravskega polja pred desetimi leti še bolj onesnažena, saj se koncentracije pesticidov in lahkihhalogeniranih ogljikovodikov znižujejo, vendar se na omenjenih merilnih mestih še niso znižale do dopustnih mejnih vrednosti.

Ptujsko polje

Ptujsko polje je tako kot Dravsko polje vodonosnik visoke splošne ranljivosti, kjer spremljamo onesnaženost podtalnice na petih merilnih mestih. Podtalnica Ptujskega polja je močno obremenjena predvsem s pesticidi in nitrati. Najbolj je onesnažena v Sobotincih (metolaklor, nitrati, leta 2003 tudi bentazon). Na Ptujskem polju so v obdobju 1993 – 2003 ugotovljeni trendi zniževanja atrazina in desetil-atrazina, za ostale problematične parametre (alaklor, metolaklor) trenda ni mogoče določiti ($R_2 < 0,5$).

Prekmursko polje

Prekmursko polje je plitev aluvijalni vodonosnik visoke splošne ranljivosti, kjer je debelina krovne plasti v povprečju manjša od 3 m. Podtalnica je močno onesnažena predvsem z amonijem, nitrati, atrazinom in njegovim metabolitom desetil-atrazinom ter z lahkihhalogeniranimi ogljikovodiki. Podtalnico Prekmurskega polja spremljamo na 6 merilnih mestih. Podtalnica je najbolj obremenjena na obeh merilnih mestih v Rakičanu, Rakičan 2500 in MP Rakičan (nitrati, pesticidi, lahkihhalogenirani ogljikovodiki) in v Lipovcih (nitrati, pesticidi). Onesnaženje podtalnice z nitrati in pesticidi je bilo v začetku 90. let še večje. Na Prekmurskem polju je bil ugotovljen trend postopnega zniževanja vsebnosti nitratov, atrazina, desetil-atrazina in vsote pesticidov, vendar se koncentracije še niso znižale do mejnih vrednosti. Izredno visoka obremenjenost podtalnice s tetrakloroetenom, dikloroetenom in trikloroetenom, ki je bila v okviru državnega monitoringa od leta 1993 ugotovljena na merilnem mestu Rakičan, ni le lokalnega značaja. Meritve so zelo visoke koncentracije tega onesnaževala dokazale tudi na okoliških merilnih mestih.

Mursko polje

Mursko polje je plitev aluvijalni vodonosnik visoke splošne ranljivosti, kjer je debelina krovne plasti, z izjemo merilnega mesta v Vučji vasi, manjša od 3 m. Tri merilna mesta se glede onesnaženosti močno razlikujejo. Podtalnica v Vučji vasi je glede na ostali dve merilni mesti dobre kakovosti. Podtalnica je najbolj onesnažena s pesticidi in z nitrati. V obdobju 1993 – 2004 je bil ugotovljen trend zniževanja atrazina in desetil-atrazina tako za celotno polje kot za merilni mesti Veščica in Zgornje Krapje. V letu 2004 so bile v Zg.Krapju ugotovljene izredno visoke vsebnosti pesticida klortolurona, v Veščici pa so se nitrati povišali z dopustnih do močno povišanih vsebnosti, in sicer v Zgornjem Krapju in v Veščici.

Soška dolina

Na aluvijalnem vodonosniku visoke splošne ranljivosti v Soški dolini so le tri merilna mesta. Podtalnica je onesnažena z nitrati, ortofosfati, občasno s trikloroetenom. Najhuje je bila podtalnica obremenjena v Šempetru (nitrati, ortofosfati, kalij in trikloroeten). Za obdobje 1993 – 2004 v podtalnici Soške doline noben od parametrov ni izkazoval trenda.

12.3 Tla⁴

Dovoljene vsebnosti težkih kovin (cink, kadmij, svinec) so presežene na lokacijah v okolici industrijskih središč (na območju Celja, zgornje Mežiške doline, na nekaterih lokacijah v okolici Maribora in Jesenic lokalno).

Slovenija je ena najbolj gozdnatih držav EU, delež gozdov pa se še povečuje zaradi zaraščanja kmetijskih zemljišč. Zdravstveno stanje gozdov se zaradi atmosferskega onesnaževanja se poslabšuje, bolj so ogroženi iglavci (jelka), med listavci pa hrast. Delež kmetijskih površin se zmanjšuje zaradi zaraščanja in širjenja pozidanih površin.

12.4 Hrup⁴

Hrup v naravnem in življenjskem okolju narašča, pri čemer hrup v urbanih okoljih v splošnem presega hrup v ruralnem okolju, saj število prebivalstva v urbanem okolju narašča približno dvakrat hitreje kot v neurbanem okolju. Najpomembnejši dejavnik okoljskega hrupa je cestni promet. V zadnjih letih se je drastično povečalo število registriranih motornih vozil, bistven povzročitelj hrupa v mestih so tudi zastarela vozila (predvsem mestnega potniškega prometa). Po podatkih meritev hrupa v Ljubljani je širše območje središča mesta hrupno nadpovprečno obremenjeno. Ocenjeno je, da živi na teh območjih okoli 50.000 prebivalcev, kar je približno petina prebivalcev Ljubljane.

12.5 Elektromagnetna sevanja⁴

Na področju elektromagnetnih sevanj doslej, pri 22 obstoječih visokonapetostnih daljnovodih, ni bilo presejanja mejnih vrednosti. Ostala visokofrekvenčna elektromagnetna sevanja v okolju, ki so posledica telekomunikacijskih naprav, radijskih in televizijskih oddajnikov ter radarjev, se vedno nahajajo na višinskih lokacijah, zato v njihovi bližini ni stanovanjskih in drugih objektov in ni možnosti prekomerne izpostavljenosti elektromagnetnim sevanjem. Tudi sevalne obremenitve baznih postaj za mobilno telefonijo so pod dopustnimi mejnimi vrednostmi in so čezmerne le v neposredni bližini anten baznih postaj v glavnem snopu sevalne karakteristike antene.

12.6 Narava in biotska raznovrstnost⁴

Slovenija je po biotski raznovrstnosti ena izmed izstopajočih držav v Evropi. Najvišji delež ogroženih živalskih in rastlinskih vrst sodi v skupino dvoživk, sesalcev in ptičev⁸. V Sloveniji je približno 850 vrst ozkih endemitov, večina jih je vezanih na podzemeljske habitatne tipe, alpinska in subalpinska travišča ter skalovja in melišča. Habitatni tipi z večjim številom ogroženih vrst, ki so ogrožene zaradi izgube tega habitatnega tipa, pa so predvsem suha in vlažna travišča, obalni in morski habitatni tipi ter stoječe in tekoče vode. Vlada Republike Slovenije je 29. aprila 2004 določila območja Natura 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Določenih je 286 območij, od tega jih je 260 določenih na podlagi direktive o habitatih in 26 na podlagi direktive o pticah. Območja zajemajo 35,5 % površine Slovenije. Večji del območij porašča gozd, velik je delež brez vegetacije (pretežno stene), 9 % površin je nad gozdno mejo, pomemben je tudi delež travišč. V pripravi je Program upravljanja Natura območij, ki bo podlaga za podrobne programe upravljanja Natura območij. Upravljavski načrti za Natura območja niso zakonsko opredeljeni, načrti za nekatera območja pa so bili narejeni v okviru različnih projektov, vendar še niso bili potrjeni s strani vlade in se še ne izvajajo. V zavarovanih območjih (Triglavskem narodnem parku, regijskih in krajinskih parkih ter rezervatih in naravnih spomenikih) je 25 % skupne površine Natura 2000 območij. Območja se pretežno prekrivajo, saj je 60 % površin, predlaganih na podlagi direktive o habitatih, znotraj predlaganih posebnih varstvenih območij po direktivi o pticah. Naravnih vrednot je 8.096, od tega jih je državnega pomena 3.597 (44,4 %), lokalnega pomena pa 4449 (55,6 %). Njihova evidenca je nastajala na podlagi delovanja profesionalnih služb in prizadevanj posameznikov ter društev na področju varstva narave od leta 1920 do danes. Kar 47,7 % površine Slovenije je določene kot ekološko pomembno območje. Od teh območij sta dve tretjini vključeni v evropsko omrežje NATURA 2000.

12.7 Kulturna dediščina⁵

Slovenije in njenih regij ne označujejo izjemni umetnostni ali drugi spomeniki, pač pa raznovrstnost in razpršenost dediščine ter značilna povezanost z atraktivno in raznoliko kulturno krajino. Značilen je tudi pojav določenih značilnosti "v serijah", vse pa je rezultat prepletanja geografije in zgodovine ter predstavlja značilnost in konkurenčno prednost

⁴ Vir podatkov: Nacionalni program varstva okolja 2005 – 2012

⁵ Vir podatkov: Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov, verzija 5. 12. 2006
Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

Slovenije. Po mnenju strokovnih služb prepoznavanju, varstvu in ohranjanju kulturne dediščine in krajine v povezavi z ostalimi področji (poselitve, krajina, narava), kar je specifično slovenska »prostorska« dediščina trenutno ni posvečene dovolj pozornosti. Z opuščanjem skrbi zanjo se posega v same temelje naše kulturne identitete.

Zaradi nezadostnega upoštevanja varstvenih zahtev in smernic pri postopkih urejanja prostora oziroma graditve objektov prihaja v zadnjem času do porasta primerov trajne izgube posameznih objektov in območij kulturne dediščine oziroma njihovih dediščinskih lastnosti. Ogrožena so zlasti naselbinska dediščina, ker ni mehanizmov ustrezne prostorske in razvojne obravnave; ogroženi so gradovi zaradi popolne zapuščenosti; stavbna dediščina - posebno tista, ki ni spomenik - zaradi vzpodbujanja novogradenj in zanemarjanja urbanističnega urejanja obstoječe poselitve, slabega vzdrževanja in nadzora nad posegi, tako v mestih, še zlasti pa na podeželju ter na območjih, kjer dediščino ogrožajo naravne in druge nesreče.

Po mnenju strokovnih služb dostopnost kulturne dediščine čim širšemu krogu ljudi in zavest o kulturni dediščini kot vrednoti, s katero se identificirajo prebivalci Slovenije, nista dovolj veliki. Po mnenju strokovnih služb ni dovolj izkoriščen identifikacijski, vzgojni in gospodarski potencial kulturne dediščine. Dostopnost do kulturne dediščine naj bi bila kulturna pravica, njeno ohranjanje (npr. s pomočjo urejanja, prenove in oživljanja mest in drugih naselij, razvoja podeželja in manj razvitih območij) pa prispeva h kakovosti življenja in vzpodbuja trajnostni gospodarski, socialni in prostorski razvoj v celoti.

Nepremična kulturna dediščina obsega 165 enot spomenikov državnega pomena, 665 enot spomenikov lokalnega pomena ter 6913 enot, ki niso razvrščene med spomenike. Spomeniki še niso vsi označeni, oblikovane so bile poti različnih kulturnih dediščin, ki vzdolž izbranih in označenih poti ponujajo turistične proizvode, povezane s kulturno dediščino, saj se kulturna dediščina vse bolj vključuje v turistično ponudbo.

Mrežo institucij, ki evidentirajo premično kulturno dediščino na terenu, tvori 49 muzejev, galerij in zbirk skupaj s 100 dislociranim enotami in 103 drugimi muzeji in galerijami. Do konca leta 2001 je bilo skupno število evidentiranega gradiva več kot 4 mio kosov.

13 Prikaz stanja okolja s kazalci stanja okolja

Kazalci stanja okolja so podatki o stanju okolja ali njegovih delov o določeni lastnosti ali razvoju pomembnega pojava v okolju, ki so določeni v poročilu o okolju v Republiki Sloveniji, ki je pripravljeno v skladu s predpisi s področja varstva okolja, in drugi javno dostopni kazalci stanja okolja ter drugi kazalci stanja okolja, ki so opredeljeni na podlagi analize okoljskih izhodišč. V preglednici Stanje okolja in trendi po posameznih okoljskih ciljeh je stanje pripravljeno na podlagi izbranih kazalnikov. Okoljski cilji programov in kazalniki so podrobneje obravnavani v poglavju Okoljski cilji programa, metode in merila vrednotenja v preglednici Okoljski cilji.

Preglednica 6: Stanje okolja in trendi po posameznih okoljskih ciljnih, pomembnih za OP RR

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	<p>Za leto 2004:</p> <ul style="list-style-type: none"> Skupni izpusti TGP (Neto) 14302,192 (v CO2 ekvivalent (Gg)) Emisije iz prometa 4259,370 (v CO2 ekvivalent (Gg)) Emisije iz energetike 6314,634 (v CO2 ekvivalent (Gg)) Emisije iz ravnanja z odpadki in odpadnimi vodami 654,670 (v CO2 ekvivalent (Gg)). <p>(vir podatkov: EIONET - http://eionet-si.arso.gov.si/Dokumenti/GIS/zrak)</p> <ul style="list-style-type: none"> Zniževanje emisij TGP po letu 1986, minimum l. 1991-1992, nato naraščanje, še posebej po l. 2000, predvsem v sektorju energetika - praktično že na ravni iz l. 1986, v obdobju 1990 - 2003 so se emisije CH4 in PFCs zmanjšale, emisije N2O in SF6 so stagnirale, emisije HFCs so naraščale. <p>(vir podatkov: MOP, ARSO, SURS)</p>
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NOx, SO2, PM10, NO2, Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH3)	<ul style="list-style-type: none"> Leta 2004 so znašale emisije: SO2 - 54 Gg, Nox - 57,5 Gg, PM10 - 9,08 Mg, Pb - 14,44 Mg, CO - 82,17 Gg Zrak je bil v letu 2004 prekomerno onesnažen z ozonom in delci. Koncentracije žveplovega dioksida so presegle dopustne vrednosti le okrog termoelektrarn Trbovlje in Šoštanj ter v Krškem. Koncentracije dušikovega dioksida niso presegle mejnih vrednosti na urbanih merilnih mestih. Letne vrednosti koncentracij vsote dušikovih oksidov so presegle letno vrednost. Koncentracije svineca in ogljikovega monoksida so zelo nizke. Tudi onesnaženost z benzenom in težkimi kovinami je bila v okviru mejnih vrednosti. Leta 2004 so znašale emisije: SO2 - 54 Gg, Nox - 57,5 Gg, NH3 - 17,25 Gg <p>(vir podatkov: MOP, ARSO, EIONET - http://eionet-si.arso.gov.si/Dokumenti/GIS/zrak/obremenitve/79.doc)</p>

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR
Energija	EN-1 Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	<ul style="list-style-type: none"> energetska intenzivnost l. 2004: 215 toe/mio EUR <p>Energetska intenzivnost l. 2004: 215 toe/mio EUR. visoka energetska intenzivnost - poraba glede na gospodarsko razvitost precej večja od EU-15</p> <p>Približno 40 postrojev SPTE slovenski industriji, javnem sektorju in na področju daljinskega ogrevanja: plinski motorji, parne turbine. Letna proizvodnja el. energije (na pragu elektram) znaša 810 GWh (=310 GWh SPTE v industriji, 90 GWh SPTE), v sistemih daljinskega ogrevanja brez upoštevanja TE-TOL)</p> <p>(vir podatkov: Nacionalni energetski program, SURS)</p>	<p>Gospodarska rast ⇒ naraščanje porabe el. energije hitreje od naraščanja BDP; energetska intenzivnost rahlo upada (2000 - 2004).</p> <p>Uvajajo se manjši sistemi sproizvodnje, večinoma za potrebe industrijskih obratov.</p> <p>Brez izvedbe OP RR nadaljnje naraščanje porabe energije, predvsem v široki rabi. Izboljšana energetska učinkovitost podjetij zaradi prilagajanja okoljski zakonodaji, sistemov ravnanja z okoljem, razširjanja inovacij, uporabnosti BREF dokumentov.</p> <p>Brez izvedbe OP RR počasno razširjanje sistemov sproizvodnje, predvsem v industriji na ravni srednje velikih podjetij. Malo verjetno, da bi prišlo do povezav med podjetji - viri E in prebivalci - potencialnimi uporabniki E.</p>
	EN-2 Povečana raba OVE	<ul style="list-style-type: none"> % proizvodnje el. energije iz vseh OVE v celotni proizvodnji el. energije l. 2004: 27,7 %; % porabe el. energije iz OVE v celotni bruto porabi el. energije l. 2004: 29,1; delež vseh OVE v razpoložljivi primarni energiji 8,8% l. 2001 - HE, biomasa; trenutno izkoriščenih 3.970 GWh/leto (= 50%) ekonomsko razpoložljivega potenciala slovenskih vodotokov; 28 naravnih izvirov geotermalne vode, 48 lokacij z vrtnami - 10. mesto v Evropi po skupni moči geotermalnih sistemov; razširjenost sončnih termalnih sistemov (sanitarna voda): 6. mesto v Evropi <p>(vir podatkov: Nacionalni energetski program, SURS,</p>	<p>Naraščanje uporabe biomase, načrtuje se veriga hidroelektrarn. % proizvodnje el. Energije iz vseh OVE je upadel do l. 2003, sedaj narašča (povečanje do l. 2004 za 5,4%), % porabe el. Energije iz vseh OVE je upadel do l. 2003, sedaj narašča (povečanje do l. 2004 za 7%).</p> <p>Naraščala bi uporaba biomase in sončne energije - predvsem zamenjava energentov zaradi energetske krize in bolj dostopne tehnologije, pojavili bi se novi viri energije - nove hidroelektrarne, morda vetrne elektrarne, uvoz iz tujine po dogradnji elektrodistribucijskega omrežja..</p>

Segment		Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	<ul style="list-style-type: none"> V obdobju 1993 – 2003 je na vodonosnikih za mnoge parametre kemijskega stanja razviden trend zniževanja koncentracij, a je bilo kljub temu na vseh 13 vodonosnikih leta 2003 ocenjeno kot slabo problematične so predvsem vsebnosti nitratov, sulfatov in pesticidov, katerih vrednosti pa se močno razlikujejo od primera do primera (vir podatkov: MOP ARSO) vzpostavlja se spremljanje stanja voda z vidika življenja sladkovodnih vrst rib, morskih školjk in polžev. V letu 2004 so bila določena območja površinskih voda za zaščito ekonomsko pomembnih vodnih vrst in sprejeti predpisi o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode. V istem letu je bilo določenih 20 območij kopalnih voda in evidentiranih 17 naravnih kopalnišč. (vir podatkov: Izvajanje vodne direktive v Sloveniji, Inštitut za vode RS, 2006) l. 2000 543 virov onesnaževanja - 86 virov s pretežno biorazgradljivimi odpadnimi vodami iz prehranbeno živilske industrije in 457 industrijskih virov; iz točkovnih virov ni znatnih emisij težkih kovin (npr. Hg, Cd,...) v vodno okolje - največji viri kovinska, kemična industrija, največ jih je v porečju Save mejna vrednost za nitrate je bila leta 2004 presežena v severovzhodni Sloveniji (Prekmursko-Mursko polje in Sp. Savinjska dolina in dolina Bolske) ter na Krško-Brežiškem polju. Vsebnosti nitratov v kraško-razpoklinskih vodonosnikih so zelo nizke (nižje od 6 mg NO₃/l). Razlog za sorazmerno visok delež vodonosnikov, obremenjenih z nitrati v Sloveniji, v primerjavi z drugimi državami, je velika zastopanost aluvijalnih vodonosnikov v nižinskih delih Slovenije z intenzivno kmetijsko dejavnostjo aritmetične srednje vrednosti za vsoto pesticidov leta 2004 mejne vrednosti 0,5 µg/l niso presegle v podtalnici nobenega izmed obravnavanih polj. Na kraško-razpoklinskih vodonosnikih so vsebnosti pesticidov nižje od meje določljivosti analitskih metod. Najvišji delež preseganja mejnih vrednosti na merilnih mestih je ugotovljen za atrazin ter njegov metabolit desetilatrazin. v Sloveniji obstajajo velike razlike v kakovosti pitne vode. Pri mikrobioloških preskusih, kjer gre predvsem za iskanje fekalne kontaminacije, so razlike evidentno povezane z velikostjo sistemov; imamo množico malih sistemov oz. oskrbovalnih območij (cca 80 %), pri katerih je delež neskladnih mikrobioloških vzorcev skoraj 50 %; fekalna kontaminacija je prisotna v cca 30 % teh vzorcev. Ti sistemi oskrbujejo v celoti le cca 10 % prebivalcev. (vir podatkov: EIONET - http://eionet-si.arso.gov.si/kazalci, 7.7.2006; Institut za varovanje zdravja - http://www.sdzv-drustvo.si/si/VD-05_Referati/Petrovic.pdf, 7.7.2006) 	<p>Površinske vode: v obdobju 1992-2000 izboljševanje kakovosti, povišanje deleža v drugem kakovostnem razredu (dobro stanje) na račun zmanjšanja močno onesnaženih vodotokov, delež vodotokov, uvrščenih v četrti kakovostni razred, se zadnja leta ne spreminja (5 % zajemnih mest). Brez izvedbe OP RR bo stanje sledilo trendom.</p>

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR
VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	<ul style="list-style-type: none"> leta 2000 pesticidi preseženi na 7 od 13 vodonosnikov (Prekmursko, Dravsko, Ptujsko, Sorško polje, Spodnja Savinjska dolina, dolina Bolske, dolina Kamniške Bistrice), največ za pesticide metolaklor, atrazin, desetilatrazin. nitriti: najbolj onesnaženi vodonosniki v SV Sloveniji, povpr. vsebnosti 1998-2000 še vedno višje od dopustnih mejnih vrednosti na Prekmurškem, Murskem, Apaškem, Dravskem, Ptujskem, Sorškem ter Krškem polju, v Spodnji Savinjski dolini, dolini Bolske in Kamniške Bistrice Potencialno razpoložljiva voda 32,1 km³/leto, povprečno 16.000 m³/leto/prebivalca Poraba vode na prebivalca leta 1996 – 112 l/dan/osebo. V Sloveniji porabi vsak prebivalec dnevno povprečno 146 litrov pitne vode. Podzemne vode so glavni vir pitne vode. Potencialno razpoložljiva voda 32,1 km³/leto, povprečno 16.000 m³/leto/prebivalca - precej nad evropskim povprečjem. 70 % vode uporablja kot hladilna voda, 16 % kot pitna voda in 14 % kot tehnološka voda. Zaloge podzemnih voda so prostorsko neenakomerno razporejene – 2/3 v osrednjem delu države, najmanjše zaloge na skrajnem SV države (porečje Mure) in skrajnem JZ države (obalno območje). (vir podatkov: MOP ARSO, SURS) 	<p>v splošnem trend upadanja onesnaženosti podzemnih vod z nitrati in pesticidi, ostaja tveganje zaradi starih bremen (industrija) in nelegalnih odlagališč (gospodinjiski odpadki).</p> <p>Zmanjševanje razpoložljive vode v Primorju - za ohranjanje stanja (ob večanju rabe in nadaljevanju trendov) bo treba dovajati vodo iz bolj vodnatih območij, a znotraj istega povodja. Upadanje letno potencialno razpoložljive vode v Sloveniji - "vododeficitarna" območja se bodo razširila. Večina vodomernih mest (41 %) vodonosnikov z medzrnsko poroznostjo izkazuje statistično značilno upadanje gladin podzemnih voda.</p> <p>Brez izvedbe OP RR bo stanje sledilo trendom. poraba pesticidov se zmanjšuje.</p> <p>Brez izvedbe OP RR: Ker je količina odvzete vode za potrebe zagotavljanja pitne vode relativno majhna (glede na vodno bilanco), je prav tako majhen tudi vpliv odvzema na vodna telesa. Na nekaterih območjih RS (Obalna regija, Savinjska regija) so razpoložljivi vodni viri v veliki meri že izkoriščeni, zato je izkazana potreba po razvoju dodatnih vodnih virov, morda tudi v obliki sezonskih zadrževalnikov vode (akumulacij). Transport pitne vode od oddaljenih vodnih virov na splošno ni ustrezen način reševanja problema neustrezne kakovosti vodnih virov ustrezne izdatnosti, ki se nahajajo v bližini območij rabe. Glede na občutljivost vodonosnikov podzemne vode na antropogene posega in močno črpanje vode iz vodonosnikov je treba posebno pozornost nameniti napajnju vodonosnikov podzemne vode iz površinskih voda, s čemer bi zagotovili njihovo trajnostno rabo.</p>
VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	Morfološki značaj vodotokov je razviden iz naravovarstvenega atlasa ARSO. Ni natančnejših agregatnih podatkov o biološkem minimumu voda v Sloveniji.	Urejanje vodotokov je vedno bolj sonaravno. Brez izvedbe OP RR: Glede na to, da je vedno bolj aktualna renaturalizacija in sonaravno urejanje vodotokov, bo prišlo do izboljšanja morfološkega značaja vodotokov.

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR
	VO-4 Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje odpadnih voda	<ul style="list-style-type: none"> Rok za zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode v skladu z direktivama 91/271/EEC in 2000/60/EEC je najkasneje do 31. 12. 2015, z vmesnimi cilji 31. 12. 2008 na občutljivih območjih z nad 10.000 prebivalci in 31. 12. 2010 na območjih z nad 15.000 prebivalci odobreno 10-letno prehodno obdobje implementacije Direktive EU o komunalnih odpadnih vodah glede izgradnje kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav, leta 2004 94.831 (1000 m³) prečiščenih odpadnih voda; leta 2003 27.383 mio sit za upravljanje odpadnih voda (vir podatkov: SURS) 	<p>Izgradnja in nadgradnja večjih čistilnih naprav, količina in delež prečiščene odpadne vode narašča; investicije v upravljanje z odpadnimi vodami naraščajo.</p> <p>Brez izvedbe OP RR bo število čistilnih naprav in količina oz. delež prečiščene odpadne vode naraščala. Naraščala bo učinkovitost ČN.</p>
	VO-5 Zmanjšana ogroženost pred poplavami	<ul style="list-style-type: none"> Preko 300.000 ha poplavno ogroženih površin, od tega več kot 2500 ha urbanih površin, na 94.000 ha površin pa tveganje večjih in obsežnejših poplav Deleži: 54 % v porečju Save, 42 % v porečju Drave, 4 % v porečju Soče in pritokov. Na območjih možnih katastrofalnih poplav živi dobra četrtina prebivalcev Slovenije. 41 % vode, ki se letno pretoči preko ozemlja Slovenije, doteka iz Avstrije. Škoda iz poplav 86 mio SIT l. 2003, l. 2004 pa 2.727 mio SIT. Preglednih podatkov, kateri ukrepi se danes izvajajo za zagotavljanje poplavne varnosti ni na voljo. <p>(vir podatkov: SURS, MOP ARSO)</p>	<p>Naraščanje velikih pretokov, upadanje srednjih in malih pretokov.</p> <p>Brez izvedbe OP RR bo poplavna ogroženost enaka ali se bo celo povečala zaradi naraščanja velikih pretokov, škoda bo naraščala zaradi neprimernih lokacij dejavnosti.</p>
Prebivalstvo in zdravje	PR-1 Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	<ul style="list-style-type: none"> življenjska doba ljudi ob rojstvu za moške je 73,4 in za ženske 81,1. Škoda zaradi elementarnih nesreč je l. 2004 17 mrd SIT, leta 2005 je 259 ljudi umrlo v prometnih nesrečah, leta 2004 je bilo 108.882 t nevarnih odpadkov, leta 2004 je bila ocenjena škoda za povzročene ekološke nesreče ocenjena na 93 mio/SIT), leta 2004 je bilo 442.131 priključkov na javni vodovod, leta 2004 je bilo 157.729 priključkov na kanalizacijo, leta 2004 je bilo 35% zavarovanih območij. <p>(vir podatkov: SURS)</p>	<p>Število prometnih nesreč se zmanjšuje, stanje umrljivosti v prometnih nesrečah stagnira, število priključkov na kanalizacijo narašča, količina nevarnih odpadkov narašča, število ekoloških nesreč narašča. Število priključkov na vodovod narašča, število priključkov na kanalizacijo narašča. Površina zavarovanih območij bo enaka, izboljšalo se bo upravljanje. Število elementarnih nesreč narašča.</p> <p>Brez izvedbe OP RR bo stanje sledilo trendom.</p>
	PR-2 Večja prometna varnost	<ul style="list-style-type: none"> Leta 2005 31.095 prometnih nesreč; V Sloveniji imamo 972 nivojskih prehodov, od tega jih je 652 označenih le s cestnoprometnimi znaki. Nezgode, ki neposredno kažejo na prometno varnost v železniškem prometu, se v 45% zgodijo na nivojskih križanjih cest z železniško progo, v 15% primerov pa zaradi trčenja, naletov ali iztirjanja vlakov (vir podatkov: SURS, OP ROPI) 	<p>Število prometnih nesreč na cestah se zmanjšuje, število smrtnih žrtev pa stagnira.</p> <p>Brez izvedbe OP RR bo stanje sledilo trendom.</p>

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR	
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	<ul style="list-style-type: none"> leta 2005 v cestnem javnem potniškem prometu prepeljanih 39.759 potnikov (v tisoč), leta 2005 97.227 prepeljanih potnikov (v tisoč) z mestnim potniškim prevozom leta 2004 železniški potniški prevoz v notranjem prevozu prepeljanih 13.985 (v tisoč), v mednarodnem 850 (v tisoč) 76% dnevnih potovanj z osebnim prevoznim sredstvom in 24% z javnimi prevoznimi sredstvi, leta 2004 železniški potniški prevoz v notranjem prevozu prepeljanih 13.985 (v tisoč), v mednarodnem 850 (v tisoč) Leta 2004 17.876 (1000 t) tovora po železnici in 73.577 (1000 t) tovora po cestah, delež železnice je torej 24,3 %. V primerjavi z državami EU ima Slovenija ugodno starostno strukturo vozil, saj je bila povprečna starost registriranih osebnih vozil v letu 1999 6,8 let, kar je manj od povprečja držav članic (7,3 leta), vendar se povprečna starost osebnih vozil povečuje in je v letu 2001 bila 7,1 leta. Leta 2001 je bil delež bencinskih motorjev za katalizatorjem 60%. V letu 2005 so se zaradi slabega stanja infrastrukture povečale zamude potniških vlakov z 2,5 na 4,5 minute na 100 vlakovnih kilometrov in zamude tovornih vlakov s 33,3 na 57,7 minute na 100 vlakovnih kilometrov. (vir podatkov: SURS, MOP - http://co2.temida.si/cestni.htm, 7.7.2006, Holding Slovenske železnice, d.o.o., http://www.slo-zeleznice.si/uploads/files/Tiskovka-SZPS-gradivo.doc, 7. 7. 2006) 	Število motornih vozil, mobilnost ⇒ poraba motornih goriv ⇒ emisije CO2 idr.; od leta 2002 se je št. potnikov v cestnem javnem potniškem prometu zmanjšalo za tretjino, število potnikov v mestnem potniškem prevozu upada, hitro naraščanje deleža cestnega tovornega prometa. Zmanjševanje števila potnikov v javnem potniškem prometu, po napovedih naj bi potniški promet (osebna in javna prevozna sredstva) naraščal za 2% letno. Delež tovornega cestnega prometa se povečuje hitreje od železniškega, tovorni promet naj bi naraščal po 4% letni stopnji. Število novo zgrajenih in rekonstruiranih cest se povečuje (izgradnja avtocestnega križa, obvoznic,...). Število potnikov upada, pojavljajo se inovativni poskusi spodbujanja mestnega prometa (Koper). Brez izvedbe OP RR bi se nadaljevalo naraščanje deleža cestnega prometa (osebnega, tovornega), zmanjševalo se bo število potnikov v javnem potniškem prometu.
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Območja mestnih jeder in naselij ob glavnih prometnicah so preobremenjena s hrupom.	Brez izvedbe OP RR se bo hrup povečeval z naraščanjem obsega dejavnosti
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	<ul style="list-style-type: none"> leta 2004 je nastalo 861.955 ton komunalnih odpadkov, leta 2004 je bila letna količina predelanih-recikliranih odpadkov 9.383 t Leta 2004 je bilo odloženih odpadkov na komunalnih odlagališčih 727.464 t (vir podatkov: SURS) Agregatnih podatkov o zbranih nevarnih odpadkih iz gospodinjstev ni na voljo.	Zmanjševanje količin komunalnih odpadkov in večja količina predelanih-recikliranih odpadkov. Zmanjševanje količin odloženih odpadkov na komunalnih odlagališčih. Brez izvedbe OP RR bo stanje sledilo trendom.
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	V Registru nepremične kulturne dediščine je 21358 enot nepremične kulturne dediščine, 416 enot integralne dediščine, 11 enot premične kulturne dediščine. Investicije v varstvo in obnovo kulturne dediščine so znašale: l. 2001 1.430.836.218 SIT, l. 2002 1.054.163.660 SIT. l. 2003 so bile opravljene 242 investicije, l. 2004: 191 investicij. (vir podatkov: Register nepremične kulturne dediščine, Ministrstvo RS za kulturo)	Število investicij v objekte kulturne dediščine se zmanjšuje. Brez izvedbe OP RR počasno večanje deleža kulturne dediščine. Brez izvedbe OP RR počasno investiranje v ohranjanje kulturne dediščine
Krajina in vidna	KR-1	Ohranjene prvine, ki	L. 1998 so bile ovrednotene krajinske podenote, poleg tega pa so bile evidentirane in ovrednotene izjemne krajine. V Strategiji prostorskega razvoja Slovenije in Prostorskem redu Slovenije so bila opredeljena krajinska območja nacionalne	Prihaja do degradacije krajine. Poselitveni vzorec se spreminja zaradi centralizacije, naseljevanja zaledij večjih mest in izseljevanja iz hribovitih ter obmejnih

Segment		Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR
kakovost okolja		prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	prepoznavnosti z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine. To so območja, ki vključujejo prepoznavne in reprezentativne dele slovenske krajine z dobro ohranjenimi krajinskimi sestavinami, zlasti pa so to območja izjemnih krajin z redkimi ali enkratnimi vzorci krajinske zgradbe in prostorsko poudarjena kulturna dediščina z visoko pričevalno oz. spomeniško vrednostjo, pogosto v kombinaciji z izjemnimi oblikami naravnih prvin oz. naravnih vrednot. (Vir: Regionalna razdelitev krajinskih tipov v Sloveniji, MOP, 1998, Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije, U.L.RS 76/04)	območij. Območja izseljevanja zajemajo že 40% državnega ozemlja, na njih prebivalstvo ne uspe več vzdrževati krajine, prihaja do zaraščanja. Hkrati z deagrarizacijo se na krajinsko privlačnih območjih v bližini večjih poselitvenih centrov pojavljajo pritiski po poselitvi, ki v krajino vnaša tuje vzorce in hkrati ne preprečuje nadaljnjega zaraščanja območja. Brez izvedbe OP RR se bo trend nadaljeval.
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	<ul style="list-style-type: none"> 286 območij Natura 2000 (260 pSCI, 26 SPA), 35,5% površine Slovenije – pretežno gozd, velik je delež brez vegetacije (pretežno stene), 9 % površin je nad gozdno mejo, pomemben je tudi delež travnišč. Zavarovana območja (po ZON): 25% skupne površine Natura 2000 območij. Območja se pretežno prekrivajo - 60 % pSCI znotraj SPA. 8.09% naravnih vrednot, od tega jih je državnega pomena 3.597 (44,4 %), lokalnega pomena pa 4.449 (55,6 %), 47,7 % površine Slovenije je določene kot ekološko pomembno območje.. (vir podatkov: NPVO 2005 – 2012) Ni znano, v koliko primerih posegov v varovana območja so bili izvedeni izravnalni ukrepi.	Podatki so bili zbrani v okviru priprave strokovnih podlag za oblikovanje mreže območij Natura 2000. Vsa Natura območja so bila ob razglasitvi l. 2004 v ugodnem stanju. Vzpostavlja se sistem za zagotavljanje teh podatkov, predvidoma bo vzpostavljen v 6 letih. Brez izvedbe OP RR se bo zmanjšal obseg posegov v naravo oz. bodo njihovi vplivi pogosteje zmanjšani tako z omilitvenimi kot z izravnalnimi ukrepi.
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Najvišji delež ogroženih živalskih in rastlinskih vrst: dvoživke, sesalci ptiči. 850 vrst ozkih endemitov, večinoma so vezani na podzemeljske habitatne tipe, alpinska in subalpinska travnišča ter skalovja in melišča. Habitatni tipi z večjim številom ogroženih vrst, ki so ogrožene zaradi izgube tega habitatnega tipa, pa so predvsem suha in vlažna travnišča, obalni in morski habitatni tipi ter stoječe in tekoče vode. (vir podatkov: NPVO 2005 – 2012) Ni znano, v koliko primerih posegov v varovana območja so bili izvedeni izravnalni ukrepi.	S posegi v naravno okolje se zmanjšuje biotska pestrost. Omilitveni ukrepi posegov so vse ustrežnejši. Brez izvedbe OP RR zmanjševanje biotske pestrosti.
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	<ul style="list-style-type: none"> leta 2001: 63,3% gozdnatih površin, 30,5% vseh kmetijskih površin, 0,7% vodnih površin, 2,8% pozidanih površin, 1% cest, 0,1% železnic (vir podatkov: SURS)	Naraščanje gozdnih površin, zmanjševanje kmetijskih površin, povečanje pozidanih površin in cestnih površin (v primerjavi z letom 1993). Brez izvedbe OP RR zelo verjetno še vedno zmanjševanje kmetijskih površin na račun pozidanih površin.

Segment	Okoljski cilji	Stanje in kazalci stanja	Trendi in stanje brez izvedbe OP RR
TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	<ul style="list-style-type: none"> leta 2004 je bila količina porabe gnojil v kmetijstvu 162.680 t, leta 2004 je bila količina pognojene površine 431.480 t (vir podatkov: SURS) Ni novejših podatkov o erozijskih žariščih.	Količina porabe gnojil v kmetijstvu se zmanjšuje, površina pognojene površine se zmanjšuje. Brez izvedbe OP RR bo stanje sledilo trendom.

14 Varstvena, varovana, zavarovana, degradirana območja

Varovanje območij v različne namene v Sloveniji opredeljujejo naslednji predpisi:

- Zakon o ohranjanju narave (Ur. l. RS, št. 96/04),
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur. l. RS, št. 7/99, 110/02, 126/03),
- Zakon o vodah (Ur. l. RS, št. 67/02, 110/02, 2/04),
- Zakon o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/1993, 13/1998 Odl. US: U-I-53/95, 24/1999 Skl. US: U-I-51/95, 56/1999, 67/2002, 110/2002),
- Zakon o kmetijskih zemljiščih (ZKZ-UPB1, Ur. l. RS, št. 55/03).

Ker je v Sloveniji veliko število takih območij (območja varovanja narave, varovanja vodnih virov, gozdovi s posebnim namenom, območja kulturne dediščine,...) in predvsem zato, ker lokacije posegov v okviru projektov, ki bodo financirani z OP RR niso znane, njihov prikaz ni smiseln.

15 Stanje okolja v primeru, da se Operativni program ne izvede

Stanje okolja v primeru, da se Operativni program ne izvede, je prikazano v predhodni preglednici, ki prikazuje stanje, trende in stanje v primeru, da se OP RR ne izvede.

16 Pravni režimi na varovanih območjih

Pravni režimi v zavarovanih območjih so določeni z akti o njihovi ustanovitvi (npr. Zakon o Triglavskem narodnem parku, Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline,...). Za območja Natura 2000 velja Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000). Pri pripravi planov in posegov v zavarovanih območjih in v območjih Natura 2000 je treba upoštevati Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06) in pridobiti odločbo Ministrstva RS za okolje in prostor, ali je potrebno za projekt izvesti presojo sprejemljivosti.

Pravne režime na območjih varovanja narave urejajo naslednji predpisi, sprejeti na državnem nivoju:

- Zakon o ohranjanju narave /ZON-1-UPB/ (Ur. l. RS, št. 39/06)
- Zakon o Triglavskem narodnem parku /ZTNP/ (Ur. l. SRS, št. 17/1981 (18/1981 - popr.), 42/1986, RS, št. 8/1990, 35/2001)
- Zakon o regijskem parku Škocjanske jame /ZRPSJ/ (Ur. l. RS, št. 57/1996)
- Zakon o naravnem rezervatu Škocjanski zatok /ZNRŠZ/ (Ur. l. RS, št. 20/1998, 119/2002)
- Zakon o varstvu podzemnih jam /ZVPJ/ (Ur. l. RS, št. 2/2004)
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Ur. l. RS, št. 48/2004)
- Uredba o habitatnih tipih (Ur. l. RS, št. 112/2003)
- Uredba o koncesiji za rabo naravnih vrednot Postojnski jamski sistem in Predjamski jamski sistem (Ur. l. RS, št. 77/2002)
- Uredba o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Strunjan (Ur. l. RS, št. 114/2004, 96/2006)
- Uredba o Krajinskem parku Goričko (Ur. l. RS, št. 101/2003)
- Uredba o Krajinskem parku Kolpa (Ur. l. RS, št. 85/2006)
- Uredba o Krajinskem parku Sečoveljske soline (Ur. l. RS, št. 29/2001)
- Uredba o Krajinskem parku Strunjan (Ur. l. RS, št. 107/2004 (114/2004 - popr.), 83/2006)
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS, št. 49/2004, 110/2004)

- Uredba o zavarovanih prosto živečih rastlinskih vrstah (Ur.l. RS, št. 46/2004, 110/2004)
- Uredba o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur.l. RS, št. 46/2004, 109/2004, 84/2005)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Ur.l. RS, št. 52/2002, 67/2003)
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Ur.l. RS, št. 111/2004, 70/2006)
- Pravilnik o posegih v okolje, ki se izjemoma lahko dovolijo na vplivnem območju Regijskega parka Škocjanske jame (Ur.l. RS, št. 89/2003)
- Pravilnik o prepovedi vznemirjanja živali zavarovanih prosto živečih vrst ptic v naravnih skalnih apnenčastih stenah na območju Kraškega roba (Ur.l. RS, št. 5/2006).

Pravne režime na območjih, ki so zavarovana na lokalnem nivoju z občinskimi odloki, poleg predpisov na državnem nivoju urejajo številni občinski odloki o zavarovanju.

Pravne režime na območjih varovanja vodnih virov in morja urejajo naslednji predpisi, sprejeti na državnem nivoju:

- Zakon o vodah /ZV-1/ (Ur.l. RS, št. 67/2002)
- Zakon o razglasitvi zaščitne ekološke cone in epikontinentalnem pasu Republike Slovenije /ZRZECEP/ (Ur.l. RS, št. 93/2005)
- Odlok o območjih vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij, ogroženih zaradi fitofarmaceutvskih sredstev (Ur.l. RS, št. 97/2002)
- Sklep o izvedbi ukrepov za odpravo posledic onesnaženja morja zaradi izlitja olj v koprskem tovornem pristanišču 16. junija 2005 (Ur.l. RS, št. 62/2005)
- Sklep o izvedbi ukrepov za odpravo posledic onesnaženja vodovarstvenega območja z nevarnimi snovmi v kraju Kužljevec v Občini Ivančna Gorica (Ur.l. RS, št. 91/2004)
- Uredba o območjih kopalnih voda ter o monitoringu kakovosti kopalnih voda (Ur.l. RS, št. 70/2003, 72/2004)
- Uredba o območju vodonosnika Ljubljanskega polja in njegovega hidrografskega zaledja, ogroženega zaradi fitofarmaceutvskih sredstev in lahkohlapnih kloriranih ogljikovodikov (Ur.l. RS, št. 102/2003, 120/2004, 7/2006)
- Uredba o programu ukrepov sanacije onesnaženja dela vodonosnika Ljubljanskega polja s trikloroetenom na vodovarstvenem območju vodarne Hrastje (Ur.l. RS, št. 64/2004)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Ljubljanskega polja (Ur.l. RS, št. 120/2004, 7/2006)
- Uredba o vodovarstvenem območju za vodno telo vodonosnika Selniška dobrava (Ur.l. RS, št. 72/2006)
- Pravilnik o določitvi delov morja, kjer je kakovost vode primerna za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev (Ur.l. RS, št. 106/2004)
- Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja (Ur.l. RS, št. 64/2004, 5/2006).

Področje varovanja gozdov (varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom,...) ureja Zakon o gozdovih /ZG/ (Ur.l. RS, št. 30/1993).

Pravne režime na območjih varstva kulturne dediščine urejajo Zakon o varstvu kulturne dediščine (Ur.l. RS, št. 7/99, 110/02, 126/03), strokovne zasnove za varstvo kulturne dediščine in akti o razglasitvi kulturnih spomenikov.

OKOLJSKI CILJI PROGRAMA, MERILA IN METODE VREDNOTENJA

17 Okoljski cilji programa

OP RR ima definirane cilje programa in cilje posameznih razvojnih prioritet, na cilje prednostnih usmeritev pa lahko sklepamo iz kazalnikov. Evropski sklad zra regionalni razvoj je namreč po Uredbi (ES) št. 1080/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1783/1999 namenjen (2. čl.) financiranju pomoči, katere namen je krepitev ekonomske in socialne kohezije, in sicer z odpravo največjih razvojnih neravnovesij v regijah s podporo razvoja in strukturnega prilagajanja regionalnih gospodarstev, vključno s preobrazbo nazadujočih industrijskih regij in zaostalih regij, ter s podporo čezmejnega, transnacionalnega in medregionalnega sodelovanja. ESRR po Uredbi osredotoča pomoč na tematske prednostne naloge v okviru svojih ciljev.

V spodnji preglednici so podane prednostne naloge v okviru posameznih ciljev, ki so relevantni za OP RR. Cilj »Evropsko teritorialno sodelovanje« ni obravnavan, saj ni predmet tega Operativnega programa.

Preglednica 7: Prednostne naloge ESRR v okviru posameznih ciljev iz Uredbe o ESRR⁶

Cilj	Prednostne naloge
Konvergenca	raziskave in tehnološki razvoj (R&TR), inovativnost in podjetništvo, vključno s krepitvijo zmogljivosti na področju raziskav in tehnološkega razvoja ter njihovega vključevanja v Evropski raziskovalni prostor, vključno z infrastrukturami; pomoč R&TR, zlasti MSP, in prenosu tehnologije; izboljšanje povezav med MSP, institucijami višješolskega izobraževanja, raziskovalnimi institucijami ter raziskovalnimi in tehnološkimi centri; razvoj poslovnih omrežij; javno-zasebna partnerstva in grozdja, podpora za zagotavljanje poslovnih in tehnoloških storitev skupinam MSP; pospeševanje podjetništva in finančna sredstva za inovacije v MSP z instrumenti finančnega inženiringa;
	informacijska družba, vključno z razvojem infrastrukture elektronskih komunikacij, lokalnih vsebin, storitev in uporabniških programov, izboljšanjem varnega dostopa do javnih storitev na spletu in njihovega razvoja; pomoč MSP in storitve zanje za prevzem in učinkovito uporabo informacijskih in komunikacijskih tehnologij (IKT) ali za koriščenje novih idej;
	popude za lokalni razvoj in pomoč strukturam, ki zagotavljajo storitve na lokalni ravni za ustvarjanje novih delovnih mest, kadar takšne ukrepe ne ureja Uredba o Evropskem socialnem skladu

⁶ Uredba (ES) št. 1080/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o Evropskem skladu za regionalni razvoj in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1783/1999
Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

	<ul style="list-style-type: none"> • okolje, vključno z naložbami, povezanimi z oskrbo z vodo ter upravljanjem z vodami in ravnanjem z odpadki; • ravnanje s komunalnimi odpadnimi vodami in kakovost zraka; • preprečevanje in nadzor širjenja puščav ter boj proti njemu; • celovito preprečevanje in nadzor onesnaževanja; • pomoč za ublažitev posledic podnebnih sprememb; • obnova naravnega okolja, vključno z onesnaženimi rastišči in zemljišči ter starimi, opuščenimi industrijskimi območji; • spodbujanje biotske raznovrstnosti in varstvo narave, vključno z naložbami v območja NATURA 2000; • pomoč MSP za spodbujanje trajnih načinov proizvodnje z uvedbo stroškovno učinkovitih sistemov upravljanja z okoljem ter s sprejetjem in uporabo tehnologij za preprečevanje onesnaženja
	preprečevanje tveganj, vključno z razvojem in izvajanjem načrtov za preprečevanje naravnih in tehnoloških tveganj ter spopadanje z njimi
	<ul style="list-style-type: none"> • turizem, vključno s spodbujanjem naravnih dobrin kot priložnosti za razvoj trajnostnega turizma; • varstvo in povečanje vrednosti naravne dediščine v podporo družbenogospodarskemu razvoju; • pomoč za izboljšanje ponudbe turističnih storitev z novimi storitvami z višjo dodano vrednostjo in za spodbujanje, novih, bolj trajnostnih vrst turizma
	<ul style="list-style-type: none"> • investicije v kulturo, vključno z varstvom, spodbujanjem in ohranjanjem kulturne dediščine; • razvoj kulturne infrastrukture v podporo družbeno-gospodarskemu razvoju, trajnostnemu turizmu in povečanju privlačnosti regij; ter pomoč za izboljšanje ponudbe kulturnih storitev z novimi storitvami z dodano vrednostjo
	<ul style="list-style-type: none"> • naložbe v transport, vključno z izboljšanjem vseevropskih omrežij in povezav z omrežjem TEN-T; • celovite strategije za čisti promet, ki prispevajo k izboljšanju dostopa do storitev za prevoz potnikov in blaga ter kakovosti teh storitev, doseganju bolj uravnotežene strukture transportnih zvrsti, spodbujanju intermodalnih sistemov in zmanjšanju vplivov na okolje
	naložbe v energijo, vključno v izboljšave vseevropskega omrežja, ki prispevajo k izboljšanju varnosti oskrbe, vključevanju okoljskih vidikov, izboljšanju energetske učinkovitosti in razvoju obnovljivih virov energije
	naložbe v izobraževanje, vključno v poklicno usposabljanje, ki prispevajo k povečanju privlačnosti in kakovosti življenja
	naložbe v zdravstveno in socialno infrastrukturo, ki prispevajo k regionalnemu in lokalnemu razvoju ter povečevanju kakovosti življenja

<p>Regionalna konkurenčnost in zaposlovanje</p>	<p>inovacije in ekonomija znanja, tudi s pomočjo oblikovanja in krepitve učinkovitih regionalnih inovacijskih ekonomij, sistemskih odnosov med zasebnim in javnim sektorjem, univerz ter tehnoloških centrov, ki upoštevajo lokalne potrebe, ter zlasti:</p> <p>(a) povečanje zmogljivosti na področju regionalnih R&TR in inovacij, neposredno povezanih s cilji regionalnega gospodarskega razvoja, in sicer s podporo centrov za industrijsko ali specifično-tehnološko usposabljanje, s spodbujanjem industrijskega R&TR, MSP in prenosa tehnologij in z razvojem tehnološkega napovedovanja ter mednarodnih primerjalnih analiz politik za spodbujanje inovacij ter s podpiranjem sodelovanja in skupnega R&TR ter politik na področju inovacij med podjetji;</p> <p>(b) spodbujanje inovacij in podjetništva v vseh sektorjih regionalnega in lokalnega gospodarstva, in sicer s podporo MSP pri uvajanju novih in izboljšanih izdelkov, postopkov in storitev na trg, s podpiranjem poslovnih omrežij in grozdi, z izboljšanjem dostopa MSP do financiranja, s spodbujanjem omrežij sodelovanja med podjetji in ustreznimi institucijami višješolskega izobraževanja in raziskovalnimi institucijami, z omogočanjem lažjega dostopa MSP do poslovnih podpornih storitev ter s spodbujanjem vključevanja čistejših in bolj inovativnih tehnologij v MSP;</p> <p>(c) spodbujanje podjetništva, zlasti z omogočanjem lažje gospodarske izrabe novih idej in s pospeševanjem ustvarjanja novih podjetij s strani ustreznih ustanov višješolskega izobraževanja in raziskovalnih institucij ter obstoječih podjetij;</p> <p>(d) ustvarjanje instrumentov finančnega inženiringa in centrov za podjetniško svetovanje pri ustanavljanju podjetij za oblikovanje sposobnosti MSP na področju raziskovanja in tehnološkega razvoja ter spodbujanje podjetništva in novih poslovnih ustanov, zlasti MSP, ki temeljijo na znanju</p> <p>okolje in preprečevanje tveganja, in zlasti:</p> <p>(a) spodbujanje naložb za obnavljanje naravnega okolja, vključno z onesnaženimi, zapuščenimi in starimi industrijskimi območji in zemljišči;</p> <p>(b) spodbujanje razvoja infrastrukture, povezane z biotsko raznovrstnostjo in naložb v območja NATURA 2000, kadar to prispeva k trajnostnemu gospodarskemu razvoju in/ali raznolikosti podeželskih območij;</p> <p>(c) spodbujanje energetske učinkovitosti in proizvodnje obnovljivih virov energije ter razvoj učinkovitih sistemov upravljanja z energijo;</p> <p>(d) spodbujanje čistega in trajnostnega javnega prevoza, zlasti v urbanih območjih;</p> <p>(e) razvoj načrtov in ukrepov za preprečevanje naravnih (npr. širjenje puščav, suše, požari in poplave) in tehnoloških tveganj ter spopadanje z njimi;</p> <p>(f) zaščita in povečanje vrednosti naravne in kulturne dediščine pri podpori družbeno-gospodarskemu razvoju in spodbujanje naravnega in kulturnega premoženja kot priložnosti za razvoj trajnostnega turizma</p> <p>dostop do transportnih in telekomunikacijskih storitev splošnega gospodarskega interesa, ter zlasti:</p> <p>(a) krepitev sekundarnih prometnih omrežij z izboljšanjem povezav do omrežij TEN-T, regionalnih železniških vozlišč, letališč in pristanišč ali multimodalnih terminalov, z zagotavljanjem izvoznih povezav do glavnih železniških prog ter s spodbujanjem regionalnih in lokalnih celinskih plovnih poti in kratkih ladijskih prevozov;</p> <p>(b) spodbujanje dostopa MSP do informacijskih in komunikacijskih tehnologij, njihovega uvajanja in učinkovite uporabe v MSP s podpiranjem dostopa do omrežij; oblikovanje javnih mest za dostop do interneta; oprema; razvoj storitev in uporabniških programov, vključno in zlasti z razvojem akcijskih načrtov za zelo majhna podjetja in obrti</p>
--	--

Okoljski cilji programa niso posebej določeni, v Operativnem programu je le na splošno omenjen trajnostni razvoj, trajnostna uporaba virov in krepitev medsebojnega dopolnjevanja varovanja okolja in gospodarske rasti. Okoljske cilje programa smo določili tako, da smo skušali čim bolj predvideti cilje varstva okolja, izhajajoč iz ciljev razvojnih prioritet in prednostnih usmeritev. Pri določanju okoljskih ciljev OP RR smo poleg tega izhajali tudi iz prednostnih nalog, povezanih z varstvom okolja. Cilji prednostnih usmeritev OP RR so pogosto pravzaprav aktivnosti za doseganje ciljev, kar smo uporabili kot usmeritev za določitev okoljskih ciljev OP RR. Večino okoljskih ciljev smo določili na podlagi strateških dokumentov države in Evropske unije, kot je opisano v poglavju o metodologiji, nekatere pa tudi na podlagi dosedanjih izkušenj. Okoljske cilje

programa smo nato primerjali z okoljskimi cilji različnih dokumentov. Na podlagi izbranih okoljskih ciljev in podatkov o stanju okolja smo določili tudi ustrezne kazalnike.

Pri analizi stanja okolja je določeno težavo predstavljala različna kakovost in natančnost podatkov (npr. v različnih državnih dokumentih, ki so javno dostopni, se včasih razlikujejo isti podatki - podatki za določeno količino za isto leto). Nekateri podatki so težje dostopni, zato jih je bilo treba pridobiti neposredno pri pristojnih inštitucijah. Nekatero podatke se le občasno spremlja ali pa se jih spremlja oz. vrednoti vsakič na drug način (npr. z različnimi merskimi enotami, časovnimi intervali ipd.), tako da je nemogoče zabeležiti trende.

Pomanjkanje podatkov glede na potrebe vrednotenja in spremljanja vplivov OP RR in drugih programov oz. planov na okolje nakazuje, katere podatke bi bilo smiselno spremljati v prihodnje in kako.

Seznam okoljskih ciljev in kazalnikov je podan v spodnji preglednici.

Preglednica 8: Okoljski cilji OP RR in kazalniki zanje

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Komentar
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 8% v obdobju 2008-2012 glede na leto 1986 (<i>ReNPVO</i>) (<i>Operativni program zmanjševanja emisij toplogrednih plinov</i>)	emisije toplogrednih plinov (CO ₂ , CH ₄ , N ₂ O, HFC, PFC), emisije CO ₂ /prebivalca	Okoljski cilji OP RR želijo doseči izboljšanje kakovosti zraka in zmanjšanje emisij TGP in onesnaževal v zrak. To bo doseženo z zagotavljanjem okoljske učinkovitosti projektov, financiranih iz OP RR, s podporo razvoju dostopnosti ter različnih oblik mobilnosti in razvojem mestnih naselij. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja 2005 – 2012 ter nekaterih operativnih programov in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	Doseganje mejnih oziroma ciljnih vrednosti po območjih za: NO _x do leta 2010, SO ₂ in PM ₁₀ do leta 2005, NO ₂ in Pb do leta 2010 CO do leta 2005, benzen in ozon do leta 2010 (<i>Operativni program doseganja nacionalnih zgornjih mej emisij onesnaževal zunanjega zraka</i>)	emisije NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzena, ozona	
			Zmanjšanje nacionalnih emisij za SO ₂ , NO _x , HOS in NH ₃ do leta 2010 (<i>ReNPVO</i>)	emisije SO ₂ , NO _x , in HOS in NH ₃	
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Povečevanje energetske učinkovitosti na vseh področjih rabe energije (<i>ReNEP</i>)	energetska intenzivnost - celotna poraba energije na enoto BDP (toe/mio EUR 2000) ali celotna poraba energije na prebivalca, količina porabljenih fosilnih goriv za motorna vozila na prebivalca % kogeneracije električne energije in toplote v celotni proizvodnji elektrike	Okoljski cilji OP RR želijo izboljšati energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije ter spodbuditi rabo obnovljivih virov energije. To bo doseženo z zagotavljanjem energetske učinkovitosti projektov in podporo raziskavam, inovacijam in podjetništvu na tem področju. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Nacionalnega energetskega programa in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	EN-2	Povečana raba OVE	Povečanje rabe OVE (<i>ReNEP</i>)	% porabe električne energije iz OVE v strukturi porabljene električne energije, % proizvodnje el. energije iz vseh OVE v celotni proizvodnji el. energije	

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Komentar
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Dobro stanje voda do leta 2015 (<i>ReNPVO</i>)	fizikalno in kemijsko stanje vode, tudi glede na Uredbo o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib (Ur.LRS 46/02) in kakovost voda glede na Uredbo o kakovosti vode za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev (Ur.LRS 46/02). kakovost kopalnih voda, število območij kopalnih voda	Okoljski cilj OP RR želi zagotoviti dobro stanje voda v Sloveniji. To naj bi dosegel med drugim z zagotavljanjem okoljske učinkovitosti projektov ter z doslednim urejanjem odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod v okviru regionalnih razvojnih programov, nadzorom čiščenja in odvajanja in monitoringom kakovosti voda. Okoljski cilj OP RR je skladen s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bo prispeval k uresničevanju le-teh.
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	Preprečevanje onesnaževanja oz. obremenjevanja, ki bi lahko vplivalo na zdravstveno ustreznost ali količinsko stanje vodnega telesa ali njegovega dela, ki se uporablja za odvzem ali je namenjeno za javno oskrbo s pitno vodo ali za proizvodnjo pijač (<i>ReNPVO</i>)	kakovost pitne vode kakovost podzemne vode	Okoljski cilj OP RR želi zagotoviti kakovost vodnih virov. To bo doseženo z zagotavljanjem okoljske učinkovitosti projektov ter z urejanjem odvajanja in čiščenja odpadnih komunalnih vod v okviru regionalnih razvojnih programov, nadzorom čiščenja in odvajanja in monitoringom kakovosti voda. Okoljski cilj OP RR je skladen s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bo prispeval k uresničevanju le-teh.
			Zagotavljanje vodnih količin za vodooskrbo prebivalcev s pitno vodo (<i>ReNPVO</i>)	količina letno načrpane talne in površinske vode, poraba vode na prebivalca razpoložljivost pitne vode preko celega leta	Okoljski cilj OP RR želi zagotoviti kakovostno oskrbo s pitno vodo. To bo doseženo z ureditvijo vodovodnih sistemov in sanacijo vodovodnega omrežja. Okoljski cilj OP RR je skladen s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bo prispeval k uresničevanju le-teh.
	VO-3	Izboljšano količinsko in hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles	Izboljšanje razpoložljivosti vodnih količin za stanje voda in pripadajočih ekosistemov (<i>ReNPVO</i>)	Razpoložljivost vode v vodotokih preko celega leta (Qes)	Okoljski cilji OP RR želijo zagotoviti kakovostno hidromorfološko stanje površinskih vodnih teles ter zagotoviti dovoljšnje količine voda.
			Izboljšanje hidromorfoloških značilnosti površinskih vodnih teles	sprememba kategorizacije površinskih vodnih teles po morfološkem značaju	Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Komentar
	VO-4	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda	Zagotavljanje ustreznega zbiranja, odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda <i>(Operativni program odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode za obdobje od 2005 do 2017 s poudarkom na ukrepih programa, ki bodo izvedeni do 31. decembra 2006)</i>	Količina in delež prečiščene odpadne vode na 2. in 3. stopnji čiščenja investicije v kanalizacijsko omrežje in ČN	Okoljski cilj OP RR želi zagotoviti ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda. To bo doseženo z okoljsko učinkovitostjo izbranih projektov ter v okviru regionalnih razvojnih programov. Okoljski cilj OP RR je skladen s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bo prispeval k uresničevanju le-teh.
	VO-5	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	Zmanjšanje ogroženosti pred poplavami <i>(ReNPVO)</i>	število poplav na urbaniziranih območjih, ocenjena škoda po vzrokih nesreče, število ukrepov za zagotavljanje poplavne varnosti	Okoljski cilj OP RR želi zmanjšati ogroženost pred poplavami. To bo doseženo z zagotovitvijo izbire primerne lokacije za projekte, ki vključujejo gradnjo velikih projektov. Okoljski cilj OP RR je skladen s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bo prispeval k uresničevanju le-teh.
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	<i>(Evropski akcijski načrt za okolje in zdravje 2004 – 2010, COM(2004) 416 final)</i>	škoda zaradi ekoloških nesreč, število smrti zaradi prometnih nesreč; letna količina proizvedenih nevarnih odpadkov, število priključkov na javno vodovodno omrežje, število priključkov na kanalizacijsko omrežje, površina zavarovanih območij število bolnikov s kroničnimi obolenji, število dni bolniških odsotnosti	Okoljski cilji OP RR želijo zagotoviti kakovostno življenjsko okolje in zdravje ljudi. V to so usmerjeni tudi številni cilji OP RR. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja ter z Resolucijo o prometni politiki Republike Slovenije in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	PR-2	Večja prometna varnost	Povečanje prometne varnosti in varovanja <i>(RePPRS)</i>	število nesreč v vseh vrstah prometa	

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Komentar
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	Povečanje obsega in kakovosti javnega potniškega cestnega in železniškega prometa (RePPRS)	število uporabnikov javnih prevoznih sredstev povprečen čas zamud število potnikov v javnem potniškem prometu	
			Prenos blaga v tranzitu na železnico (RePPRS)	delež tovornega prometa v železniškem in cestnem prometu	
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Zagotavljanje hrupa na sprejemljivi ravni (ReNPVO)	delež prebivalcev, ki jih moti posamezna vrsta hrupa	
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Zmanjšati količine odloženih odpadkov za pribl. 20% glede na l. 2000 do l. 2010 in za pribl. 50% do 2050 (ReNPVO) <i>(Operativni program odstranjevanja odpadkov s ciljem zmanjšanja količin odloženih biorazgradljivih odpadkov za obdobje do konca leta 2008)</i>	količina odloženih odpadkov na komunalnih odlagališčih odpadkov količina ločeno zbranih nevarnih odpadkov v gospodinjstvih	Okoljski cilji OP RR želi zmanjšati količine odloženih odpadkov. To bo zagotovljeno z okoljsko učinkovitostjo projektov. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Šestega okoljskega akcijskega programa Skupnosti, Nacionalnega programa varstva okolja ter navedenim Operativnim programom in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
			Preprečevanje nastajanja odpadkov (Šesti okoljski akcijski program Skupnosti)	nastali komunalni odpadki letno	
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter	Ohranitev lastnosti objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti (Zakon o varstvu kulturne dediščine, Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine, Konvencija o varstvu stavbne dediščine Evrope, Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini)	prisotnost območij in objektov kulturne dediščine Nova odkritja arheološke dediščine sprememba stopnje ogroženosti kulturne dediščine	Okoljski cilji OP RR želijo ohraniti lastnosti objektov in območij kulturne dediščine, vključno z arheološko dediščino, poleg tega pa izboljšati njeno dostopnost in prezentiranost, da bi tako povečali njen identifikacijski in vzgojni potencial – skratka da bi z ohranjanjem pridobila tudi na uporabnosti in pomenu. V to je usmerjena celotna prednostna usmeritev Mreženje kulturnih potencialov.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Komentar
		preprečevanje njene ogroženosti	Vključevanje kulturne dediščine v sodobno življenje in razvoj, izboljšanje dostopnosti dediščine in povečanje njenega identifikacijskega in vzgojnega potenciala <i>(Resolucija o nacionalnem programu za kulturo)</i>	število investicij v ohranjanje kulturne dediščine, stroški investicij število obiskovalcev objektov kulturne dediščine dohodek od dejavnosti v objektih in območjih kulturne dediščine	Okoljski cilji OP RR so skladni z Zakonom o varstvu kulturne dediščine, Zakonom o ratifikaciji Evropske konvencije o varstvu arheološke dediščine in Resolucijo o nacionalnem programu za kulturo in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Ohranjanje prvin, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin in območij nacionalne prepoznavnosti z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter naravnih kakovosti krajine <i>(Strategija prostorskega razvoja Slovenije, Zakon o ratifikaciji Evropske konvencije o krajini)</i>	Ohranjena območja nacionalne prepoznavnosti	Okoljski cilji OP RR želijo ohraniti značilnosti kulturne krajine in njeno prepoznavnost. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Strategije prostorskega razvoja Slovenije in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Ohranitev ekosistemov skozi ohranjanje ugodnega stanja habitatnih tipov Ohranitev ugodnega stanja vseh domorodnih živalskih in rastlinskih vrst. <i>(Strategija obranjanja biotske raznovrstnosti)</i>	delež zavarovanih vrst in habitatnih tipov v ugodnem stanju (EPO, Natura 2000, zavarovana območja, Ramsarske lokalitete, naravne vrednote)	Okoljski cilji OP RR želijo zagotoviti ohranitev ogroženih vrst in habitatnih tipov, v kar so usmerjene tudi prioritete Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva, Regionalni razvojni programi in Razvoj obmejnih področij s Hrvaško. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Strategije ohranjanja biotske raznovrstnosti in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Ohranjanje biotske raznovrstnosti ter sonaravno poseganje v naravo <i>(ReNPVO)</i>	biotsko pestre površine v GERK-u (izračun površin voda, ekstenzivnih travnikov, trstišč, barij, gozda), število izravnalnih ukrepov število povozov divjadi	Okoljski cilji OP RR želijo zagotoviti ohranitev biotske raznovrstnosti ob izvajanju programa, v kar so usmerjene tudi prioritete Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva, Regionalni razvojni programi in Razvoj obmejnih področij s Hrvaško. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa	Kazalniki	Komentar
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Racionalna raba zemljišč <i>(ReNPV'O)</i>	delež/velikost zemljišč, ki bodo spremenila namembnost	Okoljski cilji OP RR želijo zagotoviti racionalno rabo zemljišč ob izvedbi programa, vključno z varstvom kmetijskih zemljišč. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Nacionalnega programa varstva okolja in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.
			Varstvo kmetijskih zemljišč <i>(Zakon o kmetijskih zemljiščih)</i>	delež/velikost kmetijskih zemljišč, ki bodo spremenila namembnost ali kategorijo delež ireverzibilne spremembe namenske rabe prostora, namenjene kmetijski dejavnosti	
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	Varovanje tal pred erozijo in onesnaževanjem <i>(Šesti okoljski akcijski program Skupnosti)</i>	število erozijskih žarišč delež onesnaženih tal	Okoljski cilji OP RR želijo preprečiti nastanek erozijskih žarišč in onesnaževanje tal. Okoljski cilji OP RR so skladni s cilji Šestega okoljskega akcijskega programa Skupnosti in bodo prispevali k uresničevanju le-teh.

18 Ključni okoljski problemi

Ključne okoljske probleme smo določili glede na analizo stanja okolja, trende in prednostne usmeritve Operativnega programa. Pri tem smo se osredotočili na tiste elemente okolja, na katere bo OP RR imel največji vpliv in pri katerih tudi trendi brez izvedbe OP RR kažejo na slabšanje stanja. Ključni okoljski problemi so:

- **kakovost zraka**, k čemur prispeva tudi naglo povečevanje cestnega prometa (tako tranzit kot dnevne migracije) ter intenzivna, neučinkovita raba energije,
- **intenzivna raba prostora** in s tem povezano povečevanje hrupa, tveganj za vodne vire, posegi v naravo ter ohranjanje tal, neprimerno širjenje poselitve in spremljajoče infrastrukture, ki vplivata na identiteto prostora,
- **povečana raba energije** zaradi povečanja kapacitet podjetij in povečane mobilnosti,
- **kopičenje komunalnih odpadkov** zaradi naraščanja nastajanja odpadkov in neučinkovitega sistema ravnanja z odpadki (majhen delež ločeno zbranih odpadkov, povečana potrošnja,...),
- **tveganje za zdravje prebivalstva** ostaja enako ali se povečuje.

19 Merila in metode vrednotenja

Vplive smo vrednotili na ravni razvojnih prioritet in prednostnih usmeritev na podlagi dejavnosti, ki so predvidene za posamezno prednostno usmeritev.

Vplive smo vrednotili na ravni razvojnih prioritet in prednostnih usmeritev na podlagi dejavnosti, ki so predvidene za posamezno prednostno usmeritev. Obravnavali smo naslednje elemente okolja oz. segmente, za katere smo tudi določili okoljske cilje programa:

- Kakovost zraka in podnebne spremembe,
- Energija,
- Vode,
- Prebivalstvo in zdravje,
- Odpadki,
- Kulturna dediščina,
- Krajina in vidna kakovost okolja,
- Narava in biotska raznovrstnost,
- Tla.

V OP RR so prednostne usmeritve večinoma le zelo na široko definirane, saj zajemajo zelo različne dejavnosti in primere projektov, ki so v Operativnem programu zelo široko definirani in niso ne velikostno ne prostorsko opredeljeni. Zato smo možne vplive ovrednotili na podlagi predvidevanja, kakšne bodo dejavnosti in aktivnosti v njihovem okviru. Tako v nekaterih primerih vrednotenje temelji na določenih predpostavkah (npr. da gre za novogradnje,...), ki temeljijo na predhodnih izkušnjah glede vplivov takih ali podobnih dejavnosti na okolje. Merilo vpliva posamezne prednostne usmeritve na okoljske cilje je torej temeljilo na možnosti, da bo v okviru te usmeritve podprta in izvedena neka dejavnost z vplivom na okolje, značilnostih njenih vplivov in ocenjeni jakosti in obsegu vpliva na okolje.

Preglednica 9: pregled načina ocenjevanja glede na nivo natančnosti prednostnih usmeritev OP RR

Nivo natančnosti	Ocenjevanje vplivov	Zanesljivost ocene	Izhodišča za omilitvene ukrepe
------------------	---------------------	--------------------	--------------------------------

opredeljeni indikativni projekti, a ne za vse dejavnosti, za nekatere je navedena lokacija	V grobem lahko ocenjujemo glede na značilnosti indikativnih projektov in kakšen je njihov skupni vpliv	srednja, nimamo prostorske dimenzije in zato ne moremo vrednotiti, ali vpliva na občutljiva oz. varovana območja	splošnejši, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor
opredeljene so samo predvidene dejavnosti	Izhajamo iz predpostavk, kakšne vrste projektov bodo izvedene v okviru določenih dejavnosti	nizka, zaradi predpostavk je negotovost ocene precejšnja in je torej treba navesti, na čem je temeljila	zelo splošni, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor ter kriteriji za izbor projekta

Oblikovali smo matriko vrednotenja, v kateri smo za vsako prednostno usmeritev opisali njen vpliv na posamezen okoljski cilj, ga ovrednotili po vrstah vplivov in podali predlog omilitvenih ukrepov. Matrika vrednotenja je služila za hiter pregled vplivov na okolje.

Vsebinsko smo največ pozornosti posvetili vplivom na tiste elemente okolja, za katere je analiza stanja in trendov pokazala, da se njihovo stanje slabša.

V okviru vsake prioritete so podani zelo raznoliki indikativni projekti – bodi si vsebinsko bodisi prostorsko, zato se je metodologija z lestvico vrednotenja od A do E izkazala za neustrezno in smo vplive raje podali opisno.

Številne prednostne usmeritve zajemajo zelo različne dejavnosti, ki so v Operativnem programu zelo široko definirane, zato smo možne vplive ovrednotili na podlagi predvidevanja, kakšne bodo dejavnosti in aktivnosti v njihovem okviru in kje bodo locirane. Tako v nekaterih primerih vrednotenje temelji na določenih predpostavkah (npr. da gre za novogradnje, da bodo posegi v okviru ureditvenih območij naselij, da povečanje števila podjetij pomeni večjo porabo energije,...), ki temeljijo na predhodnih izkušnjah glede vplivov dejavnosti na okolje. V takih primerih smo navedli, za katere primere dejavnosti in lokacij, ki imajo vplive na okolje smo podali oceno (primer: v primeru gradnje na območju vodonosnika so možni vplivi na zaloge pitne vode). Merilo vpliva posamezne prednostne usmeritve na okoljske cilje je torej temeljilo na možnosti, da bo v okviru te usmeritve podprta in izvedena neka dejavnost z vplivom na okolje, značilnostih njenih vplivov in ocenjeni jakosti in obsegu vpliva na okolje.

Merila za izbor projektov ter sistem spremljanja in poročanja o izvajanju OP RR še nista znana, zato vpliva Operativnega programa na tem nivoju nismo vrednotili. Operativni program se bo izvajal s sofinanciranjem projektov, zato bodo predlagani omilitveni ukrepi pravzaprav vključeni v merila za izbor projektov.

Posebno pozornost smo posvetili **kumulativnim vplivom**. Kumulativne vplive smo vrednotili za vsak segment posebej in sicer tako, da smo okoljski cilj primerjali s trenutnim stanjem in trendi ter iz matrike vplivov skušali povzeti, katere prednostne usmeritve kumulativno vplivajo na posamezen segment.

Nato smo kumulativne vplive razvrstili glede na to, ali so pozitivni (zmanjšujejo vplive na element okolja) ali negativni (povečujejo vplive na element okolja). S primerjavo pozitivnih in negativnih kumulativnih vplivov prednostnih usmeritev smo skušali ugotoviti medsebojno povezanost in ocenili, ali bi bilo možno z določenimi aktivnostmi prioritet s pozitivnimi vplivi zmanjšati posledice prioritet z negativnimi vplivi. Na ta način smo ugotovili, ali je možno znotraj Operativnega programa "izničiti" oz. nevtralizirati vplive na okolje in tako doseči sinergijski učinek dodeljevanja sredstev. Na podlagi teh ugotovitev smo določili omilitvene ukrepe, s katerimi bodo

negativni vplivi zmanjšani po možnosti s spodbujanjem oz. kombiniranjem prioritet s pozitivnimi vplivi.

Za vsak element okolja smo na podlagi pregleda kumulativnih vplivov določili oceno vplivov po Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje. Menimo, da tako agregirano ocenjevanje zadošča za prikaz stopnje vpliva glede na zahteve Uredbe, in smo zato vplive na nižjih nivojih oz. po posameznih okoljskih ciljih vrednotili le opisno.

Predlagan je bil tudi način spremljanja vplivov izvedbe OP RR na okolje (glej poglavje o monitoringu).

Preglednica 10: Ocene vplivov po Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje

Stopnja vpliva	Opisna ocena	Pojasnilo
A	ni vpliva oziroma je pozitiven vpliv	Če se podocene za katerokoli posledico plana uvrstijo v te tri razrede, so vplivi izvedbe plana za uresničevanje okoljskih ciljev plana sprejemljivi.
B	vpliv je nebitven	
C	vpliv je nebitven zaradi izvedbe omilitvenih ukrepov	
D	vpliv je bistven	Če se podocene za katerokoli posledico plana uvrstijo v ta dva razreda, so vplivi izvedbe plana za uresničevanje okoljskih ciljev plana nesprejemljivi.
E	vpliv je uničujoč	
X	ugotavljanje vpliva ni možno	

Omilitvene ukrepe smo določili glede na:

- možnost kumulativnih vplivov,
- možnost ukrepanja,
- jasnost vplivov,
- povezanost s cilji programa.

Preglednica 11: Izhodišča za določitev omilitvenih ukrepov

Določenost ciljev	Tip omilitvenih ukrepov
Nekateri okoljski cilji programa ustrezajo ciljem programa, zato imajo pozitiven vpliv na določene okoljske cilje	Priporočila za okrepitev pozitivnih vplivov OP za tiste okoljske cilje, ki ustrezajo ciljem programa; lahko prispevajo k zmanjšanju kumulativnih vplivov oz. h sinergijskim učinkom
	Omilitveni ukrepi glede ostalih okoljskih ciljev
Okoljski cilji programa se razlikujejo od ciljev programa	omilitveni ukrepi na različnih nivojih, lahko tudi kot dodatne prednostne usmeritve
Določenost indikativnih projektov	Tip omilitvenih ukrepov
jasno opredeljeni in umeščeni indikativni projekti prednostne usmeritve	lahko dokaj natančni, predvsem glede načina in procesa izvedbe
opredeljeni indikativni projekti, a ne za vse dejavnosti in niso še umeščeni v prostor	splošnejši, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor
opredeljene so samo predvidene dejavnosti	zelo splošni omilitveni ukrepi, lahko so priporočila oz. pogoji za umeščanje v prostor ter kriteriji za izbor projekta
	priporočila za okrepitev pozitivnih vplivov in sinergij – prednost projektom, ki predstavljajo priložnost za varstvo okolja

ALTERNATIVE

Alternative smo skušali oblikovati in izbrati tako, da bi s kombiniranjem prednostnih usmeritev, ki imajo pozitiven učinek na okoljske cilje posameznega segmenta, dosegli sinergijski učinek dodeljevanja sredstev znotraj Operativnega programa.

Osnovna alternativa je takoimenovana »ničelna alternativa« - torej stanje okolja brez izvedbe plana. Trendi stanja okolja in vplivov na okolje, če ne pride do izvedbe OP RR, so prikazani v predhodnih poglavjih.

Ker so aktivnosti v posamezni prednostni usmeritvi OP RR zelo široko definirane, nismo določili nobene alternative, nekatere alternative, predlagane v Okoljskem poročilu za OP ROPI pa je možno kombinirati z izvedbo OP RR in tako doseči sinergijski učinek črpanja sredstev iz Evropskih strukturnih skladov. Alternative v okviru OP ROPI so:

- na nivoju ciljev:
 - Trajnostna dostopnost ljudi in produktov ter podpora razvoju gospodarstva
- na nivoju razvojnih prioritet:
 - infrastruktura za interoperabilnost
 - Upravljanje s prometom in prometno infrastrukturo

V času od priprave osnutka okoljskega poročila (julij 2006) do priprave pričujoče verzije je prišlo do določenih sprememb v vsebini OP RR, ki so posledica tako posvetovanja z Evropsko komisijo, sprejetja Uredb o kohezijski politiki kot posvetovanja v zvezi s predhodnim vrednotenjem OP RR in z rezultati okoljskega poročila.

OP RR bi k alternativam OP ROPI lahko prispeval s podporo raziskavam in razvoju ter podjetništvu na področjih, zajetih v alternativah. Odločitev o vključitvi kriterijev, temelječih na teh alternativah, v kriterije za izbor projektov za sofinanciranje iz OP RR, je odvisna od odločitev glede povezovanja različnih operativnih programov.

20 Opredelitev vplivov programa

Vplive izvedbe smo opredelili po v poglavju Cilji in kazalci opredeljenih kriterijih, ki izhajajo iz metodologije vrednotenja in ocenjevanja. Glede na Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05), je potrebno v okoljskem poročilu opredeliti neposredne, daljinske, kumulativne, sinergijske, kratkoročne, srednjeročne, dolgoročne, trajne in začasne vplive. V okoljskem poročilu nismo vrednotili vplivov, ki jih je smiselno vrednotiti na projektni ravni v okviru priprave poročil o vplivih na okolje. Za elemente okolja smo opredelili primerne kazalce za spremljanje predvidenih vplivov. Kazalci temeljijo predvsem na obstoječih bazah podatkov in enostavnem zbiranju ter izračunih.

V Uredbi o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05) so zgoraj omenjeni vplivi obrazloženi kot:

- Neposredni vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki na območju plana neposredno vpliva na izbrane kazalce stanja okolja. Ugotovljeno območje neposrednega vpliva izhaja iz ugotovitev na terenu, podrobnejših podatkov o izvedbi posega v okolje in iz drugih dejanskih okoliščin.
- Daljinski vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki niso neposredna posledica izvedbe plana, temveč se zgodijo oddaljeno od izvirnega vpliva ali kot posledica zapletenih poti, kot je poseg v okolje, ki spreminja gladino vode in tako vpliva na ekološko stanje bližnjih mokrišč.
- Kumulativni vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje, ki zanemarljivo vpliva na izbrane kazalce stanja okolja, ima pa skupaj z obstoječimi posegi v okolje ali s posegi, ki so načrtovani in grajeni na podlagi drugih planov, velik vpliv na izbrane kazalce stanja okolja, ali kadar ima več posameznih za okolje zanemarljivih vplivov istega posega ali več posegov istega plana združen vpliv, katerega učinki na izbrane kazalce stanja okolja niso zanemarljivi.
- Sinergijski vpliv: se ugotavlja, če se s planom načrtuje poseg v okolje z vplivi, ki so v celoti večji od vsote posameznih vplivov. Sinergijski vplivi se ugotavljajo zlasti v primerih, ko se količina vplivov na habitate, naravne vire ali poseljena območja približa zmogljivosti kompenziranja teh vplivov.
- Kratkoročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v petih (5) letih od začetka vplivanja.
- Srednjeročni vpliv: je vpliv, ki preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja med petimi (5) in desetimi (10) leti od začetka vplivanja.
- Dolgoročni vpliv: je vpliv, ki ne preneha vplivati na izbrane kazalce stanja okolja v desetih (10) letih od začetka vplivanja.
- Trajni vpliv: predstavlja vpliv, ki pusti trajne posledice.
- Začasni vpliv: predstavlja vpliv začasne narave.

21 Presoja vplivov

Vplivi OP RR na okolje so bili presojani po metodologiji, opisani v uvodnih poglavjih, in sicer na nivoju prednostnih usmeritev in aktivnosti, ki so predvidene za financiranje v njihovem okviru. Podrobnejše ocene so bile podane tabelarično med pripravo, na njihovi podlagi pa smo povzeli ugotovitve glede vplivov, povzete v naslednji tabeli.

Preglednica 12: Pregled vplivov OP RR na okolje – konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost, gospodarsko – razvojna infrastruktura

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve		Komentar
			1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Gradnja bo zanemarljivo vplivala na povečanje emisij TGP in onesnaževal, širitev in tip dejavnosti lahko poveča emisije, modernizacija jih lahko zmanjša	Povečanje emisij TGP in onesnaževal zaradi povečanja prometa (večja poraba fosilnih goriv), gradnja bo zanemarljivo vplivala na povečanje emisij TGP in onesnaževal Širitev in razvoj glede na tip dejavnosti lahko povečajo emisije v zrak, modernizacija jih lahko zmanjša.	Na kakovost zraka in podnebne spremembe (TGP) vplivajo predvsem povečanje dejavnosti in povečanje prometa zaradi večje mobilnosti in pretovora blaga. Vplivi bodo predvsem negativni, z uporabo sodobnejših metod in novih tehnologij, primerним upravljanjem prenovi in energetsko učinkovito gradnjo ter prenovo se bodo emisije zmanjšale. Vplivi bodo neposredni, daljnjski, kratkoročni in začasni.
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NOx, SO2, PM10, NO2, Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH3)			
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Poraba energije se bo povečala, energetska učinkovitost bo odvisna od dejavnosti. Povezovanje podjetij za učinkovitejšo rabo energije (zaprti snovni tokovi, kogeneracija) je odvisna od projektov upravičencev.	Poraba energije se bo povečala, energetska učinkovitost bo odvisna od dejavnosti. Povezovanje podjetij za učinkovitejšo rabo energije (zaprti snovni tokovi, kogeneracija) je odvisna od projektov upravičencev.	Povečanje obsega dejavnosti in prometa bo zagotovilo tako povečalo porabo energije, da jo bo težko nadomestiti z drugimi ukrepi. Energetska učinkovitost in raba obnovljivih virov energije sta odvisna od upravičencev. Vplivi bodo neposredni, daljnjski, kratkoročni in začasni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura		
			1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	
	EN-2	Povečana raba OVE	Raba OVE bo odvisna od projektov upravičencev. Vpeljava in promocija OVE ima pozitiven vpliv.	Raba OVE bo odvisna od projektov upravičencev. Vpeljava in promocija OVE ima pozitiven vpliv.	Vpeljava in promocija OVE ima pozitiven vpliv.	
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Vplivi so odvisni od tipa dejavnosti in lokacije, nevarnost onesnaženja zaradi nesreč			Izvedba praktično vseh prioritete lahko poslabša stanje voda zaradi povečanih emisij in tveganja za nesreče. Vplivi bodo po naravi neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	Vplivi so odvisni od tipa dejavnosti in lokacije, nevarnost onesnaženja zaradi nesreč, v primeru gradnje na/preko vodovarstvenih območij			Vplivi bodo v precejšnji meri odvisni od lokacije in obsega posega. Izvedba praktično vseh prioritete lahko poslabša stanje podzemnih voda zaradi povečanih emisij in tveganja za nesreče. Vplivi bodo po naravi neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
	VO-3	Izboljšano fizikalno in fizično stanje površinskih vodnih teles	Z upoštevanjem okoljske zakonodaje bodo vplivi sprejemljivi.			Vplivi bodo zelo odvisni od lokacije in obsega posega, lahko pa sklepamo, da bo relativno malo lokacij takih, da bi gradnja na njih posegala v vodotoke. Vplivi bodo predvsem negativni v primeru regulacij za urejanje novih objektov in infrastrukture. Vplivi bodo negativni in sicer neposredni, včasih tudi daljinski (poplavna varnost), kumulativni in trajni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura		
			1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	
	VO-4	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda	Negativen vpliv: povečala se bo količina komunalnih odpadnih vod. Pozitiven vpliv sanacije kanalizacijskih sistemov v primeru adaptacije	Negativen vpliv: povečala se bo količina komunalnih odpadnih vod. Pozitiven vpliv - odvajanje prečiščene komunalne odpadne vode bo moralo biti urejeno v skladu s predpisi	Adaptacija omogoča posodobitev starih sistemov	Razvoj novih podjetij, središč in storitev bo povečal oz.prerazporedil količine odpadnih vod, zato bo predvsem negativen. Ob novogradnjah in adaptacijah bo treba zadostiti novi slovenski zakonodaji na tem področju, zato bo vpliv tudi pozitiven. Vplivi bodo predvsem negativni in sicer neposredni, včasih tudi daljinski, kumulativni in začasni
	VO-5	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	Lahko se poveča poplavna ogroženost - gradnja v poplavnih ravninah in zmanjševanje naravnih zadrževalnikov poplavne vode (voda poplavlja drugje)			. Vplivi bodo negativni in sicer neposredni, včasih tudi daljinski (poplavna varnost), kumulativni in trajni.
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	V primeru razvoja dejavnosti, ki zagotavlja boljše kakovost življenja je vpliv pozitiven. Zaradi povečanega cestnega prometa pa lahko pride do poslabšanja kakovosti življenja prebivalcev v neposredni bližini	V primeru razvoja dejavnosti, ki zagotavlja boljše kakovost življenja je vpliv pozitiven. Zaradi povečanega cestnega prometa pa lahko pride do poslabšanja kakovosti življenja prebivalcev v neposredni bližini	Obnova in nadgradnja izobraževalnih središč izboljšuje standard kakovosti življenja	Vse prioritete so namenjene izboljšanju kakovosti življenja, njihov vpliv je pozitiven, neposreden, daljinski in dolgoročen.
	PR-2	Večja prometna varnost	Vpliva ni moč določiti			Vpliva ni moč določiti, saj predvidene dejavnosti vplivajo na promet predvsem zelo posredno. Ureditev gospodarsko – razvojno – logističnih središč lahko zmanjša prometno varnost, če bodo objekti neprimerno umeščeni v prostor in bo nova oz. prenovljena prometna infrastruktura neustrezna glede na današnje prometne standarde.
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	Vpliva ni moč določiti			Vpliva ni moč določiti, saj predvidene dejavnosti vplivajo na promet predvsem zelo posredno. Ureditev gospodarsko – razvojno – logističnih središč lahko zmanjša prometno varnost, če bodo objekti neprimerno umeščeni v prostor in bo nova oz. prenovljena prometna infrastruktura neustrezna glede na današnje prometne standarde.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura		
			1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Odvisno od tipa dejavnosti, proizvodna dejavnost lahko negativno vpliva na stopnjo hrupa, povečanje izpostavljenosti ljudi hrupu v območjih predvidenih novogradenj	Zaradi povečanega prometa verjetno povečana raven hrupa, v območjih kjer je predvidena novogradenj povečanje izpostavljenosti ljudi hrupu	Povečanje izpostavljenosti ljudi hrupu, v območjih predvidenih novogradenj	Vplivi na hrup so odvisni od umeščanja posegov v prostor ter od same izvedbe. V času gradnje je možno povečanje hrupa, raven hrupa bo med obratovanjem predvidoma povečana v okolici obravnavanih središč. Vpliv je negativen, neposreden, kratkoročen in začasen.
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Odvisno od tipa dejavnosti, modernizacija jih lahko zmanjša		Vpliva ni moč določiti	Nastajanje odpadkov bo glede tipa odpadkov in njihovih količin zelo odvisno od aktivnosti upravičencev. Nekatere nove tehnologije lahko zmanjšajo njihovo količino. S primernimi ukrepi v skladu z zakonodajo in standardi je možno zmanjšati količine odpadkov. Ocenjujemo, da bo v povprečju vpliv negativen, neposreden in daljinski, začasen in kratkoročen.
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Ob gradnji (novogradnja, prenova, obnova) lahko pride do neustreznih posegov v enote kulturne dediščine in njihova vplivna območja, zato je možnost ogroženosti kulturne dediščine večja. Večje število posegov v kompleksna območja varstva kulturne dediščine ter v območja nacionalne prepoznavnosti lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.			Vplivi na kulturno dediščino so v veliki meri odvisni od umeščanja posegov v prostor ter od same izvedbe. Vplivi bodo predvsem neposredni in trajni. Ob neupoštevanju kulturnovarstvenih smernic in pogojev so lahko vplivi zelo negativni, celo uničujoči, medtem ko so ob kakovostno pripravljenih in vodenih postopkih tudi izjemno pozitivni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura		
			1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Ob novogradnjah lahko pride do neustreznih posegov v območja nacionalne prepoznavnosti krajine in s tem do razvrednotenja kakovosti krajine. Posegi v območja nacionalne prepoznavnosti krajine z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter na območja naravnih kakovosti krajine lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.			Vplivi na krajino so odvisni od načina izvedbe posegov in njihove umestitve v prostor. Vplivi bodo predvsem negativni, neposredni, daljinski (videz območja z drugih lokacij) in trajni. S primernimi ukrepi se ob posegih lahko omogoči tudi boljša integracija v okoliško krajino.
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Odvisno od lokacije in dejavnosti: večji posegi v območja varovanja narave lahko poslabšajo stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov. Domnevamo da posegi ne bodo veliki in da bodo znotraj ureditvenih območij naselij.	Odvisno od lokacije in dejavnosti: večji posegi v območja varovanja narave lahko poslabšajo stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov; domnevamo da posegi ne bodo veliki in da bodo znotraj ureditvenih območij naselij	vpliva ni moč določiti	Vplivi na habitatne tipe in vrste, zaradi katerih so bila oblikovana varovana območja, so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe in obratovanja, vendar se jim je mogoče izogniti z ustreznim umeščanjem v prostor. Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni. Poleg tega lahko pričakujemo, da bo vpliv kumulativen zaradi skupnega zmanjšanja obsega varovanih območij.
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Ob rekonstrukcijah in novogradnjah bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva ter njihovih habitatov v območjih posega. Možno zmanjšanje biotske raznovrstnosti zaradi rabe prostora (protipoplavni ukrepi).			Vplivi na rastlinstvo in živalstvo so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe. Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni. Poleg tega lahko pričakujemo, da bo vpliv kumulativen zaradi skupnega povečanja pozidanih površin in obremenjenosti okolja ob infrastrukturi.
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Spremenila se bo raba zemljišč, povečal se bo delež pozidanih površin.			Z novogradnjami objektov se bo predvidoma povečal obseg pozidanih površin, razen če bo šlo za gradnjo na opuščeni in degradirani območjih. Vplivi bodo neposredni in trajni, zaradi obsega pa tudi kumulativni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura		
			1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	Vpliv je odvisen od tipa dejavnosti, z upoštevanjem okoljske zakonodaje je vpliv sprejemljiv	Povečan delež pozidanih površin Vpliv odvisen od tipa dejavnosti, pretovarjanje; vrsta tovora (razsuti tovor, goriva,...z upoštevanjem okoljske zakonodaje je vpliv sprejemljiv	Vpliva ni moč določiti	Vplivi bodo odvisni od tipa dejavnosti, predvsem gre za tveganja za onesnaženje tal zaradi razlitja oz. uhajanja nevarnih snovi. Možnosti za nastanek erozije zaradi predvid. dejavnosti praktično ni. Negativni vplivi so odvisni od obsega in načina izvedbe in bodo predvsem negativni, a majhni; vplivi bodo neposredni, daljnjski, začasni, srednjeročni.

Preglednica 13: Pregled vplivov OP RR na okolje

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov			
			3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	3.3. Športna infrastruktura	
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Gradnja bo zanemarljivo vplivala na povečanje emisij TGP in onesnaževal, širitev in tip dejavnosti lahko poveča emisije, modernizacija jih lahko zmanjša Povečanje emisij TGP in onesnaževal zaradi povečanja	Gradnja športnih objektov bo zanemarljivo vplivala na povečanje emisij	Na kakovost zraka in podnebne spremembe (TGP) vplivajo predvsem povečanje obsega dejavnosti in zviševanju standarda v objektih (ogrevanje), v manjši meri pa tudi povečanje	

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov			
			3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	3.3. Športna infrastruktura	
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	prometa (večja poraba fosilnih goriv) zaradi obiskovalcev in uporabnikov nove infrastrukture in dejavnosti		TGP in onesnaževal, (bazeni, hokejske dvorane)	prometa zaradi večje mobilnosti obiskovalcev in uporabnikov infrastrukture. Možne negativne vplive je možno z uporabo sodobnejših metod in novih tehnologij, energetske učinkovito gradnjo ter prenovo zmanjšati. Vplivi bodo neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Skupno se bo poraba energije se bo povečala, energetska učinkovitost bo odvisna od dejavnosti in projektov upravičencev. V primeru energetske učinkovite obnove se lahko zmanjša, predvsem je velik potencial za to v objektih kulturne dediščine.			Povečanje obsega dejavnosti in prometa bo zagotovo tako povečalo porabo energije, da jo bo težko nadomestiti z drugimi ukrepi. Energetska učinkovitost in raba obnovljivih virov energije sta odvisna od značilnosti projektov upravičencev. Vplivi bodo neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
	EN-2	Povečana raba OVE	Raba OVE bo odvisna od projektov upravičencev. Vpeljava in promocija OVE ima pozitiven vpliv.			Vplivi bodo neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Vplivi so odvisni od tipa dejavnosti in lokacije, predvsem je možen negativen vpliv v primeru posegov v struge (adrenalinski parki ipd.) ter ob neprimernem odvajanju odpadnih vod (npr. bazenski kompleksi). Stanje voda se lahko izboljša ob renaturacijah in ekoremediacijah vodotokov ob prenovi kulturne dediščine ali sanaciji okolja v turističnih središčih.			Izvedba praktično vseh prioritete lahko poslabša stanje voda zaradi povečanih emisij in tveganja za nesreče. Vplivi bodo po naravi neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	Vplivi so odvisni od tipa dejavnosti in lokacije, nevarnost onesnaženja zaradi nesreč in neprimernega odvajanja odpadnih vod (npr. bazenski kompleksi), v primeru gradnje na vodovarstvenih območjih.			Vplivi bodo v precejšnji meri odvisni od lokacije in obsega posega. Izvedba večjih infrastrukturnih projektov lahko poslabša stanje podzemnih voda zaradi povečanih emisij in tveganja za nesreče. Vplivi bodo po naravi neposredni, daljinski, kratkoročni in začasni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov			
			3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	3.3. Športna infrastruktura	
	VO-3	Izboljšano fizikalno in fizično stanje površinskih vodnih teles	Vplivi so odvisni od tipa dejavnosti in lokacije, predvsem je možen negativen vpliv v primeru posegov v struge (adrenalinski parki, urejanje bregov za obsežnejšo infrastrukturo povezano z vodnimi športi ipd.) Z upoštevanjem okoljske zakonodaje bodo vplivi sprejemljivi.			Vplivi bodo zelo odvisni od lokacije in obsega posega, lahko pa sklepamo, da bo relativno malo lokacij takih, da bi gradnja na njih posegala v vodotoke. Vplivi bodo predvsem negativni v primeru regulacij za urejanje novih objektov in infrastrukture. Vplivi bodo negativni in sicer neposredni, včasih tudi daljinski (poplavna varnost), kumulativni in trajni.
	VO-4	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda	Negativen vpliv: povečala se bo količina komunalnih odpadnih vod. Pozitiven vpliv - odvajanje prečiščene komunalne odpadne vode bo moralo biti urejeno v skladu s predpisi, pozitivno bo vplivala prenova oz. sanacija kanalizacijskih sistemov, še posebej v historičnih mestnih jedrih oz. pri prenovi kulturne dediščine.			Razvoj novih podjetij, središč in storitev bo povečal oz. prerazporedil količine odpadnih vod, zato bo predvsem negativen. Ob novogradnjah in adaptacijah bo treba zadostiti novi slovenski zakonodaji na tem področju, zato bo vpliv tudi pozitiven. Vplivi bodo predvsem negativni in sicer neposredni, včasih tudi daljinski, kumulativni in začasni
	VO-5	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	Novogradnje lahko povečajo poplavna ogroženost, če so umeščene v poplavne ravnice ali v primeru posegov v naravne zadrževalnike poplavne vode (voda poplavlja drugje)			Sklepamo lahko, da bo relativno malo projektov takih, da bodo posegli v poplavna območja. Vplivi bodo negativni in sicer neposredni, včasih tudi daljinski (poplavna varnost), kumulativni in trajni.
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	Pozitiven vpliv zaradi omogočanja športa, rekreacije, kulturnega udejstvovanja.			Vse prioritete so namenjene izboljšanju kakovosti življenja, njihov vpliv je pozitiven, neposreden, daljinski in dolgoročen.
	PR-2	Večja prometna varnost	Vpliva ni moč določiti			Vpliva ni moč določiti, saj predvidene dejavnosti vplivajo na promet predvsem zelo posredno. Ureditev turističnih središč in

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov			
			3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	3.3. Športna infrastruktura	
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje				kulturne dediščine lahko izboljša prometno varnost s primernim prostorskim načrtovanjem, lahko pa jo tudi zmanjša, če bodo objekti neprimerno umeščeni v prostor in bo nova oz. prenovljena prometna infrastruktura neustrezna glede na današnje pometne standarde.
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Odvisno od tipa dejavnosti, določene turistične in športne aktivnosti ter predvsem prireditve lahko negativno vplivajo na stopnjo hrupa, povečanje izpostavljenosti ljudi hrupu v območjih prireditvenih prostorov in novih objektov.			Vplivi na hrup so odvisni od umeščanja posegov in prireditev v prostor ter od same izvedbe. V času gradnje je možno povečanje hrupa, raven hrupa bo med obratovanjem predvidoma povečana v okolici obravnavanih objektov. Vpliv je negativen, neposreden, kratkoročen in začasen.
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Odvisno od tipa dejavnosti, nastajali bodo predvsem gradbeni odpadki pri gradnji in prenovi			Odpadki bodo nastajali predvsem pri gradnji in prenovi objektov. Nastajanje odpadkov med obratovanjem je odvisno od tipa dejavnosti, s primernimi ukrepi v skladu z zakonodajo in standardi je možno zmanjšati količine odpadkov. Ocenjujemo, da bo v povprečju vpliv negativen, neposreden in daljinski, začasen in kratkoročen.
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Ob gradnji (novogradnja, prenova, obnova) lahko pride do neustreznih posegov v enote kulturne dediščine in njihova vplivna območja, zato je možnost ogroženosti kulturne dediščine večja. Večje število posegov v kompleksna območja varstva kulturne dediščine ter v	Aktivnosti so usmerjene v ohranjanje, prenavo in promocijo kulturne dediščine, zato bodo vplivi pozitivni.	Glej vplive pri 3.1.	Vplivi na kulturno dediščino so v veliki meri odvisni od umeščanja posegov v prostor ter od same izvedbe.. Vplivi bodo predvsem neposredni in trajni. Ob neupoštevanju kulturnovarstvenih smernic in pogojev so lahko vplivi zelo negativni, celo uničujoči, medtem ko so ob kakovostno pripravljenih in vodenih postopkih tudi izjemno pozitivni. Prednostna usmeritev 3.2. ima izrazito pozitiven vpliv na kulturno

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov			
			3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	3.3. Športna infrastruktura	
			območja nacionalne prepoznavnosti lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.			dediščino
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	<p>Ob novogradnjah lahko pride do neustreznih posegov v območja nacionalne prepoznavnosti krajine in s tem do razvrednotenja kakovosti krajine.</p> <p>Posegi v območja nacionalne prepoznavnosti krajine z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine ter na območja naravnih kakovosti krajine lahko postopno zmanjšuje celovitost in identiteto teh območij.</p>	Aktivnosti bodo ohranile ali povečale prepoznavnost krajin, vpliv bo pozitiven.	Glej vplive pri 3.1.	Vplivi na krajino so odvisni od načina izvedbe posegov in njihove umestitve v prostor. Vplivi bodo predvsem negativni, razen pri prednostni usmeritvi 3.2., ki bo usmerjena v pozitiven vpliv na krajino, neposredni, daljinski (videz območja z drugih lokacij) in trajni. S primernimi ukrepi se ob posegih lahko omogoči tudi boljša integracija v okoliško krajino.
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	Ob rekonstrukcijah in novogradnjah bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva ter njihovih habitatov v območjih posega. Možno zmanjšanje biotske raznovrstnosti zaradi rabe prostora, ob povezovanju turističnega gospodarstva in kulturnih potencialov z ohranjanjem narave in aktivnim upravljanjem zavarovanih območij pa bo vpliv pozitiven.			Vplivi na rastlinstvo in živalstvo so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe. Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni.

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Razvojne prioritete, prednostne usmeritve			Komentar
			3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov			
			3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	3.3. Športna infrastruktura	
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	Ob rekonstrukcijah in novogradnjah bo prišlo do trajnega uničenja rastlinstva in živalstva ter njihovih habitatov v območjih posega. Možno zmanjšanje biotske raznovrstnosti zaradi rabe prostora, ob povezovanju turističnega gospodarstva in kulturnih potencialov z ohranjanjem narave in aktivnim upravljanjem zavarovanih območij pa bo vpliv pozitiven.			Vplivi na rastlinstvo in živalstvo so odvisni od umestitve projekta v prostor, njegovega obsega in načina njegove izvedbe. Vplivi bodo negativni in bodo neposredni, daljinski (za nekatere vrste) ter trajni.
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	Spremenila se bo raba zemljišč, povečal se bo delež pozidanih površin, vplivi pa bodo lahko tudi pozitivni v primeru renaturacij.			Z novogradnjami objektov se bo predvidoma povečal obseg pozidanih površin, razen če bo šlo za gradnjo na opuščenih in degradiranih območjih. Vplivi bodo neposredni in trajni, zaradi obsega pa tudi kumulativni. Vplivi bodo lahko pozitivni v primeru renaturacij.
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	Vpliv je odvisen od tipa dejavnosti, z upoštevanjem okoljske zakonodaje je vpliv sprejemljiv			Vplivi bodo odvisni od tipa dejavnosti, predvsem gre za tveganja za onesnaženje tal zaradi razlitja oz. uhajanja nevarnih snovi. Možnosti za nastanek erozije zaradi predvid. dejavnosti praktično ni. Negativni vplivi so odvisni od obsega in načina izvedbe in bodo predvsem negativni, a majhni; vplivi bodo neposredni, daljinski, začasni, srednjeročni.

Prioriteti **1.2. Spodbujanje podjetništva** ter **2.2. Informacijska družba** bosta imeli le zelo dolgoročne in zelo posredne vplive na okolje – spodbujata podjetništvo, zato lahko pričakujemo posreden vpliv na povečanje dejavnosti in konkurenčnosti podjetij, kar pa je ovrednoteno že z vrednotenjem ostalih prioritet, zato ju nismo posebej vrednotili v tabeli.

Do negativnih vplivov na okolje z največjimi učinki lahko pride ob izvedbi naslednjih prednostnih usmeritev:

- Vplivi na zrak in rabo naravnih virov (energija, vode), nastajanje odpadkov, poraba prostora za novogradnje (torej možni vplivi na naravo, tla ob gradnji na še nepozidanih območjih):
 - 1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost
 - 2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)
 - 2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura
 - 3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva
 - 3.3. Športna infrastruktura
- Vplivi na zrak zaradi mobilnosti, vplivi na naravo in kulturno dediščino zaradi povečanja dostopnosti in gradnje oz. obnove infrastrukture:
 - 3.2. Mreženje kulturnih potencialov
 - 3.3. Športna infrastruktura

Razvojna prioriteta Razvoj regij ima tako široko paleto predvidenih aktivnosti, da bo vplivala na vse elemente okolja. Nekatere aktivnosti v okviru te prioritete – predvsem izgradnja komunalne infrastrukture bodo izboljšale stanje okolja in kakovost življenja.

21.1 Pregled vplivov

Na podlagi zaključkov sestanka na Ministrstvu RS za okolje, Sektor za celovite presoje smo pripravili tudi tabelo s pregledom vplivov posameznih razvojnih prioritet na okolje.

Preglednica 14: ovrednotenje vplivov OP RR na okolje

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	3. Mreženje naravnih in kulturnih potencialov	4. Razvoj regij
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	A - C	A - C	A - C	A - C
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	A - C	A - C	A - C	A - C
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	A - C	A - C	A - C	A - C
	EN-2	Povečana raba OVE	A - C	A - C	A - C	A - C
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	A - C	A - C	A - C	A - C

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	3. Mreženje naravnih in kulturnih potencialov	4. Razvoj regij
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	A - C	A - C	A - C	A - C
	VO-3	Izboljšano fizikalno in fizično stanje površinskih vodnih teles	A - C	A - C	A - C	A - C
	VO-4	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda	A - C	A - C	A - C	A - C
	VO-5	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	A - C	A - C	A - C	A - C
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	A - C	A - C	A - C	A - C
	PR-2	Večja prometna varnost	A - C	A - C	A - C	A - C
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	A - C	A - C	A - C	A - C
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	A - C	A - C	A - C	A - C
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	A - C	A - C	A - C	A - C
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	A - C	A - C	A - C	A - C
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	A - C	A - C	A - C	A - C
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	A - C	A - C	A - C	A - C

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	1. Konkurenčnost podjetij, razisk. odličnost	2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	3. Mreženje naravnih in kulturnih potencialov	4. Razvoj regij
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	A - C	A - C	A - C	A - C
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	A - C	A - C	A - C	A - C
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	A - C	A - C	A - C	A - C

22 Kumulativni in sinergijski vplivi

Izvedba Operativnega programa na okolje ne bo vplivala tako, da bi se za določen segment oz. element okolja približala nosilni kapaciteti, zato sinergijskih vplivov nismo vrednotili.

Kumulativne vplive smo ovrednotili v skladu z metodologijo, predstavljeno v uvodnih poglavjih. Večjo težo so imele dobro definirane dejavnosti z večjimi vplivi na okolje, pri slabše definiranih dejavnostih pa smo predvidevali njihov razvoj in možnost akumulacije vplivov. Ugotovitve so prikazane v spodnji tabeli.

Preglednica 15: Pregled in analiza kumulativnih vplivov

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Kumulativni vplivi aktivnosti, predvidenih v OP RR
Kakovost zraka in podnebne spremembe	ZR-1	Zmanjšane emisije toplogrednih plinov	Negativen kumulativni vpliv: vzpostavitev logističnih središč in razvoj novih podjetij, krepitev turizma in cestne infrastrukture zaradi emisij iz cestnega prometa, povečanja kapacitet dejavnosti
	ZR-2	Zmanjšane emisijske in imisijske vrednosti onesnaževal (NO _x , SO ₂ , PM ₁₀ , NO ₂ , Pb, CO, benzen, ozon, HOS, NH ₃)	Zmanjšanje kumulativnih vplivov: Lokacije ob cestni in železniški infrastrukturi, predvsem, kjer se izvaja tovorni promet, ureditev zbirnih centrov za ravnanje z odpadki, podpora razvoju čistih tehnologij Kumulativni vplivi na zrak in toplogredne pline, vpliv je ovrednoten s C
Energija	EN-1	Povečana energetska učinkovitost na vseh področjih rabe energije	Negativen kumulativni vpliv: povečana poraba energije (razvoj podjetništva, turizem, športna infrastruktura) zaradi gradnje in porabe goriv v prometu Zmanjšanje kumulativnega vpliva: v primeru da izgradnja, adaptacija in modernizacija stavb vključuje energetske učinkovito gradnjo Kumulativni vplivi na porabo energije, vpliv je ovrednoten z C
	EN-2	Povečana raba OVE	-
Vode	VO-1	Dobro stanje voda do leta 2015	Negativen kumulativni vpliv: novogradnje podjetij, turističnih kapacitet in športne infrastrukture

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Kumulativni vplivi aktivnosti, predvidenih v OP RR
	VO-2	Ohranjena kakovost in količine vode v posameznih vodnih telesih, ki se odvzema za javno oskrbo s pitno vodo	prispevajo k večji porabi vode, porast gradnja prometne infrastrukture poveča tveganje za vodne vire, vodotoke (zaradi nesreč in padavinskih odpadnih vod) in poplavno varnost ter poseže v brežine vodotokov Zmanjšanje kumulativnega vpliva: boljše upravljanje voda; vzpostavitev kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav, sanacija divjih odlagališč in ohranjaje zavarovanih območij, obnova objektov v primeru posodobitve sistemov ravnanja z vodami; lociranje izven poplavnih območij, sonaravno urejanje voda v primeru posegov v vode
	VO-3	Izboljšano fizikalno in fizično stanje površinskih vodnih teles	
	VO-5	Zmanjšana ogroženost pred poplavami	Kumulativni vplivi na vode, vpliv je ovrednoten s C
	VO-4	Ustrezno zbiranje, odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih voda	
Prebivalstvo in zdravje	PR-1	Zagotovljeno zdravje ljudi in kakovosti življenja	Negativen kumulativni vpliv: vplivi zaradi emisij v zrak, hrupa, poslabšana prometna varnost (nesreče – neposredno in zaradi vplivov na vodne vire), Zmanjšanje kumulativnega vpliva: izgradnja infrastrukture za boljše upravljanje, ohranjanje narave, izboljšano ravnanje z odpadki
	PR-2	Večja prometna varnost	
	PR-3	Uporaba prometnih sredstev, ki so manj škodljiva za okolje	Kumulativni vpliv na kakovost življenja bo pozitiven, vpliv je ovrednoten z A
	PR-4	Hrup na sprejemljivi ravni	Negativen kumulativni vpliv: povečanje hrupa zaradi gradnje in delovanja cestne infrastrukture Zmanjšanje kumulativnega vpliva: spodbujanje železniškega in javnega potniškega prometa Kumulativni vpliv na hrup, vpliv je ovrednoten s C
Odpadki	OD-1	Zmanjšane količine odloženih odpadkov	Negativen kumulativni vpliv: povečana količina gradbenih odpadkov (viški zemljin, izkopi) zaradi gradnje prometne infrastrukture Zmanjšanje kumulativnega vpliva: ureditev odlagališč, zbirnih centrov, sanacija nelegalnih odlagališč Kumulativni vpliv na odpadke bo negativen, vpliv je ovrednoten z B
Kulturna dediščina	KD-1	Ohranjene lastnosti, povečana dostopnost in prezentiranost objektov in območij kulturne dediščine ter preprečevanje njene ogroženosti	Negativen kumulativni vpliv: razvrednotenje v primeru posegov v območja in objekte kulturne dediščine Zmanjšanje kumulativnega vpliva: ohranjanje kulturne krajine in dediščine, aktiviranje kulturnih spomenikov Kumulativni vpliv na kulturno dediščino bo pozitiven, vpliv je ovrednoten z A
Krajina in vidna kakovost okolja	KR-1	Ohranjene prvine, ki prispevajo k prepoznavnosti kulturnih in naravnih krajin	Negativen kumulativni vpliv: razvrednotenje v primeru posegov, ki degradirajo videz okolja in s tem kulturno krajino Zmanjšanje kumulativnega vpliva: ohranjanje kulturne krajine, primerno umeščanje v prostor Kumulativni vpliv na kulturno dediščino bo pozitiven, vpliv je ovrednoten z A

Segment	Oznaka okolj. cilja	Okoljski cilji operativnega programa	Kumulativni vplivi aktivnosti, predvidenih v OP RR
Narava in biotska raznovrstnost	NA-1	Ugodno stanje ogroženih vrst in habitatnih tipov, zaradi katerih so opredeljena območja varovanja narave	<p>Negativen kumulativni vpliv: zmanjšanje obsega območij varovanja narave, povečana pozidanost površin in zmanjšanje ponorov toplogrednih plinov, fragmentacija habitatov zaradi prometne infrastrukture</p> <p>Zmanjšanje kumulativnega vpliva: ureditev čiščenja in odvajanja odpadnih vod, primerno načrtovanje infrastrukture, nadzor nad obiskom</p> <p>Kumulativni vpliv na naravo, vpliv je ovrednoten z C</p>
	NA-2	Ohranjena biotska raznovrstnost	
Tla/prst	TL-1	Racionalna raba zemljišč	<p>Negativen kumulativni vpliv: povečana pozidanost površin in zmanjšanje ponorov toplogrednih plinov, gradnja prometne infrastrukture poveča tveganja zaradi nesreč in padavinskih odpadnih vod</p> <p>Zmanjšanje kumulativnega vpliva: vzpostavitev kanalizacijskih sistemov in čistilnih naprav</p> <p>Kumulativni vpliv na tla, vpliv je ovrednoten s C</p>
	TL-2	Preprečitev erozije in onesnaževanja tal	

23 Omilitveni ukrepi in časovnica omilitvenih ukrepov

Omilitveni ukrepi so podani na nivoju aktivnosti na podlagi kumulativnih vplivov, saj se bo tako najlaže zagotovilo največji učinek ob njihovi izvedbi. Za posamezne aktivnosti bodo omilitveni ukrepi natančneje določeni kasneje, v okviru naslednjih faz presoj na projektni ravni (poročila o vplivih na okolje).

Izvedba omilitvenih ukrepov bo zagotovljena tako, da bodo vključeni v merila za izbor projektov kot pogoj ali kot kriterij za izbor projekta. V nadaljevanju so predstavljeni horizontalni omilitveni ukrepi, ki so pogoj, ki ga morajo izpolnjevati projekti, da bi bili lahko sofinancirani iz OP RR, ter omilitveni ukrepi na nivoju predlaganih dejavnosti – ti pa so ena od možnosti predlaganih dejavnosti, ki bi lahko imele prednosti pri izboru projektov.

23.1 Horizontalni omilitveni ukrepi (vsebine) – pogoji za projekte, sofinancirane iz OP RR

23.1.1 Učinkovitost izrabe naravnih virov

Projekti, ki bodo izvedeni v okviru izvajanja OP RR morajo zagotoviti učinkovito rabo naravnih virov. Horizontalne omilitvene ukrepe izvaja nosilec projekta. Zato naj se za izbor projektov uporabijo naslednji pogoji:

1. Energetska učinkovitost

- Vsi objekti, katerih gradnja, obnova, preureditev ipd. bo sofinancirana, naj pridobijo energetska izkaznico stavbe. Novi objekti naj bodo zasnovane tako, da se po energetske učinkovitosti v energetske izkaznici uvrstijo v energetske razred A, obnovljene oz. prenovljene pa vsaj v energijski razred B.
- izkaže naj se energetska učinkovitost procesov v projektu.

2. Učinkovita raba vode

- Pri zasnovi in obnovi vseh objektov (še posebej tistih, ki vključujejo nastanitvene kapacitete), naj se načrtuje varčna oskrba z vodo (npr. pipe za varčno rabo vode,...), skozi kazalnike pa je potrebno dokazati predvideno zmanjšano porabo vode (na uporabnika, na dan,...)
- izkaže naj se učinkovitost rabe vode v projektu – npr. s predvidenimi ukrepi za zmanjšanje porabe vode, z uporabo zaprtih sistemov kroženja vode, uporabo alternativnih vodnih virov (deževnica, primerna manjša zajetja).

3. Učinkovita raba surovin

- Pri izvedbi projekta naj se, kjer je to le mogoče, v čim večji meri
 - zmanjša poraba materialov (za gradnjo, za opravljanje storitev...),
 - uporabijo okolju prijazni materiali, po možnosti pridobljeni lokalno,
 - uporabijo reciklirani materiali (npr. predelani gradbeni odpadki).

23.1.2 Okoljska učinkovitost

Projekti, ki naj bi se izvedli s pomočjo OP RR, naj bodo zasnovani tako, da bodo okoljsko učinkoviti. Zato naj se za izbor projektov uporabijo naslednji pogoji:

1. uporaba najboljših razpoložljivih tehnik

- uporabijo naj se glede na primere iz panoge,
- vključujejo naj učinkovito rabo surovin in energentov za zmanjšanje emisij v zrak (toplogredni plini, hlapne organske snovi), odpadnih vod in odpadkov,

2. uporaba referenčnih dokumentov (BREF)

- uporabijo naj se pri dejavnostih, za katere taki dokumenti obstajajo,

Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

Stran 70

Strukturni skladi EU v Sloveniji

Projekt je sofinanciran s strani EU

3. nadzor emisij in tveganj,

4. zmanjšanje količin odpadkov in ločeno zbiranje odpadkov (tudi embalaža, elektr. oprema).

23.1.3 Trajnostna dostopnost

Projekti, ki bodo spodbudili ureditev objektov in dejavnosti, ki bodo pritegnili večje število zaposlenih in obiskovalcev (logistični centri, raziskovalna središča), naj imajo zagotovljeno in primerno urejeno trajnostno dostopnost – z javnim prevozom, kolesom, peš.

23.1.4 Zmanjšani vplivi na okolje

Za vse posege, za katere je potrebno gradbeno dovoljenje in ki bodo nastali v okviru projektov, predlaganih za sofinanciranje iz OP RR, ki potrebujejo okoljevarstveno soglasje in okoljevarstveno dovoljenje, je treba izdelati poročilo o vplivih na okolje ali vlogo za okoljevarstveno dovoljenje. Za posege oz. projekte, za katere ni treba pridobiti okoljevarstvenega soglasja ali dovoljenja, je treba narediti strokovno oceno vplivov na okolje, njeno vsebino se bo določilo v okviru priprave meril za izbor, predlagamo pa, naj bo vsebinsko enaka kot poročilo o vplivih na okolje.

Vsi projekti morajo upoštevati krajinske, arhitekturne in kulturne značilnosti območja, v katerem se izvajajo, kar se preveri v okviru postopkov pridobivanja dovoljenj za gradnjo in obratovanje.

23.2 Omilitivni ukrepi glede na prednostne usmeritve in predvidene aktivnosti

Predlagane so dejavnosti, ki bi jih lahko uvrstili na seznam predlaganih dejavnosti v okviru posamezne prednostne usmeritve (3. stolpec vsebuje sedaj predvidene aktivnosti, 4. stolpec pa predlagane dodatne dejavnosti, ki se jih doda na spisek predvidenih aktivnosti). Predlagane dejavnosti bi lahko imele prednosti pri izboru projektov.

Preglednica 16: Omilitivni ukrepi OP RR

OP RR	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlog okoljskega poročila Predlagane dejavnosti
1. Razvojnna prioriteta	1.1. Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost	<ul style="list-style-type: none"> Povečanje prenosa znanja med institucijami znanja in podjetij - raziskovalni in razvojni projekti podjetij in institucij znanja: povezovanje institucij znanja in gospodarstva ter vpetostjo vrhunskih kadrov v sam projekt, povezovanje gospodarskih družb v skupne projekte, interdisciplinarnost razvojnih in raziskovalnih projektov, razvoj centrov odličnosti. naložbe v modernizacijo, gradnjo in opremo posrednikov, naložbe v nakup in modernizacijo razvojno-raziskovalne opreme ter tehnološke opreme v podjetjih. <p>Poudarek bo na MSP, kot tudi na hitro rastočih in inovativnih podjetjih. Pomembno je tudi sledenje razvoju na ključnih tehnoloških področjih tako doma kot v svetu, kar daje smernice pri določanju prioritetenih tehnoloških področij.</p>	<p>Spodbujanje inovativnih pristopov v logistiki: energetska in prostorska učinkovitost logističnih storitev</p> <p>Opis: Vozni park v različnih sektorjih bi lahko bil bolje uporabljan, če bi bila njegova uporaba časovno in prostorsko optimizirana. S projekti za povezovanje in razpolaganje vozniških vlakovnih (kombiniranje tovarnjakov različnih prevoznih podjetij, pravočasna razpoložljivost vlakovnih kompozicij – tip, čistoča glede na tovor, sestavljenost, lokacija) bi lahko optimizirali rabo in vzdrževanje vozil. Poleg tega bi lahko z usklajevanjem in zagotavljanjem primerne obremenjenosti (polna otovorjenost) zmanjšali število potrebnih potovanj in prevoženih kilometrov, z inovativnimi sistemi pretovarjanja pa skrajšali čas za pretovor in s tem povečali konkurenčnost transporta.</p> <p>Utemeljitev: Tako bi optimizirali uporabo voznega parka, transporta blaga in logističnih storitev tako časovno kot energetsko in prostorsko. Omilitivni ukrep bi prispeval k uresničevanju ciljev s področja zraka, energije in hrupa. Zmanjšala bi se poraba energije in emisije v zrak zaradi manjšega števila prevoženih kilometrov in boljše naloženega blaga in hrup iz prometa.</p> <p>Omilitivni ukrep je lahko kriterij za izbor projektov pri vseh prednostnih usmeritvah razvojne prioritete Razvojna mreža Slovenije razen pri prednostni usmeritvi 1.3. Gospodarsko – razvojno – logistična središča, kjer je smiselno, da je eden od pogojev za poslovno-industrijsko-logistična območja nacionalnega pomena. Omilitivni ukrep je treba povezovati z izvedbo OP ROPFI in njegovih alternativ ter omilitivnih ukrepov.</p> <p>Izvajalec omilitivnega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p>

OP RR		Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predlagane dejavnosti
		<p>Inovativna predelava odpadkov, tudi za proizvodnjo energije Opis: Količine odpadkov se povečujejo, hkrati pa se tudi večja količina ločeno zbranih odpadkov, te pa je mogoče ponovno uporabiti ali predelati. Zato je treba spodbujati projekte, ki se ukvarjajo z izkoristkom odpadkov in zapiranjem snovnega toka. Primeri takih projektov so ponovna uporaba embalaže ali predelava v nove proizvode, proizvodnja biogoriv iz organskih odpadkov, predelava gradbenih odpadkov v nove gradbene materiale ipd. Utemeljitev: to lahko pripomore k bolj učinkoviti rabi naravnih virov in zmanjšanju vplivov odlaganja odpadkov, s tem pa posredno zmanjšuje tudi vplive na zrak, vode in porabo prostora. Prednostna usmeritev, na katero se navezuje: Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost, razvojna prioriteta Razvoj regij Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa.</p> <p>Razvoj in uporaba čistih tehnologij ter najboljših razpoložljivih tehnik Opis: Konkurenčnost slovenskega gospodarstva je mogoče doseči tudi s podporo razvoju in uporabi čistih tehnologij in najboljših razpoložljivih tehnik. Pri razvoju čistih tehnologij gre za razvoj in prilagajanje tehnoloških procesov in samih izdelkov na način, da se zmanjša količina onesnaževal v proizvodnji (emisije, nevarne snovi v izdelkih). Najboljše razpoložljive tehnike (NRT) so tehnike, ki so najbolj učinkovite z vidika postopkov, izrabe naravnih virov (poraba vode, zaprti sistemi uporabe vode, učinkovita raba energije, zapiranje snovnega toka...) in vplivov na okolje v neki panogi. Utemeljitev: Z razvojem NRTI lahko podjetja pridobijo pomembno vlogo v celotni gospodarski panogi na evropski ravni, npr. v okviru integriranega varstva in nadzora pred onesnaževanjem (IPPC). Omilitveni ukrep bo pripomogel k zmanjšanju vplivov na okolje v celoti in k učinkovitosti rabe naravnih virov. Prednostna usmeritev, na katero se navezuje: Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost, gospodarsko-razvojno-logistična središča, dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva, razvojna prioriteta Razvoj regij Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>

OP RR			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane dejavnosti
			<p>Spodbujanje raziskav preprečevanja negativnih vplivov elektromagnetnega sevanja (EMS) Opis: Zaradi naraščujoče uporabe telekomunikacij in prenosa el. energije narašča tudi zaskrbljenost glede vplivov elektromagnetnega sevanja. Z raziskavami in razvojem izdelkov in procesov, ki zmanjšujejo sevanje in ki jih je mogoče tržiti, bi lahko zmanjšali vplive zagotavljanja telekomunikacijske infrastrukture in infrastrukture za prenos energije. Utemeljitev: Glede na to, da OP RR spodbuja tudi razvoj informacijsko komunikacijske tehnologije, je smiselno preprečevati morebitne vplive te infrastrukture zaradi EMS tudi s pomočjo raziskav in razvoja na tem področju, če se za to izkaže interes. Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>
2. Gospodarsko-razvojna infrastruktura	2.1. Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme)	<p>Izgradnja gospod-razvojno-logističnih platform kot infrastrukture nacionalnega pomena:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poslovno-industrijsko-logistična in razvojna območja nacionalnega pomena, • tehnološke parke, • regionalne podjetniške inkubatorje, • univerzitetne (visokošolske) predinkubatorje ter pisarne za prenos tehnologij, • medpodjetniške izobraževalne centre (MIC). 	<p>Povezovanje novih razvojnih središč s trajnostnimi oblikami prometa Z razvojem novih storitvenih dejavnosti na novih lokacijah, suburbanizacijo, rastejo tudi potrebe po dnevni mobilnosti prebivalstva zaradi šolanja in zaposlitve. Razvoj gospodarsko-razvojno-logističnih središč, izobraževalno-raziskovalne infrastrukture nacionalnega pomena, kulturnih potencialov in športne infrastrukture (prednostne usmeritve 1.3., 1.5., 2.2., 2.3.) ter razvoj regij bodo povečali dnevne migracije na lokacije, na katerih bodo urejeni objekti, sofinancirani iz OP RR. Da bi zmanjšali vpliv prometa na okolje (kakovost zraka, hrup, raba energije) in ne nazadnje porabo prostora (parkirišča), naj bodo novo nastala oz. prenovljena razvojna središča (poslovne cone, raziskovalne ustanove, učna, športna in kulturna središča,...) prometno dostopna tako, da bo zagotovljena intermodalnost, povezana naj bodo z učinkovitim javnim prometom (energetsko učinkovite, izvedbeno inovativne oblike) in kolesarskimi ter s pešpotmi z ostalo prometno infrastrukturo. Projekti lahko zajemajo ureditev lastnega okolju prijaznega javnega prevoza za potrebe uporabnikov območja. Kakovostna dostopnost s trajnostnimi oblikami mobilnostmi bo povečala kakovost življenja.</p> <p>Omilitveni ukrep je pogoj za izbor projektov v okviru navedenih prednostnih usmeritev. Omilitveni ukrep je treba kombinirati s prednostnimi usmeritvami OP ROPI, saj je treba zagotoviti dostopnost teh območij tudi z dostopnostjo in s kakovostno navezavo na vse vrste prometne infrastrukture, ki so predvidene za izgradnjo in obnovo v okviru OP ROPI. Poleg tega se omilitveni ukrep navezuje na ureditev kolesarskih poti in zagotovitev enotne vozovnice v okviru OP ROPI.</p> <p>Prednostna usmeritev, na katero se navezuje: Razvoj gospodarsko-razvojno-logističnih središč, izobraževalno-raziskovalne infrastrukture nacionalnega pomena, kulturnih potencialov in športne infrastrukture (prednostne usmeritve 1.3., 1.5., 2.2., 2.3.) ter celotna razvojna prioriteta Razvoj regij</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem</p>

OP RR	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlog okoljskega poročila Predlagane dejavnosti
			<p>programa</p>
			<p>Povezovanje podjetij za učinkovito rabo energije in materialov v dejavnostih in prometu Opis: Stranski proizvodi nekaterih podjetij so lahko za neko drugo podjetje surovina za proizvodnjo njihovih izdelkov. Enako velja za energijo: odpadno toploto iz proizvodnih procesov je mogoče uporabiti za ogrevanje poslovnih prostorov ali celo proizvodnjo v drugih podjetjih. V okviru OP RR je smiselno spodbujati projekte, katerih cilj (ali vsaj eden od rezultatov) je povezovanje podjetij za zapiranje snovnih tokov – torej za učinkovito izrabo naravnih virov, od surovin pa do energije. Pri projektih, ki vključujejo daljinsko ogrevanje, se omilitveni ukrep navezuje na OP ROP1 – demonstracijske projekte. Poleg tega se s to dejavnostjo spodbuja projekte, ki izboljšujejo učinkovitost rabe energije v prometu, še posebej v potniškem (npr. tudi sistemi P+R, carpooling,...). Utemeljitev: z navedenimi dejavnostmi bi povečali učinkovitost rabe naravnih virov in koncentracijo njihove izrabe. Prednostna usmeritev, na katero se navezuje: Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost, gospodarsko-razvojno-logistična središča, razvoj izobraževalno-raziskovalne infrastrukture nacionalnega pomena, razvojna prioriteta Razvoj regij Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>

OP RR			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane dejavnosti
	2.3. Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> izgradnja novih in adaptacija starih prostorov oprema visokošolskih in raziskovalnih institucij nacionalnega pomena, infrastruktura, ki jo bodo skupaj uporabljale te institucije znanja in posredniki. prostorsko povezane lokacije (zaokroženi kompleksi funkcionalno sorodnih institucij) 	Glej predlagane dejavnosti pod 1.1.
3. Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov	3.1. Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva	<ul style="list-style-type: none"> Izgradnja, obnova in modernizacija turistične infrastrukture (nastanitveni objekti, izraba termalnih vod, zabaviščne in rekreacijske površine, smučarske kapacitete – žičnice, kongresni centri, mladinski centri in druga mladinska infrastruktura razvoj upravljaljskih struktur v posameznih regijah in destinacijah (vključno s podpornimi institucijami na komplementarnih področjih kot so npr. informacijske točke naravnih parkov) aktivnosti na področju promocije in trženja ter okrepiti samo 	<p>Projekti za vzpostavljanje in ohranjanje kakovosti kopalnih voda ter preprečevanje onesnaženja v zaledju kopalnih voda</p> <p>Opis: Številni projekti, ki bodo podprti z OP RR, bodo umeščeni ob vode in se bodo na vodotoke tudi navezovali z izrabo rekreativnih potencialov. Številni vodotoki bi bili lahko tudi urejeni za kopanje, vendar je vprašljiva kakovost voda in urejenost brežin. V okviru predlaganih dejavnosti bi se spodbujalo projekte, katerih namen je urediti gospodarjenje z vodami tako, da se izboljša njihova kakovost in dosežejo kakovost, primerno za kopalne vode.</p> <p>Utemeljitev: Z vzpostavitvijo ustrezne rekreacijske infrastrukture in ustreznih varstvenih režimov in drugih ukrepov v zaledju območja potencialne kopalne vode lahko v prihodnosti izboljšamo njihovo kakovost.</p> <p>Prednostna usmeritev, na katero se navezuje: Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva, Mreženje kulturnih potencialov, Športna infrastruktura, razvojna prioriteta Razvoj regij.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>

OP RR			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane dejavnosti
		blagovno znamko Slovenije in njenih destinacij	<p>Projekti razvoja turističnih destinacij, temelječi na prezentaciji in uporabi kulturne dediščine</p> <p>Opis: Številni projekti s področja turizma, ki bodo podprti z OP RR, bodo temeljili na prepoznavnosti in privlačnosti določenih območij, krajev in lokalni tradiciji. Kulturna dediščina je lahko del ponudbe in promocije posamezne turistične destinacije, lahko pa postane osrednja tema in izhodišče za promocijo.</p> <p>Utemeljitev: S podporo razvoju turističnih destinacij, ki bi bil usmerjen v prezentacijo in uporabo kulturne dediščine bi izboljšali ohranjenost objektov kulturne dediščine in izboljšali njeno prezentiranost in prepoznavnost.</p> <p>Prednostna usmeritev, na katero se navezuje: Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva, Mreženje kulturnih potencialov.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>

OP RR			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane dejavnosti
	3.2. Mreženje kulturnih potencialov	<ul style="list-style-type: none"> Prenova in obnova, celostna revitalizacija in modernizacija kulturnih spomenikov in javne kulturne infrastrukture v lasti RS in občin ter kulturnih spomenikov v lasti zasebnikov za namene gospodarskih, posebej turističnemu sektorju in storitvenim dejavnostim namenjenih podpornih okolij ter za javno rabo (za namene izobraževanja, usposabljanja, raziskovanja in razvoja- izgradnja izobraževalnih središč, inkubatorjev, laboratorijev, razvojnih centrov ipd.) Podpora izvedbi integriranih strategij in programov s področja kulture kot razvojnega dejavnika območij – npr. Evropska prestolnica kulture, Lipica kot zavarovano območje, vzpostavitev verige zgodovinskih hotelov, mreže umetniških rezidenčnih centrov, mreže mladinskih hotelov in podobno. Svetovanje in strokovna pomoč za zasebne lastnike spomenikov, da se spodbudi bolj kakovostna obnova in boljša izraba kulturne dediščine. 	<p>Razvoj projektov in produktov za podporo varstvu narave Opis: Številni projekti, ki bodo podprti z OP RR, bodo umeščeni v bližino območij varovane narave (Natura 2000, krajinski, regijski parki ipd., varovalni gozdovi,...) ali neposredno vanje, predvsem določena turistična infrastruktura, pa tudi prometna infrastruktura. Nova infrastruktura naj bo načrtovana tako, da se izogne nepotrebnim posegom v varovana območja, obenem pa naj zagotovi navezavo na infrastrukturo, ki je urejena/se bo urejala v zvezi z upravljanjem in obiskovanjem teh območij. V okviru te dejavnosti se poleg infrastrukture za upravljanje in obisk varovanih območij spodbuja predvsem razvoj upravljaljskih struktur, načrtov upravljanja območja in upravljanja z obiskom, razvoj turističnih proizvodov, vezanih na Natura območja in njihovo varovanje ter mreženje območij varstva narave z območji in objekti kulturne dediščine.</p> <p>Utemeljitev: Nekateri projekti s področja turizma, verjetno pa tudi s področja mreženja kulturnih potencialov in športne infrastrukture se bodo gotovo tudi vsebinsko navezovali na območja varovane narave, saj je obisk takih območij dodaten del turistične ponudbe. V teh primerih naj se urejanje turistične infrastrukture za dostopnost teh območij naveže na urejanje infrastrukture za upravljanje območij (informacijski centri, učne poti ipd.) in naj bo sonaravno v skladu z značilnostmi območja.</p> <p>Omilitveni ukrep je predlagan kot pogoj za vse projekte, ki zajemajo urejanje prometne infrastrukture, in kot kriterij za izbor ostalih projektov (smiselno glede na umeščenost v varovana območja oz. njihovo bližino).</p> <p>Prednostna usmeritev, na katero se navezuje: Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva, Mreženje kulturnih potencialov, Športna infrastruktura, razvojna prioriteta Razvoj regij.</p> <p>Izvajalec omilitvenega ukrepa: pripravljavec OP RR, prejemnik pomoči med izvajanjem programa</p>
	3.3. Športna infrastruktura	<ul style="list-style-type: none"> Javna športno-rekreacijska infrastruktura za podporo turistični in drugim gospodarskim dejavnostim 	
4. Razvoj regij	4.1. Regionalni razvojni programi		<p>Zanje veljajo enaki omilitveni ukrepi kot za prioritete OP ROPI:</p> <ul style="list-style-type: none"> Načrtovanje infrastrukture za dostopnost in multimodalnost ob izgradnji in

OP RR			Predlog okoljskega poročila
Razvojna prioriteta	Prednostna usmeritev	Predvidene aktivnosti	Predlagane dejavnosti
	4.2. Razvoj obmejnih področij Hrvaško		<p>posodobitvi železniških povezav, avtocestnih odsekov, cest,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Načrtovanje infrastrukture za javni potniški promet in povezave z njim, • Ureditev potniškega terminala za pomorski promet na kratke razdalje, • Povezava letališč z javnim prometom, • Prednostno odpravljanje cestnih odsekov s črnimi točkami, • Sistemi za obveščanje potnikov, • Načrti mobilnosti, • Optimizacija voznih redov, • Kogeneracija energije iz odpadkov in odpadnih vod (bioplin), • Inovativno obračunavanje stroškov za ravnanje s komunalnimi odpadki, • Natančno obračunavanje stroškov vodooskrbe, • Prostorsko načrtovanje za preprečevanje poplav in podporo poplavni varnosti, • Sonaravna gradnja objektov za zagotavljanje poplavne varnosti.

23.3 Omilitveni ukrepi kot kriterij za izbor projektov

23.3.1 Kriteriji za prednostno točkovanje – tematski kriteriji

Omilitveni ukrepi, ki so zgoraj podani kot predlog dodatnih aktivnosti, se lahko uporabijo tudi kot kriteriji za izbor projektov v okviru posamezne prioritete.

23.3.2 Kriteriji za manjše število dodatnih točk

Predlogi kriterijev	Utemeljitev
Pridobljeni standardi ravnanja z okoljem	Izkušnje kažejo, da podjetja, ki so pridobila katerega od standardov kakovosti, ne le na področju varstva okolja, bolje ravnajo z okoljem. Podjetja imajo poleg tega lahko vpeljan lasten sistem ravnanja z okoljem, ki omogoča pravočasno prilagajanje okoljskim predpisom in zagotavlja zmanjševanje vplivov na okolje. Pri izboru projektov za financiranje je zato smiselno upoštevati, ali imajo podjetja vpeljan sistem ravnanja z okoljem ali katerikoli standard kakovosti, saj bodo tako sredstva podeljena podjetjem, ki zagotavljajo zmanjševanje vplivov na okolje.
Inovativni ukrepi za ravnanje z vodo – varčevanje z vodo, izraba alternativnih vodnih virov, upravljanje z deževnico	Zaloge kakovostnih vodnih virov se zmanjšujejo, zaradi precejšnje vodnatosti Slovenije in zaenkrat še ugodne cene oskrbe z vodo je poraba vode precej višja, kot je zaželjeno. Zmanjšanje porabe vode bo spodbujano že z omilitvenim ukrepom »razvoj in uporaba čistih tehnologij ter najboljših razpoložljivih tehnik«, namen tega kriterija pa je aktivno razvijati mehanizme in tehnologije za varčevanje z vodo in izrabo alternativnih vodnih virov tako v industriji kot v storitvenih dejavnostih, pa tudi razvoju produktov za varčevanje z vodo, izrabo alternativnih vodnih virov (deževnica, manjši vodni viri,...) v gospodinjstvih in kmetijstvu ter uravnavanje deževnega odtoka z različnimi metodami zadrževanja in ponikanja padavinske vode na mestu nastanka (mokri in suhi zadrževalniki kot del zanimive krajinske ureditve stavb).
Umeščanje novih razvojnih središč v bližino obstoječih prometnic	Zaradi učinkovite izrabe prostora in učinkovitejše prometne povezanosti imajo prednost tisti projekti, kjer bodo nove dejavnosti umeščene v neposredno bližino obstoječih prometnic.
Prispevek projekta k ohranjanju in izboljševanju stanja stanja na področju prosto živečega živalstva in rastlinstva, habitatov in krajin	Trendi kažejo, da je naravno okolje dokaj ogroženo in da se stanje krajin postopoma slabša. Številni projekti bodo umeščeni (vsaj deloma) v naravno območje in veliko jih bo z ureditvijo infrastrukture vplivalo na značilnosti krajine. Zato je smiselno, da se pri izboru projektov upošteva tudi povezava projekta z aktivnim ohranjanjem prosto živečega živalstva in rastlinstva, habitatov in krajin oz. imajo prednost tisti projekti, ki so usmerjeni v trajnostno rabo naravnega okolja, upravljanje varovanih območij in prezentacijo naravnih danosti ter krajin. V okviru tega kriterija imajo prednost tudi tisti projekti, ki zagotavljajo mreženje oz. povezovanje območij varovanja narave in območij ter objektov kulturne dediščine in krajine nacionalnega pomena (npr. obnova objektov za potrebe osveščanja obiskovalcev varovanega območja).
Prispevek projekta k izboljševanju stanja vodotokov	Na območjih, kjer so vodotoki degradirani, je smiselno bolj podpreti tiste projekte, ki vključujejo renaturacije in ekoremediacije vodotokov v območju izvajanja projekta oz. na celotnem vodotoku v tem območju.
Prispevek projekta k ohranjanju in izboljševanju stanja kulturne dediščine in kulturnih vrednot	Smiselno je, da sofinancirani projekti izkoristijo potencial kulturne dediščine in kulturnih vrednot in jo tako pomagajo ohranяти, prezentirati in promovirati. Zato naj se prednostno točkujejo projekti, ki svoje aktivnosti načrtujejo v povezavi z ohranjanjem in promocijo kulturne dediščine in vrednot, npr. načrtujejo dejavnosti v objektu, ki je zavarovan kot kulturna dediščina in ga bodo zato tudi obnovili ali vnesli vanj nove vsebine, nameravajo promovirati neko območje s pomočjo kulturne dediščine ipd.
Prispevek projekta k vzdrževanju in izboljševanju kakovosti bivalnega okolja	Bivalno okolje je vse bolj obremenjeno, raziskave pa kažejo, da je kakovostno bivalno okolje eden od osnovnih pogojev za dobro javno zdravje. Zato je smiselno podpreti projekte, ki so usmerjeni v zagotavljanje kakovostnega

	bivalnega okolja, vključno z dostopnostjo naravne in kulturne dediščine ter športnih storitev.
Prispevek projekta h krepitvi okoljske ozaveščenosti, izobraževanju in izpopolnjevanju na področju varstva kulturne dediščine in okolja	Ozaveščenost na področju varstva kulturne dediščine in okolja se sicer krepi, a ju je smiselno dodatno spodbujati, saj lahko ob relativno majhnem vložku dosežemo velik uspeh, obenem pa še promocijo projekta in njegovih rezultatov. Smiselno je torej podpreti projekte, ki vsebujejo tudi osveščevalne in izobraževalne aktivnosti.

Omilitvene ukrepe bodo izvajali končni uporabniki - nosilci posameznih projektov, izvedeni pa morajo biti v okviru programskega obdobja, torej do leta 2013. Nadzor nad izvajanjem omilitvenih ukrepov bo potekal v okviru nadzora nad izvedbo projektov in porabo sredstev za izvedbo projektov.

SPREMLJANJE STANJA OKOLJA⁷

Državni monitoring, ki ga izvaja Agencija RS za okolje, in statistični podatki, ki jih zbira Statistični urad RS, omogočata spremljanje stanja okolja, iz katerega bodo razvidni vplivi izvedbe Operativnega programa na okolje. Poleg tega se vzpostavlja sistem spremljanja stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov, zavarovanih z mrežo območij Natura 2000 ter biotske raznovrstnosti nasploh; pripravljen naj bi bil okvirno v obdobju 6 let, torej proti koncu izvajanja Operativnega programa.

Stanje okolja naj se spremlja s pomočjo kazalcev, ki so navedeni v poglavju o ciljih in kazalcih. Ob začetku izvajanja Operativnega programa je treba preveriti njihovo izhodiščno vrednost – torej stanje za leto 2006 (ali najbližje leto, če teh podatkov ni na voljo), nato pa naj se spremlja njihovo stanje v času vmesnega vrednotenja izvajanja Operativnega programa ter ob koncu izvajanja.

⁷ Člen 9 Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje: Obveščanje o odločitvi: točka 1. Države članice zagotovijo, da so organi, s katerimi se je treba posvetovati, javnost in vse države članice, s katero so bila opravljena posvetovanja, obveščeni, ko se načrt ali program sprejme, in da so jim dani na voljo:

(c) sprejeti ukrepi o spremljanju in nadzoru stanja skladno s členom 10.

Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

IZDELOVALCI OKOLJSKEGA POROČILA

Navedbe o izdelovalcih in morebitnih podizvajalcih okoljskega poročila

Nosilec naloge:	Vsebinsko področje:
Mojca Hrabar, univ. dipl. biol.	analiza vplivov na vseh področjih, kumulativni vplivi
Sodelavci	
Urša Zakrajšek, univ. dipl. geogr.	okoljski cilji, analiza stanja okolja, analiza vplivov na vseh področjih
Katarina Pogačnik, dipl. manag. varstva okolja in naravnih virov	kumulativni vplivi, analiza vplivov na vseh področjih
Matjaž Harmel, univ. dipl. inž. gozd.	okoljski cilji, analiza vplivov na področju narave
Anes Durgutović, inž. geoteh.	analiza vplivov prometa, odpadkov
Urša Šolc, univ. dipl. geogr.	okoljski cilji, kazalci
Gregor Pečnik, univ. dipl. oec.	metode vrednotenja
Jurij Kobal, v. u. d.	metode vrednotenja, vodja projekta (Predhodno vrednotenje)

OPOZORILO O CELOVITOSTI POROČILA

Osnova za izdelavo in postavitev poglavij pričajočega okoljskega poročila je bila Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS, št. 73/05). Pri zasnovi poglavij smo upoštevali tudi določila Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27.6.2001, o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje. Okoljsko poročilo bo obravnavano na drugi stopnji celovite presoje vplivov na okolje. Pri izdelavi tega okoljskega poročila smo izhajali iz zakonskih zahtev, smernic, vsebinjenja oziroma scopinga, vrste in obsega dejavnosti, ki se bo izvajala v okviru izvedbe predvidenega plana in izbranih podatkov.

Merila in metode vrednotenja so bili oblikovani na podlagi predhodnih izkušenj na področju celovitih presoj za planske akte in različnih priročnikov za celovite presoje vplivov na okolje, predvsem na priročniku »Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 – 2013«. Primerov okoljskih poročil za Operativne programe, ki bi nam lahko bili za zgled, ni na voljo, saj celovite presoje za ta tip planov potekajo sedaj prvič in pravzaprav vzporedno v vseh državah članicah EU.

Za analizo stanja okolja so bili zbrani podatki, pomembni za okoljske cilje in za ovrednotenje rezultatov posameznih ukrepov iz različnih baz podatkov in poročil. Glede na nivo natančnosti je bilo osnovni vir podatkov Poročilo o stanju okolja v Republiki Sloveniji, dopolnjeno oz. novelirano s poročili, ki jih Agencija RS za okolje pripravlja za poročanje Evropski agenciji za okolje. Poudariti je treba, da podatki iz različnih virov niso vedno enaki, vendar si ne nasprotujejo, tako da so trendi najverjetneje ustrezno opredeljeni.

Zaradi merila Operativnega programa in relativno širokih definicij predlaganih aktivnosti smo se usmerili predvsem v vrednotenje kumulativnih vplivov in kakovostno določitev alternativ ter omilitvenih ukrepov. Vpliv prednostnih usmeritev bo v zelo veliki meri odvisen od tega, kakšni projekti bodo podprti, s podporo razvoju okoljskih tehnologij se lahko spodbudi gospodarsko rast, doseže raziskovalno odličnost in obenem cilje varstva okolja in OP ROPI. Zato so omilitveni ukrepi oblikovani kot merila za izbor projektov, financiranih v okviru Operativnega programa. Pri pripravi OP RR je bilo za razvojno prioriteto povezovanja naravnih in kulturnih potencialov najbrž premalo konkretnih predlogov za predvidene dejavnosti, ki bi bile osredotočene na varovanje, upravljanje in nenazadnje trženje varovanih območij (Natura 2000, zavarovana območja kot npr. manjši krajinski parki); da bi dosegli cilje prioritets, smo te dejavnosti vključili med omilitvenimi kot predlagano dodatno dejavnost.

Vplive na doseganje posameznega cilja smo poskušali vrednotiti široko, podlagi predvidevanj o učinkih razvoja podjetij in turizma, z vidika pomena in vpliva posamezne aktivnosti za določen cilj oz. segment na nivoju celotne države.

V času priprave okoljskega poročila se je vsebina Operativnega programa stalno spreminjala, zato je možno, da se v okoljskem poročilu pojavljajo nedoslednosti glede terminologije.

SKLEPNA OCENA

Namen celovite presoje je ugotoviti skladnost plana/programa z okoljskimi cilji zakonodaje ter strateških dokumentov na ustrezni ravni, oceniti njegove vplive na okolje, naravo, človekovo zdravje in kulturno dediščino ter oblikovati učinkovite ukrepe za omilititev vplivov, ki se jih vključi v plan/program, da bodo njegovi vplivi sprejemljivi. Rezultat procesa celovite presoje vplivov na okolje sta okoljsko poročilo in prilagojen plan/program. Okoljsko poročilo je dokument, v katerem je opisan celoten proces in ključne ugotovitve, možne alternative, ocene vplivov ter omilitveni ukrepi. Postopek celovite presoje na okolje hkrati tudi vzpodbuja vključevanje javnosti postopke odločanja pri sprejemanju programov. Rezultat tega sklopa projekta je: Okoljsko poročilo.

Na podlagi ugotovitev okoljskega poročila, glede na zgoraj omenjen okvir, ocenjujemo, da je:

- predlog Operativnega programa za krepitev regionalnih razvojnih potencialov (Republika Slovenija, Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 5. december 2006)

z vidika vplivov izvedbe plana na okolje, človeka, kulturno dediščino in naravo ob izvedbi predlaganih omilitvenih ukrepov sprejemljiv.

VIRI IN LITERATURA

1. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Osnutek Državnega razvojnega programa Republike Slovenije za obdobje 2007 – 2013*, Ljubljana, 29. maj 2006.
2. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Nacionalni strateški referenčni okvir*, Delovno gradivo, Ljubljana, 20. maj 2006.
3. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj za obdobje 2007 – 2013*, Osnutek, Delovno gradivo!, Ljubljana, 20. maj 2006.
4. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Operativni program razvoja človeških virov 2007-2013, kot podlaga za črpanje sredstev Evropskega socialnega sklada* (v nadaljevanju OP ESS), Osnutek št.1, Delovno gradivo, Ljubljana, 21. maj 2006.
5. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Operativni program razvoja okoljske, transportne infrastrukture*, Osnutek št.1, Delovno gradivo, Ljubljana, 12. junij 2006.
6. Republika Slovenija, Služba Vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko: *Priprava operativnih programov 2007-2013 kot podlaga za črpanje sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj, Evropskega socialnega sklada in Kohezijskega sklada*, Delovno gradivo!, Ljubljana, 13. april 2006.
7. Komisija Evropskih skupnosti; COM(2004) 492 konč. 2004/0163(AVC): *Predlog Uredba Sveta o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu* (predložila Komisija) {SEC(2004)924}.
8. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 493 končno 2004/0165 (COD): *Predlog Uredba evropskega parlamenta in sveta o Evropskem socialnem skladu* (predložila Komisija).
9. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 494 končno 2004/0166 (AVC): *Predlog Uredba Sveta o ustanovitvi kohezijskega sklada* (ki ga je predložila Komisija).
10. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 495 končno, 2004/0167 (COD): *Predlog Uredba evropskega parlamenta in sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj* (predložena s strani Komisije).
11. Komisija Evropskih skupnosti; KOM(2004) 496 končno 2004/0168 (COD): *Predlog Uredba Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi evropske skupine za čezmejno sodelovanje (GECT)* (predložila Komisija).
12. Komisija Evropskih skupnosti; COM(2005) 0299 Sporočilo Komisije: *Kohezijska politika za podporo rasti in novim delovnim mestom: Strateške smernice Skupnosti, 2007–2013*.
13. Direktiva 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje.
14. Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41/04, 20/06).
15. Uredba o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05).
16. Uredba o vrstah posegov v okolje, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 66/96, 12/00, 83/02).
17. Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Ur. l. RS št. 49/04, 110/04).

18. Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja (Ur. l. RS št. 130/04, 53/06).
19. European Commission (Directorate General for Regional Policy), Tavistock Institute, GHK Consulting Ltd. and IRS: *Evaluation of Socio-Economic Development- The guide*, (<http://www.evaled.com/>).
20. European Commission, Directorate-General, Regional Policy, Thematic development, impact, evaluation and innovative actions, Evaluation and additionality: *The New Programming Period, 2007-2013: Methodological Working Papers, Draft Working Paper [X]: Indicators For Monitoring And Evaluation: A Practical Guide*, 23 January 2006.
21. European Commission, Directorate-General, Regional Policy, Thematic development, impact, evaluation and innovative actions, Evaluation and additionality: *The New Programming Period, 2007-2013: Methodological Working Papers, Draft Working Paper on Ex Ante Evaluation*, Draft: October 2005.
22. Greening Regional Development Programmes Network: *Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007-2013*, February 2006.
23. John Bradley, Timo Mitze, Edgar Morgenroth, Gerhard Untiedt: *How can we know if EU cohesion policy is successful?, Integrating micro and macro approaches to the evaluation of Structural Funds*, March, 2006.

PRILOGA 1: NETEHNIČNI POVZETEK⁸

1. Namen celovite presoje

Namen celovite presoje je ugotoviti skladnost *Operativnega programa za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013* (OP RR)⁹ z okoljskimi cilji zakonodaje ter strateških dokumentov na ustrezni ravni, oceniti njegove vplive na okolje, naravo, človekovo zdravje in kulturno dediščino ter oblikovati učinkovite ukrepe za omilitev vplivov, ki se jih vključi v plan/program, da bodo njegovi vplivi sprejemljivi. Rezultat procesa celovite presoje vplivov na okolje sta okoljsko poročilo in prilagojen plan/program. Okoljsko poročilo je dokument, v katerem je opisan celoten proces in ključne ugotovitve, možne alternative, ocene vplivov ter omilitveni ukrepi. Postopek celovite presoje na okolje hkrati tudi vzpodbuja vključevanje javnosti v postopke odločanja pri sprejemanju programov.

2. Pravna podlaga

Pravna podlaga za izvajanje celovite presoje vplivov na okolje za operativne programe navedenih treh skladov so predpisi, v katerih je bila Smernica 2001/42 Evropskega parlamenta in Sveta o celoviti presoji nekaterih planov in programov na okolje prenesena v slovenski pravni red. Pri določitvi programov, za katere je potrebna celovita presoja vplivov na okolje se upošteva, ali bodo le-ti podlaga za posege, za katere je obvezna presoja vplivov na okolje, in obseg ali vpliv izvedbe programa na posebno varstveno območje po predpisih o ohranjanju narave. Iz odločbe Ministrstva za okolje in prostor (MOP), Sektorja za celovite presoje št. 35409-196/2006 NBJ izhaja, da je za OP RR potrebno izvesti celovito presojo vplivov izvedbe programa na okolje, ni pa potrebno izvesti presoje sprejemljivosti vplivov izvedbe programa in posegov v naravo na varovana območja.

3. Okoljska izhodišča

Okoljska izhodišča so pravni režimi, omejitve, okviri, pogoji in druge podlage za doseganje okoljskih ciljev na področjih varstva okolja, ohranjanja narave, varstva naravnih virov in kulturne dediščine, ki so v skladu s predpisi s področja varstva okolja določene kot obvezna podlaga za pripravo planov. Ker okoljska izhodišča še niso predpisana, so bili kot okoljska izhodišča za celovito presojo vplivov OP RR na okolje določeni:

- nacionalni predpisi in njihovi podzakonski akti,
- strateški dokumenti na državni ravni,
- ostali operativni programi na področju varstva okolja, ki obravnavajo posamezne, ozke vidike okoljske problematike, zaradi načina izvajanja in namena Evropskega sklada za regionalni razvoj za sam operativni program niso pomembni, zato jih tudi nismo posebej upoštevali; ukrepi oz. zaveze teh operativnih programov bodo vključeni v izvajanje programa na horizontalni ravni zagotavljanja varstva okolja skozi upoštevanje zakonodaje.

⁸ PRILOGA I Direktive 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje: Informacije iz člena 5(1), točka (j) netehnični povzetek informacij. Povzetek je bil po javni razgrnitvi v manjši meri dopolnjen za večjo jasnost in natančno usklajenost z besedilom okoljskega poročila.

⁹ Potrebno je navesti, da je v začetnem obdobju priprave dokument nosil delovno ime Operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj za obdobje 2007-2013 (OP ESRR), ki pa je bilo dokončno oblikovano v ime Operativni program krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013 (OP RR). Osnutek, OP ESRR je bil 4. julija 2006, preimenovan v OP RR. V izogib morebitnim nesporazumom je v celotnem netehničnem povzetku okoljskega poročila uporabljeno dokončno ime dokumenta.

Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

Poleg tega je bil opravljen pregled nekaterih dokumentov z drugih področij, da bi preverili, ali vključujejo okoljske cilje, pomembne za OP RR:

- Strategija razvoja Slovenije (junij 2005)
- Državni razvojni program 2007-2013 (DRP) (v pripravi, 2006)
- Nacionalni strateški načrt razvoja podeželja 2007-2013 (v obravnavi, junij 2006)
- Razvojni načrti in usmeritve slovenskega turizma 2007-2011 (v pripravi, julij 2007).

4. Screening

V prvi fazi postopka celovite presoje vplivov na okolje ali tako imenovanem screeningu (uvodnem pregledu) smo presojali, ali je za operativni program potrebno izvesti celovito presojo vplivov na okolje. Screening smo opravili v dveh korakih - v prvem smo s pomočjo drevesa odločanja pregledali glavne značilnosti programa, v drugem koraku pa smo s pomočjo različnih kriterijev ugotavljali, kakšni bodo možni vplivi izvedbe programa na okolje. V screeningu smo uporabili delovno gradivo za pripravo OP RR (datum priprave 21. maj 2006). Horizontalnih vsebin in vplivov tehnične pomoči nismo presojali, saj naj bi horizontalne vsebine prispevale k zmanjševanju vplivov na okolje, tehnična pomoč pa je namenjena predvsem podpori izvajanja samega operativnega programa.

Vsako razvojno prioriteto in njene prednostne usmeritve smo pregledali in iz opisov ciljev, predvidenih dejavnosti, ciljnih skupin in indikatorjev sklepali o možnostih vplivov na okolje. Verjetnost, da ima operativni program vpliv na okolje, smo preverjali s pomočjo tabele, nato pa smo razvojne prioritete ovrednotili še glede pomembnosti vplivov na okolje, do katerih naj bi prišlo. Operativni program smo pregledali za vsak nivo posebej: nivo operativnega programa – cilji in kazalci, nivo razvojnih prioritet – cilji in kazalci, nivo prednostnih usmeritev – predvidene dejavnosti. Pomembnost vplivov za okolje smo ovrednotili s presojanjem, kako OP RR vpliva na: verjetnost vpliva, trajanje vpliva, reverzibilnost vpliva, verjetnost kumulativnih vplivov, verjetnost čezmejnih vplivov, tveganje za zdravje in tveganje za okolje.

Glede na podatke, ki so bili na voljo v pregledanem osnutku OP RR je bilo ugotovljeno, da je potrebno za OP RR izvesti celovito presojo vplivov na okolje v skladu s Smernico in z Uredbo o okoljskem poročilu in podrobnejšem postopku celovite presoje vplivov izvedbe planov na okolje (Ur. l. RS št. 73/05). Enako ugotovitev je sprejelo Ministrstvo za okolje in prostor, Sektor za celovite presoje, ki je 20. 7. 2006 izdalo odločbo (št. 35409-196/2006 NBJ) o tem, da je v postopku priprave OP RR treba izvesti postopek celovite presoje vplivov na okolje.

5. Scoping

Scoping je temeljil na predpostavkah, kakšne vrste aktivnosti bodo izvajane na podlagi OP RR in kakšni so možni vplivi takih aktivnosti glede na pretekle izkušnje in podobne aktivnosti oz. projekte. Nekatere prioritete, prednostne usmeritve in predvidene aktivnosti so vsebinsko in izvedbeno zelo široke, zato je bilo včasih težko oceniti možne vplive, saj so odvisni od vrste in značilnosti izbranih projektov, zato smo o njih sklepali na podlagi izkušenj in vplivov podobnih aktivnosti.

Za fazo scopinga smo vrednotili, ali so možni vplivi neke razvojne prioritete, prednostne usmeritve, cilja na nek element neposredni ali pa posredni. Vplive smo vrednotili glede na posamezne elemente:

- elementi, na katere zelo vpliva lokacija obravnavanega ukrepa (oz. njegovih projektov): živalstvo, rastlinstvo, tla, vode, zrak, kulturna dediščina, krajina;
- elementi, na katere zelo vplivata vrsta in velikost ukrepa (oz. njegovih projektov): prebivalstvo, zdravje ljudi, raba naravnih virov, raba energije, materialne dobrine.

Ugotovili smo, da bo pri izvedbi operativnega programa prišlo do vplivov na vse izbrane elemente okolja, kar je tudi posledica širokega nabora vsebin predvidenih dejavnosti.

6. Določitev okoljskih ciljev in kazalnikov

Okoljski cilji so bili določeni na podlagi strateških dokumentov na državni ravni. Kjer takih dokumentov ni ali pa so pomanjkljivi, so bili cilji določeni na podlagi strateških dokumentov EU ali pa smo jih oblikovali sami na podlagi različnih strateških dokumentov. Kazalniki doseganja ciljev so bili običajno določeni na podlagi istega strateškega dokumenta kot cilji; v primeru, da kazalniki iz strateških dokumentov niso bili smiselni, smo jih določili na podlagi drugih podobnih dokumentov ter baz podatkov različnih organizacij, ki se ukvarjajo z vplivi na okolje.

7. Analiza stanja in trendov, predvideno stanje, če ne pride do izvedbe OP RR

Za vsak cilj oz. segment okolja (zrak in podnebne spremembe, vode (površinske vode, podzemne vode), tla, hrup, elektromagnetno sevanje, energija, prebivstvo in zdravje, odpadki, krajina in vidna kakovost okolja, narava in biotska raznovrstnost ter kulturna dediščina) smo opredelili trenutno stanje okolja in izluščili trende. Na podlagi trendov smo opredelili tudi predvideno stanje okolja v Sloveniji v primeru, da se OP RR ne izvede, da bi tako lahko primerjali in ocenili predvidene posledice izvedbe OP RR. Izhodiščno obstoječe stanje okolja je povzeto po poročilih Agencije RS za okolje, Statističnega urada Republike Slovenije in analizi stanja okolja v Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (NPVO).

8. Možne alternative

Alternative smo skušali oblikovati in izbrati tako, da bi s kombiniranjem prednostnih usmeritev, ki imajo pozitiven učinek na okoljske cilje posameznega segmenta, dosegli sinergijski učinek dodeljevanja sredstev znotraj OP RR. Osnovna alternativa je tako imenovana »ničelna alternativa« - torej stanje okolja brez izvedbe plana. Ker so predvidene dejavnosti v posamezni prednostni usmeritvi OP RR zelo široko definirane, nismo določili nobene druge alternative, nekatere alternative, predlagane v Okoljskem poročilu za Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture za obdobje 2007-2013 (OP ROPI) pa je možno kombinirati z izvedbo OP RR in tako doseči sinergijski učinek črpanja sredstev iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada. Alternative v okviru OP ROPI so:

- na nivoju ciljev:
 - trajnostna dostopnost ljudi in produktov ter podpora razvoju gospodarstva,
- na nivoju razvojnih prioritet:
 - infrastruktura za interoperabilnost,
 - upravljanje s prometom in prometno infrastrukturo.

V času od priprave osnutka okoljskega poročila (julij 2006) do priprave zaključne verzije okoljskega poročila je prišlo do določenih sprememb v vsebini OP RR, ki so posledica tako posvetovanja z Evropsko komisijo, sprejetja Uredb o kohezijski politiki kot posvetovanja v zvezi s predhodnim vrednotenjem OP RR in rezultati okoljskega poročila. Te spremembe lahko v določeni meri štejejo kot prilagoditve OP RR zaradi prvotno predlaganih omilitvenih ukrepov. Za OP RR niso bile poleg ničelne alternative predlagane nobene druge alternative, ampak je bilo ugotovljeno, da bi OP RR lahko prispeval k alternativam OP ROPI s podporo raziskavam in razvoju ter podjetništvu na področjih, zajetih v alternativah OP ROPI. To je možno doseči z vključitvijo kriterijev, temelječih na teh alternativah, v kriterije za izbor projektov za sofinanciranje iz OP RR, kar pa je odvisno od odločitev pripravljavca programa glede povezovanja različnih operativnih programov.

9. Analiza in vrednotenje vplivov

Primerjali smo cilje OP RR z okoljskimi cilji prej navedenih strateških dokumentov. Vrednotili smo, kakšno je stanje okolja na področju posameznega okoljskega cilja, nato pa ocenili vplive posamezne

razvojne prioritete, prednostne usmeritve oz. cilja OP RR na okolje in ocenili, kako bo to vplivalo na doseganje ciljev.

Pri vrednotenju vplivov posamezne razvojne prioritete, prednostne usmeritve oz. cilja OP RR smo upoštevali različne vrste vplivov (glede na trajanje, učinek,...: dolgoročni – kratkoročni, trajni – začasni, neposredni, sinergijski,...); vsebinsko pa smo se posvetili predvsem kumulativnim vplivom in omilitvenim ukrepom. Kumulativne vplive smo ocenili na podlagi jakosti in pomembnosti, pri čemer smo upoštevali trenutno stanje in trende za posamezen element okolja. Obenem smo analizirali tudi možnost čezmejnih vplivov. Poskušali smo oceniti kumulativne vplive tako med posameznimi prednostnimi usmeritvami, razvojnimi prioritetami kot med vsemi tremi Operativnimi programi in drugimi programi. Vplive smo vrednotili na ravni prednostnih usmeritev na podlagi predvidenih dejavnosti. Merila za izbor projektov in sistem spremljanja in poročanja o izvajanju OP RR v času priprave okoljskih poročil še niso bili določeni, zato smo zanj podali priporočila oz. nanju navezali izvedbo alternativ, omilitvenih ukrepov in monitoring.

Prednostni usmeritvi Spodbujanje podjetništva ter Informacijska družba bosta imeli le zelo dolgoročne in zelo posredne vplive na okolje – spodbujata podjetništvo, zato lahko pričakujemo posreden vpliv zaradi povečanja obsega dejavnosti podjetij, kar pa je ovrednoteno že z vrednotenjem ostalih prednostnih usmeritev. Do negativnih vplivov na okolje z največjimi učinki lahko pride ob izvedbi naslednjih prednostnih usmeritev:

- Vplivi na zrak in rabo naravnih virov (energija, vode), nastajanje odpadkov, poraba prostora za novogradnje (torej možni vplivi na naravo, tla ob gradnji na še nepozidanih območjih):
 - Izboljšanje konkurenčnih sposobnosti podjetij in raziskovalna odličnost,
 - Gospodarsko-razvojno-logistična središča (infrastrukturne platforme),
 - Izobraževalno-raziskovalna infrastruktura,
 - Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva,
 - Športna infrastruktura.
- Vplivi na zrak zaradi mobilnosti, vplivi na naravo in kulturno dediščino zaradi povečanja dostopnosti in gradnje oz. obnove infrastrukture:
 - Mreženje kulturnih potencialov,
 - Športna infrastruktura.

Razvojna prioriteta Razvoj regij ima tako široko paleto predvidenih aktivnosti, da bo vplivala na vse elemente okolja. Nekatere aktivnosti v okviru te razvojne prioritete – predvsem izgradnja komunalne infrastrukture - bodo izboljšale stanje okolja in kakovost življenja.

Izvedba OP RR na okolje ne bo vplivala tako, da bi se za določen segment oz. element okolja približala nosilni kapaciteti, zato sinergijskih vplivov nismo vrednotili. Kumulativne vplive smo ovrednotili v skladu z metodologijo, predstavljeno v uvodnih poglavjih. Večjo težo so imele dobro definirane dejavnosti z večjimi vplivi na okolje, pri slabše definiranih dejavnostih pa smo predvidevali njihov razvoj in možnost akumulacije vplivov.

10. Predlog omilitvenih ukrepov

Omilitveni ukrepi so podani na nivoju predvidenih dejavnosti na podlagi kumulativnih vplivov, saj se bo tako najlaže zagotovilo največji učinek ob njihovi izvedbi. Za posamezne predvidene dejavnosti bodo omilitveni ukrepi natančneje določeni kasneje, v okviru naslednjih faz presoj na projektni ravni (poročila o vplivih na okolje). Izvedba omilitvenih ukrepov bo zagotovljena tako, da bodo vključeni v merila za izbor projektov kot pogoj ali kot kriterij za izbor projekta. Omilitvene ukrepe bodo izvajali končni uporabniki - nosilci posameznih projektov, izvedeni pa morajo biti v okviru obdobja črpanja

sredstev programskega obdobja, torej do leta 2015. Nadzor nad izvajanjem omilitvenih ukrepov bo potekal v okviru nadzora nad izvedbo projektov in porabo sredstev za izvedbo projektov.

Horizontalni omilitveni ukrepi (vsebine) – pogoji za projekte, sofinancirane iz OP RR

- Učinkovitost izrabe naravnih virov (energetska učinkovitost, učinkovita rava vode in surovin),
- okoljska učinkovitost (uporaba najboljših razpoložljivih tehnik, uporaba referenčnih dokumentov, nadzor emisij in tveganj, zmanjšanje količin odpadkov in ločeno zbiranje odpadkov),
- trajnostna dostopnost (spodbujanje okolju prijaznejših načinov prevoza),
- zmanjševanje vplivov na okolje (izdelava poročil o vplivih na okolje oz. strokovnih ocen vplivov na okolje za posege, kjer je to potrebno).

Omilitveni ukrepi glede na prednostne usmeritve in predvidene aktivnosti:

- spodbujanje inovativnih pristopov v logistiki: energetska in prostorska učinkovitost logističnih storitev,
- inovativna predelava odpadkov, tudi za proizvodnjo energije,
- razvoj in uporaba čistih tehnologij ter najboljših razpoložljivih tehnik,
- spodbujanje raziskav preprečevanja negativnih vplivov elektromagnetnega sevanja (EMS),
- povezovanje novih razvojnih središč s trajnostnimi oblikami prometa,
- povezovanje podjetij za učinkovito rabo energije in materialov v dejavnostih in prometu,
- projekti za vzpostavljanje in ohranjanje kakovosti kopalnih voda ter preprečevanje onesnaženja v zaledju kopalnih voda,
- projekti razvoja turističnih destinacij, temelječi na prezentaciji in uporabi kulturne dediščine,
- razvoj projektov in produktov za podporo varstvu narave.

Omilitveni ukrepi kot kriterij za izbor projektov:

- Kriteriji za prednostno točkovanje – tematski kriteriji:
 - omilitveni ukrepi, ki so zgoraj podani kot predlog dodatnih aktivnosti, se lahko uporabijo tudi kot kriteriji za izbor projektov v okviru posamezne prioritete.
- Kriteriji za manjše število dodatnih točk:
 - pridobljeni standardi ravnanja z okoljem,
 - inovativni ukrepi za ravnanje z vodo – varčevanje z vodo, izraba alternativnih vodnih virov, upravljanje z deževnico,
 - umeščanje novih razvojnih središč v bližino obstoječih prometnic,
 - prispevek projekta k ohranjanju in izboljševanju stanja stanja na področju prosto živečega živalstva in rastlinstva, habitatov in krajin,
 - prispevek projekta k ohranjanju in izboljševanju stanja kulturne dediščine in kulturnih vrednot,
 - prispevek projekta k vzdrževanju in izboljševanju kakovosti bivalnega okolja,
 - prispevek projekta h krepitvi okoljske ozaveščenosti, izobraževanju in izpopolnjevanju na področju varstva kulturne dediščine in okolja.

11. Spremljanje stanja

Državni monitoring, ki ga izvaja Agencija RS za okolje, in statistični podatki, ki jih zbira Statistični urad RS, omogočata spremljanje stanja okolja, iz katerega bodo razvidni vplivi izvedbe OP RR na okolje. Poleg tega se vzpostavlja sistem spremljanja stanja kvalifikacijskih vrst in habitatnih tipov,

zavarovanih z mrežo območij Natura 2000 ter biotske raznovrstnosti nasploh; pripravljen naj bi bil okvirno v obdobju 6 let, torej proti koncu izvajanja OP RR. Stanje okolja naj se spremlja s pomočjo kazalcev, ki so navedeni v poglavju o ciljih in kazalcih; v navedenem poglavju so že navedene najnovejše vrednosti kazalcev, ki so bile na voljo v času priprave okoljskega poročila. Ob začetku izvajanja OP RR je treba preveriti, ali navedene vrednosti kazalcev pomenijo njihovo izhodiščno vrednost ali pa so na voljo novejši podatki (za leto 2006 ali najbližje leto, če teh podatkov ni na voljo), nato pa naj se spremlja njihovo stanje v času vmesnega vrednotenja izvajanja Operativnega programa ter ob koncu izvajanja.

12. Sklepna ocena o sprejemljivosti OP RR z vidika varstva okolja

Na podlagi ugotovitev okoljskega poročila, glede na zgoraj omenjen okvir, ocenjujemo, da je:

- predlog Operativnega programa za krepitev regionalnih razvojnih potencialov (Republika Slovenija, Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko, 5. december 2006)

z vidika vplivov izvedbe plana na okolje, človeka, kulturno dediščino in naravo ob izvedbi predlaganih omilitvenih ukrepov sprejemljiv.

PRILOGA 2: ODGOVORI NA MNENJA ORGANIZACIJ

24Odgovor na mnenja o ustreznosti okoljskega poročila in njegove revizije - Operativni program za krepitev regionalnih razvojnih potencialov za obdobje 2007-2013

24.1 Mnenje Ministrstva RS za okolje in prostor – Sektorja za celovite presoje, dopis številka: 35409-194/2006, datum: 2. 02. 2007

V nadaljevanju so podani odgovori na mnenja posameznih organizacij, ki so podana v mnenju Ministrstva RS za okolje in prostor – Sektorja za celovite presoje.

24.1.1 Mnenje Ministrstva RS za kulturo, dopis številka: 3540-1/2007 z dne 24. 01. 2007

Ministrstvo v komentarju na poglavje 13 »Prikaz stanja okolja s kazalci stanja okolja« navaja, da kazalci stanja, namenjeni spremljanju fizičnega stanja dediščine, ne pokrivajo vseh vidikov varstva kulturne dediščine. Ministrstvo navaja, da pri opredeljevanju kazalcev stanja kulturne dediščine ne gre pozabiti na izhodišča mednarodnih konvencij o integraciji varstva kulturne dediščine v razvojno načrtovanje v najširšem smislu oz. delovanje družbe nasploh, ki jih je treba upoštevati pri presojah kompleksnejših planov, v tem primeru operativnega programa, kjer naj se uporabijo nor. naslednji splošni kazalci:

- vključenost ohranjanja kulturne dediščine v razvojne programe različnih sfer družbe,
- upoštevanost kulturne dediščine pri oblikovanju širših razvojnih konceptov in razvojnih konceptov drugih dejavnosti v prostoru,
- zagotavljanje pogojev za ohranjanje kulturne dediščine,
- upoštevanost ohranjanja kulturne dediščine v konceptu prostorskega razvoja / konceptu prenove in širitve.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Pri pripravi okoljskega poročila smo izhajali iz dejstva, da so mednarodne konvencije integrirane v slovenske predpise in programe s področja kulture in varstva kulturne dediščine. Menimo, da integracija varstva kulturne dediščine v razvojno načrtovanje v najširšem smislu oz. delovanje družbe nasploh ni naloga OP RR, ampak Nacionalnega programa za kulturo ter nastajajočega Operativnega programa za kulturo in morebitnih drugih programov, ki so ali bodo pripravljani za črpanje sredstev EU za področje kulture. OP RR je namreč eden od instrumentov kohezijske politike EU, katere namen je prispevati k

povečevanju rasti, konkurenčnosti in zaposlovanja, z vključevanjem prednostnih nalog Skupnosti za trajnostni razvoj (iz Lizbonske strategije), da bi se zmanjšala neskladja med stopnjami razvitosti različnih regij in zaostalost najmanj razvitih regij ali otokov, vključno s podeželjem¹⁰. Zelo široko gledano je torej namen OP RR (kot tudi operativnih programov za ostala Strukturna sklada) zmanjševati gospodarska, socialna in teritorialna neskladja na nacionalni in regionalni ravni. Zaradi številnih konvencij, slovenskih predpisov in predpisov EU za varstvo kulturne dediščine pa morajo seveda vse aktivnosti biti izvedene tako, da se nimajo negativnih vplivov na kulturno dediščino.

Menimo, da predlagani splošni kazalci niso primerni za OP RR, saj ne ustrezajo naravi oz. namenu OP RR:

- kazalec »vključenost ohranjanja kulturne dediščine v razvojne programe različnih sfer družbe«: OP RR je podlaga za financiranje razvojnih projektov s točno določenimi aktivnostmi za točno določene prednostne usmeritve in ne za pripravo razvojnih programov različnih sfer družbe, zato ta kazalec za OP RR ni relevanten, poleg tega pa ni jasno, kako naj bi ga merili (z da/ne, v deležu programov, v katere je kulturna dediščina vključena,...),
- kazalec »upoštevanost kulturne dediščine pri oblikovanju širših razvojnih konceptov in razvojnih konceptov drugih dejavnosti v prostoru«: velja enako kot za predhodni kazalec, poleg tega pa je pri pripravi širših razvojnih konceptov in razvojnih konceptov drugih dejavnosti v prostoru (verjetno so s tem mišljeni npr. Strategija razvoja Slovenije, Strategija prostorskega razvoja Slovenije, regionalni razvojni programi ipd.) vključen tudi sektor, pristojen za varstvo kulturne dediščine, in se podajajo smernice, poleg tega pa ni jasno, kako naj bi ga merili (z da/ne, v deležu konceptov, ki upoštevajo kulturno dediščino,...),
- kazalec »zagotavljanje pogojev za ohranjanje kulturne dediščine« je neprimeren in nemerljiv (kaj so pogoji? Ali merimo prisotnost pogojev - z da/ne?). Ohranjanje kulturne dediščine je obvezno pri vseh posegih v objekte in območja kulturne dediščine in je predpisano z Zakonom o varstvu kulturne dediščine.
- kazalec »upoštevanost ohranjanja kulturne dediščine v konceptu prostorskega razvoja / konceptu prenove in širitve«: OP RR ni usmerjen v prostorsko načrtovanje, zato ta kazalec za OP RR ni relevanten. Za prostorske akte (npr. OLN za športni park, poslovno cono,...) in koncepte prenove oz. širitve za objekte, ki bodo sofinancirani OP RR pa velja zakonodaj enako kot za vso dokumentacijo za plane in posege – zanj mora investitor pridobiti mnenje oz. smernice organizacije, pristojne za varstvo kulturne dediščine in jih upoštevati, sicer plan ni potrjen, ni izdano gradbeno dovoljenje,... Poleg tega pa ni jasno, kako naj bi ta kazalec merili (z da/ne, v deležu konceptov, v katerih je kulturna dediščina upoštevana,...)

Poglavje 16 Pravni režimi na varovanih območjih: V celoti manjka predstavitev pravnih režimov za področje varstva kulturne dediščine, in jih je treba ustrezno dopolniti.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

¹⁰ Uredba sveta (ES) št. 1083/2006 z dne 11. julija 2006 o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu in Kohezijskem skladu in razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1260/1999

Zadnjič popravljeno: 21.3.2007 13:56

Menimo, da navajanje vseh odlokov o razglasitvi kulturnih spomenikov ni smiselno, saj jih je zelo veliko (nepremične kulturne dediščine je več kot 20.000 enot!) in njihovo naštevaje za tako strateški nivo plana okoljskemu poročilu ne prinese dodane vrednosti, kvečjemu bo okoljsko poročilo zaradi dolgega spiska predpisov postalo nepregledno. Dodali bomo pravne režime, ki izhajajo iz Zakona o varstvu kulturne dediščine in naslov spletne strani, na kateri so objavljeni odloki.

Poglavje 17 Okoljski cilji programa: V preglednici 8: Okoljski cilji OP RR in kazalniki zanje so pod naslovom Okoljski cilji dokumentov, s katerimi so usklajeni okoljski cilji programa, pomanjkljivo navedeni dokumenti s področja varstva kulturne dediščine.

Navede naj se tudi cilj »Zagotoviti dediščini vlogo dejavnika v gospodarskem razvoju ter vlogo spodbujevalca trajnostnega razvoja in kakovosti življenja« iz Resolucije o nacionalnem programu za kulturo.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Navedeni dokumenti so dodani v seznam okoljskih izhodišč, poglavje 1.4.

Menimo, da predlagani cilj ni primeren za OP RR iz istega razloga, kot niso primerni kazalci – glej odgovor na komentar na poglavje 13. Navedeni cilj je primeren za programe, ki so prvenstveno namenjeni spodbujanju kulture in kulturne dediščine.

Poglavje 21.1 Pregled vplivov, Poglavje 22 Kumulativni in sinergijski vplivi

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Popravljeni bodo okoljski cilji za kulturno dediščino, ovrednotenje vplivov za razvojno prioriteto 3 je že vključeno v tabelo.

Poglavje 23.3 Omilitveni ukrepi

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Kot omilitveni ukrep je bila predlagana dodatna aktivnost »Projekti razvoja turističnih destinacij, temelječi na prezentaciji in uporabi kulturne dediščine«. Predlagani kriteriji za dodatne točke so bili večinoma upoštevani, razen kriterija za prispevek projekta h krepitevi lokalne ali nacionalne identitete, saj menimo, da je to težko opredeljiva in merljiva kategorija, ki bo v vsekakor dosežena posredno s pomočjo drugih omilitvenih ukrepov in kriterijev.

24.1.2 Mnenje Zavoda RS za varstvo narave, dopis številka: 8-III-29/2-O-07/TK z dne 24. 01. 2007

V kartografski prilogi okoljskega poročila in operativnega programa je treba kartografsko prikazati tudi druga območja s statusom varstva – zavarovana območja, naravne vrednote ter ekološko pomembna območja.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Kartografske priloge za OP RR niso potrebne, navedba se verjetno nanaša na OP ROPI.

V poglavju pravni režimi na varovanih območjih so navedeni samo državni pravni akti, ne pa tudi občinski odloki o zavarovanju.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Menimo, da zadostuje, da poleg poleg navedbe državnih pravnih aktov dodamo samo navedbo »in vsi drugi občinski odloki o zavarovanju«.

24.1.3 Mnenje Ministrstva RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, dopis številka: 350-109/2006/2 z dne 12. 01. 2007

V poglavju Pregled vplivov na okolje je treba kot razvojno prioriteto in prednostno usmeritev poudariti, da je potrebno, za prostorske ureditve opredeljene z izvajanjem operativnega programa, iskati lokacije izven območij najboljših kmetijskih površin.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Razvojne prioritete in prednostne usmeritve OP RR imajo drugačen pomen, zato bo navedeno podano v opisu vplivov.

Med omilitvenimi ukrepi je tudi treba navesti, da je za izvedbo dejavnosti v programu treba poiskati površine izven območij najboljših kmetijskih zemljišč.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Menimo, da zahtevani omilitveni ukrep obstaja že znotraj obstoječe zakonodaje in postopkov, saj Zakon o kmetijskih zemljiščih zajema tudi načrtovanje in varstvo pred spreminjanjem namembnosti, Ministrstvo RS za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pa daje soglasje k spremembam planskih aktov, ki sploh omogočijo izvedbo dejavnosti na zemljiščih, ki so sedaj opredeljena kot kmetijska zemljišča.

24.1.4 Mnenje Ministrstva RS za okolje in prostor – Sektorja za celovite presoje

Smučarske kapacitete – žičnice naj se kot predvidena dejavnost predstavijo iz prednostne usmeritve 3.1. »Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva« v prednostno usmeritev 3.3. »Športna infrastruktura«.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Razporeditev predvidenih dejavnosti in njihovega financiranja po razvojnih prioritetah in prednostnih usmeritvah je posledica odločitev, sprejetih v procesu priprave OP RR, in ni predmet okoljskega poročila, saj nima nobenih vplivov oz. posledic za okolje.

Varovanje območij Nature 2000 naj se vključi kot posebna prednostna usmeritev ali pa naj se posebej izpostavi aktivnosti za varovanje teh območij.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Podano bo priporočilo, naj se varovana območja jasneje opredelijo med aktivnostmi v okviru prednostne usmeritve 3.1. »Dvig konkurenčnosti turističnega gospodarstva«. Menimo, da OP RR nudi precejšnje možnosti za spodbujanje varovanja območij Natura 2000 (poleg navedene prednostne usmeritve še 4.1. »Regionalni razvojni programi«), verjetno pa je bilo pri pripravi OP RR premalo konkretnih predlogov za predvidene dejavnosti, ki bi bile osredotočene na varovanje, upravljanje in nenazadnje trženje varovanih območij (Natura 2000, zavarovana območja kot npr. manjši krajinski parki), na kar bomo opozorili v zaključku.

Opredeli naj se intermodalnost gospodarsko-razvojno-logističnih središč in sicer tako, da bodo čim bliže obstoječe infrastrukture.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Možnost umeščanja večjih središč je stvar višjih nivojev prostorskega načrtovanja, zato lahko predlog vključimo le kot kriterij za izbor projektov.

Potrebno je dodati omilitveni ukrep »gradnja izven poplavnih območij«.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Menimo, da zahtevani omilitveni ukrep obstaja že znotraj obstoječe zakonodaje in postopkov, saj poplavna območja niso zazidljiva, kar lahko spremenijo le pristojne inštitucije (npr. MOP), ki dajejo soglasje k spremembam planskih aktov, ki sploh omogočijo izvedbo dejavnosti (gradnjo) na poplavnih območjih.

Strokovna ocena vplivov na okolje ne more biti omilitveni ukrep, ker nima pravne podlage.

Odgovor pripravljavca okoljskega poročila:

Za izvajanje OP ROPI bodo oblikovani pogoji in merila za izbor projektov, v okviru katerih je možno predpisati tudi obveznost strokovne ocene vplivov na okolje, podobno kot je bilo to pri Evropskem kmetijskem usmerjevalnem in jamstvenem skladu. Pri tem se lahko postavijo minimalni standardi strokovne ocene (npr. v obliki vprašalnika, skladno z Navodilom o metodologiji za izdelavo poročila o vplivih na okolje ipd.), da strokovna ocena doseže svoj namen. Strokovna ocena je kot del prijave kasneje tudi del pogodbe o financiranju, kar prijavitelja zavezuje k upoštevanju ocene in izvedbi omilitvenih ukrepov, neupoštevanje pa se lahko smatra kot kršitev pogodbe.

